

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη της Πρέβεζας

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τριμηνιαίο Περιοδικό ποικίλου
προβληματισμού

Έκδοση **ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΕΔΡΑ: ΠΡΕΒΕΖΑ**

Διευδόρεται από Σπιροπήν

Υπεύθυνος **ΣΠΥΡΟΣ Β. ΝΤΟΥΣΙΑΣ**
Ζαλόγγου 33 τηλ. 28375
ΠΡΕΒΕΖΑ

ΧΡΟΝΙΑ Γ'

Επιτροπή

Ντούσιας Σπύρος Συντζυγος Δάσκαλος
Κατσάνος Ορέστης Καθηγητής
Τζίμας Κώστας Δάσκαλος
Ζιανίκας Λάμπρος Δάσκαλος
Καλοβός Θεόδωρος Καθηγητής
Κολιδής Βαγγέλης Δάσκαλος

Υπεύθυνος **ΘΑΝΑΣΗΣ ΤΕΟΚΑΣ**

Τυπογραφείον **Λ. Βίριανος 7 - τηλ. 28522**
Πρέβεζα

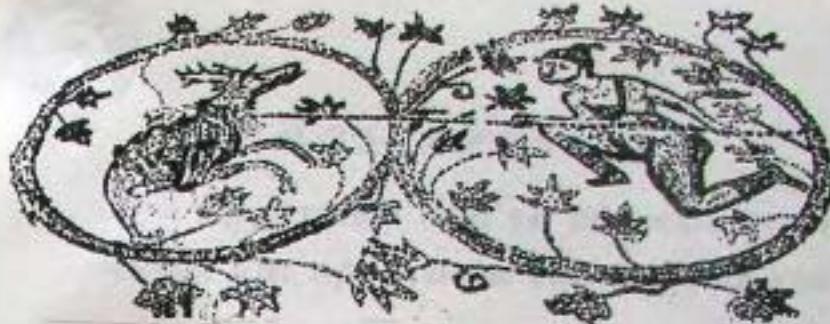
Εμβάσματα-επιταγές: Λάμπρος Ζιανίκας Πάροδος Χανίας τηλ. 22110

Συνεργασία-Επιστολές: Βαγγέλης Κολιδής Ζαλόγγου 9 τηλ. 27206

Σημ. Τα εντόπυρα φέρεται κ.λ.π. ακφράζουν
τη γνώμη του συγγραφέα τους.

Συνδρομές Ιδιωτών δρχ. 1000

Εταιριών, τραπεζών, Ν.Π.
Δ.Δ. κ.λ.π. δρχ. 1600
Εξωτερικού δολ. 20
Τιμή τεύχους δρχ. 2050

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Περίληψη πρακτικών από τη σύσκεψη για την προβολή και προστασία του Αιμβρακικού. σελ. 3
2. ΑΓΙΑ ΛΑΥΡΑ (ποίημα) Λίτας Γωγολίνας-Παπαδοπούλου σελ. 7
3. ΠΡΕΒΕΖΑΝΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ στην υπηρεσία της Βενετικής και Γαλλικής Διοίκησης της Επτανήσου, του κ. Αναστ. Γεωργαντζή. σελ. 8
4. ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ποίημα) Οδ. Εξαρχάκη σελ. 12
5. Ο ΚΟΛΑΣΜΕΝΟΣ του κ. Δονάτου Μπόχτη σελ. 13
6. ΑΚΤΙΟ του κ. Γιώργου Μουστάκη σελ. 19
7. ΑΞΙΩΘΗΚΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ (ποίημα) από το βιβλίο του Π. Παναγιωτούνη "ΠΡΕΒΕΖΑ" σελ. 24
8. ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ (ηθογραφικό διήγημα) του κ. Σπ. Ντούσια σελ. 25
9. Ο ΟΡΚΟΣ ΤΩΝ ΦΙΛΙΚΩΝ σελ. 30
10. 25 ΜΑΡΤΙΟΥ (ποίημα) Χαρούλας Ευτυχίδου-Καλλιαμπέτου σελ. 32
11. ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ KOIN. ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ του κ. Δημ. Παπαδημητρίου, δάσκαλου σελ. 33
12. ΝΤΟΥΣΙΑ του κ. Χρήστου Κίτσου σελ. 35
13. ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΝ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ του κ. Οδυσ. Μπέτσου σελ. 37
14. Ο ΒΑΛΤΟΣ του κ. Λεωνίδα Ζάκα σελ. 55
15. ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ του κ. Χρ. Κατσάνου σελ. 60
16. ΑΠΕΙΛΗ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ 4η συνέχεια από την έκδοση της ΕΣΗΕΑ σελ. 61
17. 'Οφεις από το προνομιακό καθεστώς της Πάργας, Πρέβεζας και Βόντισας του Σπ. Ασδραχά σελ. 68

ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Περίληψη πρακτικών από τη σύσκεψη για την προβολή και προστασία του Αμβρακικού

Β' ΜΕΡΟΣ

ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Πρέβεζα 15-2-84
Προς το Υπουργείο Γεωργίας
(κ. Μαραίτη) Α Θ Δ ν α

Αξιοτίμε κύριε

Δια της παρούσης επιθυμούμε να σας ενημερώσουμε σχετικά με το Πανηπειρωτικό Συνέδριο της 5/11/83 με θέμα: "Προστασία και αξιοποίηση του Αμβρακικού".

Στο Συνέδριο, όπου παρευρέθηκαν και συμμετείχαν 59 φορείς και εκπρόσωποι της Τ.Α. από τους Νομούς Άρτας, Πρέβεζας και Αιτωλ/νίας, εκπρόσωποι Υπουργείων, τα Πανεπιστήμια Αθήνας, Βεσ/νίκης και Πάτρας, το ΕΝΠΙ, οικολογικές ομάδες και επιστημονες (ιχθυολόγοι - περιβαλλοντολόγοι) αναπτύχθηκε πλούσιος και εποικοδομητικός προβληματισμός που τεκμηρίωσε τη θέση ότι (α) άμεσα και κύρια πρέμει να εξαφανίστει πρώτα η προστασία του Κόλπου και (β) να προγραμματιστεί Επιστημονικό Συνέδριο για την 'Ανοιξη του '84 με τα θέματα:

- Επιστημονική μελέτη για διάσωση-ανάπτυξη Αμβρακικού
- Υδατοκαλλιέργεια, Υδρολογικό έσοδόγε
- Κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη

Μετά από 20 μέρες, στις 23-11-83, έγινε υπό την προεδρία του τέως Υφυπουργού κ. Κατσάρου σύσκεψη στο Υπουργείο Γεωργίας όπου συμμετείχαν οι Βουλευτές και οι Δήμαρχοι των Νο-

μών που έχουν άμεση σχέση με τον Αμβρακικό, για το ίδιο θέμα.

Στη σύσκεψη απορρίστηκε, μετά από εισήγηση του κ. Υφυπουργού, να αναλάβει το Υπουργείο το Επιτελέμα Συνέδριο για τον Αμβρακικό, σε συνεργασία με τους φορείς.

"Ηδη η Επιστημονική Επιτροπή που έχει αριστεί αποφάσισε να προχωρήσει στην πραγματοποίηση του Επιστημονικού Συνέδριου. Για το λόγο αυτό παρακαλούμε να μας γνωστοποιήσετε με έγγραφο σας - για να μην υπάρξει περίπτωση σύμπτωσης και αλληλοκαλύψης - εάν θα αναλάβει το ίδιο το Υπουργείο την πραγματοποίηση του Συνέδριου ή σε συνεργασία με το Δήμο και την Επιστημονική Επιτροπή. Παρακαλούμε να έχουμε φάνταμα την απάντηση σας για να προχωρήσουμε στις δέουσες ενέργειες.

Ευχαριστώ θερμά.

Ο Δήμαρχος Πρέβεζας
Νίκος Γιαννούλης

ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Πρέβεζα 5-4-1984

Άγαπητοι φίλοι

Σας στέλνουμε περίληψη των πρακτικών της σύσκεψης για την προβολή και προστασία του Αμβρακικού που έγινε στις 5 Νοέμβρη 1983 στην Πρέβεζα.

Λίγες μέρες μετά, στις 23 Νοέμβρη, έγινε στο Υπουργείο Γεωργίας σύσκε-

ι με θέμα τον Αμβρακικό ύπό την προεδρία του τότε Υψηλούργου κ. Κατσάρου. "Ήταν παρόντες Βουλευτές, Νομάρχες, Δήμαρχοι, εκπρόσωποι συνταξιούμενών και φορέων των Νομών Αιτωλοακαρνανίας, Αρτας και Πρέβεζας καθώς και υπηρεσιακοί παράγοντες του Υπουργείου.

Ο κ. Υψηλούργος υποστήριξε ότι η ανάπτυξη του Αμβρακικού δεν υπορετά να αναληφθεί από το Κράτος γιατί το Υπουργείο στερείται επιστημονικού δυναμικού. Επίσης μας πληροφόρησε ότι, αύμαρνα με πάρισια εμπειρογνυμάτων που όρισε το Υπουργείο, η μελέτη Γκόφα-Αγγλικού Οίκου είναι ανεφάρμοστη, πολύδαπανή και με αμφιβόλια αποτέλεσμα. Ο κ. Υψηλούργος στη συνέχεια δήλωσε ότι για την ανάπτυξη του Αμβρακικού η Κυβέρνηση καλεί συνεταιρισμούς, Τοπική Αυτοδιοίκηση και μαζικούς φορείς να αναλάβουν πρωτοβουλίες. Τέλος δήλωσε ότι θα αρθεί η απαγόρευση που έσχες μέχρι τώρα για ιδιωτικές επενδύσεις απόν Αμβρακικό.

Από μέρους του δήμου Πρέβεζας υποτελήστηκαν τα πορίσματα της σύστασης της 5-11-83:

- Αμυντούργα κρατικού συνεταιριστικού φορέα που θα αναλάβει την ανάπτυξη του Αμβρακικού με βάση ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα.

- Η ανάκληση του βάρους της ανάπτυξης από Τοπική Αυτοδιοίκηση, συνταξιούμενών και μαζικούς φορείς χωρίς ενιαίο συντονισμό δεν πράκτεται να φέρει αποτέλεσμα. Ιδιαίτερα επειδή στερούνται επιστημονικού δυναμικού και υποδομής σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ότι το Υπουργείο που δηλώνει αδυναμία.

- Μα μην επιτρέπεται σε ιδιωτικές επιχειρήσεις να αναπτύξουν δραστηριότητες στον Αμβρακικό.

Ο κ. Υψηλούργος είπε ότι θα διοργανώσει το ίδιο το Υπουργείο επιστημονικό συνέδριο για τον Αμβρακικό και ωστέρα απ' αυτό ωπό το δήμο Πρέβεζας δηλώσουμε ότι δεν θα προχωρήσουμε σε ξεχωριστό συνέδριο.

Στο τέλος της αύγουστης εκδόθηκε ανακοίνωση με βάση τις απόφεις του κ. Υψηλούργου που υποστηρίχτηκαν κατ

από δάλλους.

Στις 27 Φεβρουάρη 1984 στα γραφεία της ΕΟΚ (Αθήνα) έγινε σύσκεψη σχετικά με τις προδιαγραφές της μελέτης προστασίας του Αμβρακικού προ πρόκειται να χρηματοδοτηθεί από την ΕΟΚ (επισυνάπτεται η περιγραφή της μελέτης που μας δόθηκε πριν από τη σύσκεψη). Εκεί οι εκπρόσωποι των Υπουργείων ΧΟΠ, Εθνικής Οικονομίας και Γεωργίας παρουσίασαν διαφορετικές απόψεις, γεγονός που έδειξε την αναγκαιότητα δρουσής ενός ενιαίου φορέα ανάπτυξης του Αμβρακικού. Οι εκπρόσωποι των 3 Νομών ζήτησαν να γίνεται σύσκεψη στην επαρχία για το συντονισμό των προτάσεων. Στο τέλος αποφασίστηκε να γίνεται σύσκεψη ανάντηση με την παρουσία του εκπροσώπου της Κομισιόν στις 21-6-84 στην Αθήνα.

Στις 20-3-84 πήραμε από το ΥΧΟΠ το "πρόγραμμα εργασίας" για τη μελέτη του Αμβρακικού (σας το επιστάντωμε) όπις αυτό διαμορφώθηκε μετά από σύσκεψη των συναρμόδιων Υπουργείων (ΧΟΠ, Εθνικής Οικονομίας, Γεωργίας) που έγινε στο ΥΧΟΠ στις 1-3-84.

Αγαπητοί φίλοι

Σας επισυνάπτουμε την τελευταία επιστολή που στέιλαμε στο Υπουργείο για την οργάνωση του συνέδριου.

Επειδή ως τώρα δεν έχουμε λάβει απάντηση καλούμε την Οργανωτική Επιτροπή, την Επιστημονική Επιτροπή και κάθε φορέα που ενδιαφέρεται σε αύσκεψη την Κυριακή 6 Μαΐου, ώρα 10 το πρωί, στο Δημαρχείο Πρέβεζας με θέμα:

"ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟ"

Ο Δήμαρχος Πρέβεζας
Νίκος Γιαννούλης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ

(όπως αυτό διαμορφώθηκε μετά από σύσκεψη των συναρμόδιων Υπουργείων - Χ.Ο.Π., Εθνικής Οικονομίας και Γεωργίας - που έγινε στο Υ.Χ.Ο.Π. στις 1-3-84)

Σκοπός του προγράμματος εργασίας του μελέτητη είναι:

Καθορισμός δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης και ανάπτυξης των φυσικών πόρων του Αμβρακικού με βάση τις ανάγκες προστασίας του περιβάλλοντος και το αναπτυξιακό δυναμικό της ευρύτερης περιοχής μελέτης.

Όκες οι προτάσεις του μελέτητη θα λάβουν υπόψη και θα εξειδικεύσουν στην περιοχή μελέτης τους στόχους της περιφερειακής πολιτικής.

A' Πρώτη φάση

1. Συλλογή βασικής πληροφόρησης από υπάρχουσες μελέτες και κριτική προσέγγιση των προτάσεων σχετικά με:

1.1. Τα οικολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής

1.2. Τυπική χρήση φυσικών πόρων.

1.3. Προγράμματα ανάπτυξης της πε-

και δραστηριότητες στην περιοχή.

4. Καθορισμός των συγκεκριμένων εργών που γίνονται ήδη στην περιοχή και δεν έχουν διαμενείς επιπτώσεις στην ιδιαιτερότητα του περιβάλλοντος της περιοχής.

B. Δεύτερη φάση

1. Περιγραφή των κύριων περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών κάθε ενότητας. Ειδική προσοχή θα δοθεί στη ζώνη ιδιαιτερού εισαρθρωτού.

2. Καθορισμός των απλωτικότερων στοιχείων του περιβάλλοντος (αέρας, γη, χλωρίδα-πανίδα, νερό) που πρέπει να προστατευτούν σε κάθε ενότητα.

3. Καθορισμός των κοινωνικο-οικονομικών δραστηριοτήτων (σε κάθε ενότητα δίνοντας και την έννοια για κάθε ξεχωριστό πεδίο ανάπτυ-

ρεοχής από τοπικούς και κεντρικούς φορείς.

2. Η υπάρχουσα πληροφόρηση θα ανα-

πλησιωθεί στους εξής τομείς:

2.1. Χαρτογράφηση των σημειακών και μη σημειακών πηγών ρύπωνσης.

2.2. Πρόταση πεθανών περιοχών που εντόσθιανται στο σύμβαση RAMSAR.

3. Προσδιορισμός των περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων από τα υπόρχοντα και υπό εξέλιξη έργα

της.

4. Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των προτεινόμενων έργων.

5. Εναλλακτικές προτάσεις για χαροβάτηση αναπτυξιακών έργων καθώς και για την έννοια.

6. Πρόταση μέτρων αντιρρύπωνσης (αν χρειαστούν), εκτίμηση του κόστους εφαρμογής αυτών των μέτρων.

7. Άμεσα και μακροχρόνια μέτρα προ-

στασίας της ζώνης απόλυτης προστασίας.

Σημείωση: Η πρέπει να ξεκινήσει με λέπτη για την πολύτητα των επιφανειών, υπόγειων και παραθαλάκων νερών, η οποία σίμας δεν μπορεί να ολοκληρωθεί σε διάστημα μικρότερο από 12 μήνες.

Περιγραφή της μελέτης
(δόθηκε σαν εισηγητή στις 27-2-84 στο γραφείο της ΕΟΚ (Αθήνα) στη σύσκεψη για τις προβληματικές μελέτης προστασίας Αιμορραϊκού)

1. Σκοποί της μελέτης

Παροχή των περιβαλλοντολογικών στοιχείων τυπών ολοκληρωμένου διαχειριστικού σχεδίου το οποίο προβγει οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, εναρμονισμένη με την αποτελεσματική διατήρηση του περιβάλλοντος σε μία ζώνη βιότοπων Ευρυπολικής σημασίας και όπου η αλεία και η υδατοκαλλιέργεια παρουσιάζουν σημαντική άνθεση. Η μελέτη πρέπει να χαρτιμένεις επίσης σαν πειραματική δοκιμή για ανάλογες εργασίες σε άλλες ζώνες με σημαντικούς βιότοπους.

2. Βασικοί όροι

Η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει τον Αιμορραϊκό Κόλπο, τις χαμηλότερες κοιλάδες των ποταμών Λιώρου και Αράχθου και τη μεσομοτάμια περιοχή. Επίσης οριομένες περιοχές γύρω από τον κόλπο.

Η μελέτη περιλαμβάνει:

- Σχεδιασμό των βασικών περιβαλλοντολογικών αρχών μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης των φυσικών πόρων, λαμβάνοντας υπόψη και τις οικονομικές δυνατότητες και δραστηριότητες.
- Προβλεγματική την δυνατότητων οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων (ειδιότερα: αλεία-υδατοκαλλιέργεια) και της ανάπτυξης τους, εναρμονισμένη με την προστασία του περιβάλλοντος.
- Προπαρασκευή εφαρμογής των μετρών για την εξασφάλιση απόλυτης προστασίας σε ζώνες που οποτελούν σημαντικούς βιότοπους.

3. Διάρκεια

Δεκέμβριος 1983-Οκτώβριος 1985
Ποινιά φάση: Δεκέμβριος 1983 - Νοέμβριος 1984

4. Πρόσωπο ή Οργανισμός υπεύθυνος για τη μελέτη

Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Χ.Ο.Π., Βοηθούμενο από μία Επι-πολική Επιτροπή, η οποία συμπεριλαμβάνει αντιπροσώπους Υπουργείων, αρμόδιες Τοπικές Αυτοδιοικήσεις και την Επιτροπή.

Επιστημονική Ημερίδα με θέμα:
"ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΙΒΡΑΚΙΚΟΥ"

Αγαπητοί φίλοι

Σας πληροφορούμε ότι σε συνέχεια της Σύσκεψης της 5 Νοέμβρη 1983 συγκριθήκε Οργανωτική Επιτροπή για την Επιστημονική Ημερίδα με θέμα "ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΙΒΡΑΚΙΚΟΥ" που θα γίνεται στην Πρέβεζα στις 23 και 24 Φεβρουάριος 1985.

Η Ημερίδα αυτή θα ασχοληθεί με τα προβλήματα που επισημάνθηκαν στη Σύσκεψη της 5 Νοέμβρη 1983 και τα οποία ταξινομήσαμε ως εξής:

1. Υδραικό-υδραλογικό ιασόγυρο

- α) Μελέτη υδραλογικών λεκανών γύρω από τον Αιμορραϊκό
- β) Υδραικής παράμετροι ρευμάτων Αιμορραϊκού
- γ) Ηταρορά στερεών υλικών

2. Προστασία

- α) Οικολογικά συστήματα (υφιστάμενη κατάσταση)
- β) Πηγές ρύπανσης και μόλυνσης
- γ) Μέτρα προστασίας

3. Αξιοποίηση

- α) Υδροκαλλιέργειες
- β) Τεχνηκοοικονομικές προτάσεις ανάπτυξης

4. Κοινωνικοοικονομικές απόψεις

- α) Οικονομική ανάπτυξη
- β) Προβλήματα κοινωνικών τάξεων
- γ) Ένταξη αξιοποίησης στις γενικότερες αυγούσκες της Ελληνικής Οικονομίας

Παρακαλούμε να διάλθετε τη συμμετοχή σας στην Ημερίδα συμπληρώνοντας το συνημμένο έντυπο και στέλνοντας το σε μας μέχρι 30 Νοέμβρη 1984.

Εφόσον επιθυμείτε να παρουσιάσετε κάποια εισήγηση σχετική με την πλούτη θεματολογία, παρακαλούμε να μας στείλετε μαζί με τη δηλώση συμμετοχής και περίληπτη της εισήγησης (μέχρι 1 δεκτικόγραφημένη σελίδα διαστάσεων 21 X 29 εκ.).

Το πλήρες κείμενο της εισήγησης σας παρακαλούμε να μας το στείλετε

μέχρι 10 Φεβρουάρη 1985.

Αναλυτικό πρόγραμμα των εργασιών της Ημερίδας και περισσότερες τεχνικές λεπτομέρειες θα οις στείλουμε μέχρι 20 Γενάρη 1984.

Πρέβεζα 25 Σεπτέμβριο 1984
Η Οργανωτική Επιτροπή
ΣΥΝΧΙΖΕΤΑΙ

ΔΙΣΣΑΣ ΡΟΤΟΙΝΑΣ - ΓΑΙΑΛΟΓΟΥΝΟΥ

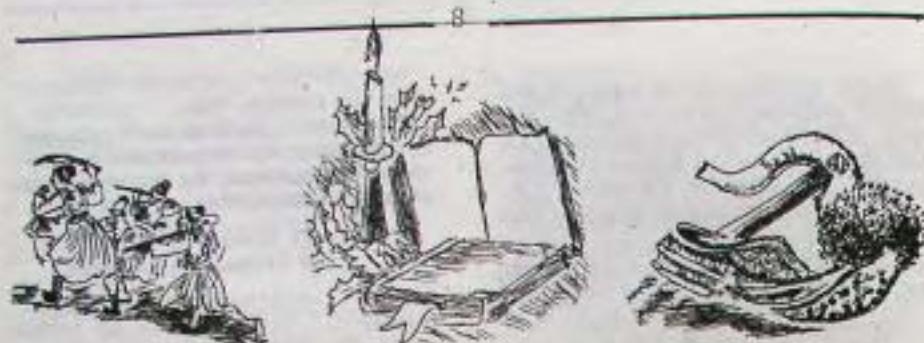
ΑΓΙΑ ΛΑΥΡΑ

Βαρύκο κάποιο μοναστήρι,
στ' τα παλιά,
πούχει σήμαντρα, κομπάνες,
πούχει μόλιο, καριοφύλια,
κι' απουγκράζεται τραγούδι
στ' της λευτερός τα χείλια.
Σαίρο κάποιο μοναστήρι,
των ρεγκάδων εργαστήρι
και σπηλά.

Λόφορο έχει στην αιώνι του
κι' ερημιά,
που μετράει τους χίλιους χρόνους
και φαντάζουν χίλιοι αιώνες,
που βλασταίνει στα δεντρά του
- για κλωνόφιλα - τους αιώνες.
Λόφορο έχει στην αιώνι του,
να ορκίζεται η ωκή του
η ρωμιά.

Έχει στο κλειστό του αιώνι
στην αρχή,
μύρων αστέρευτη, ασημένια,
στα μπαρόύτια καστυλιένη
κι' ένα γέρυκο πλειάν,
που με τους διαβάτες κροίνει.
Έχει στο κλειστό του αιώνι
για καρδιά του, ένα κανάν,
για ψυχή.

ΠΡΕΒΕΖΑΝΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

του κ. ΑΝΑΣΤ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΖΗ Συν)χου Εκπαιδευτικού

Pλακόστρα πενήντα περίπου χρόνια (1449 - 1797) τα δουλτανικά στρατεύματα δρίζονταν σε συχνούς πολέμους με τα στρατεύματα της Γαλλικοτάτης Δημοκρατίας για την κατοχή των Εστανήων και της Ηπειρωτικής λιμνίδας από το Βουρώνιτο μέχρι την Πρέβεζα και τη Βάντο (CONTINENT).

Κατά τους μακροχρόνους αυτούς πολέμους, οι χειμαζόμενοι από τις βαρ-βαρότητες των κατακτηών "Ελλήνες, αρκετές φορές ξεροκάθηκαν εναντίον των Τούρκων για την ανάκτηση της λευτερίας τους. Για την επιτυχία του ακούού αυτού, ζήτησαν καλ τη βαθιά των χριστιανικών κρατών της Ευρώπης. Οι Βενετοί που είχαν δεσμούς με την ελληνική Ανατολή, για το δικό τους συμφέρον, ενθάρρυναν τις αντιουρκικές αυτές ενέργειες των Ελλήνων, για τη δημιουργία εστιών επιτερικής αναταραχής.

Πολλοί Πρεβεζανοί αγωνιστές πέρασαν στην Επτάνησο και κατατάχτηκαν

στο ένοπλο ελληνικό σώμα που είχε την επωνυμία "Ελληνική στρατιά". Στο ένοπλο αυτό σώμα, ήταν ενταγμένοι επίσης και πολλοί Εφτανήσιοι, θεοφραστοί, Ρουμελιώτες κ.ά. αγωνιστές που πολεμούσαν στο πλευρό των Βενετών κατά των Τούρκων. Οι πολεμικές συγκρούσεις διαδέχονταν η μία την άλλη, συνθήκες υπογράψονταν και οι εχθροπραξίες πάλι ξανάρχιζαν. Ήταν υπάνουμε στα 1684. Τότε ένας νέος πόλεμος άρχισε που βάσταξε δεκαπέντε χρόνια (1684-1699).

Ο πόλεμος σταμάτησε στις 26 Γενάρη 1699 που υπογράφηκε η "Συνθήκη του Κάρλοβίτη". Με τη συνθήκη αυτή, η Βενετία υποχρεύθηκε να παραδώσει στην Πύλη τα φρούρια της Ναυπάκτου, του Αντίρρου και της Πρέβεζας, με τον απαράθιτο όρο της καταδόφισης τους.

Η ειρήνη που υπογράφηκε στο Κάρλοβίτη κράτησε πολύ λίγο, γιατί η Τουρκία στις 9 Δεκεμβρίου 1714, κήρυξε τον πόλεμο εναντίον της Βενετίας. Η επίθεση των Τούρκων εναντί-

ον των Βενετών ήταν πολύ ορμητική.

Το 1716 ο τουρκικός στόλος έφυγε στην Κέρκυρα καλ την πολιόρκηση. Ο φρουράρχος όμως SCHULLENBURG αντέταξε οθωναρή αντίστοιχη. Ήταν η παλαιότερη των Τούρκων έμεινε χωρίς αποτέλεσμα.

Ο SCRULLENBURG αφού συνενοήθηκε με τον Βενετό ναύαρχο PISANI, έκανε διόφορες αποβάσεις στις απέναντι περιοχικές οκτές, το δε Οκτώβριο του 1717 φωνή αποβίβασε έξη χιλιάδες στρατιώτες στην Πρέβεζα, εξανάγκασε τους Τούρκους να εγκαταλείψουν την άμυνα και να φύγουν για την Αρτο. Ήταν δε οι Βενετοί κυρίεψαν τη Βόνιτσα. Ήταν οι δύο αυτές πόλεις, ανακτηθήκαν από τους Βενετούς. Με τη συνθήκη του Παδάροβιτς στις 21 Ιουλίου 1718, επικυρώθηκε η κατοχή των δύο πόλεων, κι έτοιμη τερματιστήκε ο τετραετής Βενετοτουρκικός πόλεμος (1714-1718).

Όταν οι Βενετοί κυρίεψαν την Πρέβεζα, τη βρήκαν σχεδόν έρημη από κα-

τοίκους. Για το ουνόκλινο της, έφεραν τους αυμάχους τους καπετανέους Έλληνες και Ιταλούς που τους βοήθησαν κατά τον τετραετή πόλεμο 1714-1718 εναντίον των Τούρκων και τους εγκατέστησαν σ' αυτη παραχώρων τους ως αμοιβή δοσιώνες εκτάσεις γης (τιμάρια) για εκμετάλλευση. Οι καπετανέοι υποχρεύθηκαν από την κυβέρνηση της Βενετίας να κόψουν τα δάση και να της παραδώσουν την Ευλεία που της ήταν απαραίτητη για να ναυπηγεί γαλέρες.

Τέσσερις που θα έρεναν άδεντρες, επέβαλε στους εδιοκτήτες τους να τις φυτέψουν με ελιές.

Έλληνες καπετανέοι υπόλοι των Βενετών που εγκαταστάθηκαν στην Πρέβεζα ήταν: Ο Τρανταφύλλης ή Χάρδος, ο Τσαβάλας, ο Διγόνης, ο Γερογιάννης, ο Τσουμάνης, ο Παπαδόπουλος, ο Κουσμένος, ο Γκινάκας και ο Απόστολος Μπάνος ή Καμαρίνας και ο αδερφός του Χρήστος από το χωριό Καμαρίνα. Καπετανέοι Ιταλικής καταγω-

νής ήταν: ο Βαλεντίνη, ο Γκενοβέλης και ο Δον Μιχαήλ Ρέντζος, ως εφημέροις του καθολικού ναού του Αγίου Ανδρέα που ανήγειραν στην Βενετού στην Πρέβεζα. Το ναό αυτό οι Πρέβεζαντον ονόμαζαν "Φραγκοκληπαλά". Ο Βαλεντίνης εγκαταστάθηκε στην Πρέβεζα το 1738, ο οποίος διάδηκεν από τους Βενετούς κτήματα (τιμάριο), με διαταγή του "Γενικού Προβλεπτή Θαλάσσης" Γεωργίου Γριμάνη, καθώς βεβαίως έγινε πιλοτοποιητικό του Νοσάρου της Πρέβεζας Αυριλίου Παπαδό - πούλου στις 11 Μαΐου 1738.

Οι καπετανέοι δταν παρέλαβαν από τους Βενετούς τα τιμάριά τους, εν κατέστησαν οι αυτά τους πολιούς στρατιώτες τους (τους ασθόδατους) ως σύμπρωτο για το φύτευμα των ελιών και την καλλιέργεια των κτημάτων. Οι καπετανέοι με τους στρατιώτες τους, θα αναλαζούνταν και την υπεράσπιση της πόλης "ενώπιον κλινδύνου" (Μυτιέλη Ελλην. Ιστορίας Ακαδημίας Αθηνών, Ιων. Θεοτόκη, Αποφύσεις Κείζονος Συμβουλίου Βενετίας).

Ηρθαν οι Πρέβεζαντον αγωνιστές, ήρθαν μετά και οι πολιότερες πρεβέζαντικες οικογένειες που είχαν καταφύγει στα Εφτάνια το 1684 και παρέλαβαν τα κτήματα τους. Κι ο πληθυσμός της πόλης αυξήθηκε.

Στη Βενετοκρατούμενη Πρέβεζα κατέφευγαν κυνηγούμενοι από τους Τούρκους πολλοί αρματολοί της Ρούμελης όπως ο Ανδραύτσος, ο Γριβαίος, ο Τσαρλαμπάς, ο Μαυρομάτης, ο Καυτανάς, ο Καταϊκογιάννης, ο Καροστάθης κ.ά. καπετανέοι οι οποίοι αφού ξεχείμαζαν σ' αυτή, με τον ερχομό της Ανοιξης επέστρεψαν ξανά στις επαρχίες τους για να συνεχίσουν τον πόλεμο με τους Τούρκους. Βρίσκεντον απ' αυτούς στην Πρέβεζα είχαν τα απίτια τους και τα κτήματα τους. Οι Τσαρλαμπαίοι στην Πρέβεζα είχαν το απίτιο τους καθώς και κτήμα στον Παντοκράτορα. Ο Λύκος Κοκεμένος για ανενοιχθή των υπηρεσιών του προς τη Βενετία, πήρε απ' αυτή κτήματα που εκτείνονταν σ' όλη την παραλιακή λωρίδα από την Παρυγινόσκαλα μέχος τη Σηλάντζα. Οι Γριβαίοι είχαν τα απίτια τους στην περιοχή του Αγίου Γεωργίου

νη. Η συνοικία αυτή ονομάζεται "Γριβαίκα". Το απίτι του θεοφάρακη Γρίβα είναι αυτό που έχει τώρα η Αρετή Ρέντζου. Το απίτι του Ανδρούτσου ήταν στην οδό Γεωργίου Α' εκεί που είναι το απίτι της οικογένειας Γκάφα. Η εντοιχισμένη αναμνηστική πλάκα γράφει τα εξής: ΕΔΩ ΉΤΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ 1776-1798. Ο καστανάς είχε το απίτι του στη συνοικία του Αγίου Νικολάου. Το απίτι του Γκινάκα ήταν στο δρόμο της ανοράς. Το απίτι του πολέμαρχου του Σουλιού Σπύρου Μπότσαρη, ήταν εκεί που είναι τώρα ο Ο.Τ.Ε. Στην Πρέβεζα είχε το απίτι του και ο Νότης Μπότσαρης. Η αναμνηστική πλάκα που εντοιχιστήκε α' αυτό τον Ιούνιο του 1958 (πληνούν στο πρώην φαρμακείο του Καραμουστάκη), γράφει: ΑΥΤΗ ΉΤΟ Η ΟΙΚΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΥ ΝΟΤΗ ΜΠΟΤΣΑΡΗ 1655-1841.

Οι Μπονταλοί είχαν το απίτι τους εκεί που ήταν πριν το φαρμακείο του Κανέλου. Είχαν επίσης κτήμα με ελιές στον ελατώνα της Πρέβεζας, το οποίο πούλησαν αργότερα στο απόγονοι τους.

Τους καπετανέους μιαθοδοτούμενον πολλές φορές οι Βενετοί για να κατατίζουν ανταρτικά οώματα που θα βρίσκονταν σε διαρκείς εχθροπραξίες με τους Τούρκους. Γι' αυτό οι καπετανέοι τους έμπνεαν μεγάλο φόβο.

Στη Βενετική κυριαρχία παρέμεινον τα Εφτάνια και οι πόλεις της ΚΟΝΤΙΝΕΝΤ (Βιθρώτο, Πάργα, Πρέβεζα και Βόνιτσα), επι ουδόντα χρόνια (1717-1797). Η Βενετική Δημοκρατία υποφέροντας από πολυχρόνια αβεράπευτη αρμάστια, σύρθηκε προς το Βάνατο. Έτοις το 1797 όταν ήταν τελευταίος Αρμοστής των Ιονίων νήσων ο Βετεράνος, ζώδης η Βενετική κυριαρχία από τον Κατάλογο των Ευρυπατικών δυνάμεων. Μετά ήρθαν οι Γάλλοι. Στις 28 Ιουνίου 1797 ο γαλλικός στόλος με Γενικό Διοικητή το στρατηγό ΣΕΝΤΙΛΙ, έφτυσε στην Κέρκυρα κι έκανε απόβαση, χωρὶς να προβάλει αντίστοιχο ο Βενετός Γενικός Προβλεπτής Ουζίδην. Η Βενετική φρουρά παραδόθηκε και ο ΣΕΝΤΙΛΙ άντλησε Γενικός Διοικητής των Επτανήσων και των πόλεων της παραλιακής ζώνης της Ηπείρου που

κατέλαβαν οι Βενετοί. Στις 17 Οκτωβρίου 1797 υπογράφηκε η συνθήκη του Καμποφαρμίου, με την οποία τα ίδια νησιά και οι πόλεις της Ηπείρου που συνδέονταν διοικητικά με αυτά, παραχωρήθηκαν στη Γαλλία.

Στις 24 Οκτωβρίου 1798 μετά την απυχή μάχη της Νικόπολης μεταξύ του στρατού του Αλή πασά και των Γάλλων υπερασπιστών της Πρέβεζας υπό τον γενναίο στρατηγό ΛΑ SALLET (Λασαλέ), επακολούθησε ο χαλασμός της πόλης και η σφαγή άμαχων πολιτών. Τότε ορκετοί Πρέβεζαντον πολιτοφύλακες και ο οπλαρχηγός Τσαρλαμπάς που είχαν συμπολεμήσει με τους Γάλλους εναντίον του στρατού του Αλή μετατ-

κήσαν στα Εψτάνηρα και εντάχτηκαν στο ένοπλο ελληνικό σώμα που είχε την επινυμία "Τακτική Μακεδονική δύναμης". Στο ένοπλο αυτό σώμα συμμετείχαν αγωνιστές από διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Στην "Ένοπλη Μακεδονική δύναμη" εντάχτηκαν και οι Πρέβεζαντον οπλαρχηγοί Απόστολος και Χρήστος Μπόντος, καθώς πληροφορούμαστε από τα πιο κάτω έγγραφα. Τα έγγραφα αυτά τα βρήκα στο απίτι της Βεργίνιας Καμαρίνα στα Γιάννενα, απόγονης των Μηνονταίων ή Καμαριναίων οπλαρχηγών. Η αεβάσματα αυτή κυρίατα ψυλάστηκαν στο σεντούκι της με πολύ δεύτερον ως προγονικό κειμήλια. Τα πρώτα έγγραφα με πλεονημή 24 Ιανουαρίου 1805 μας πληροφορεί ότι η Γερουσία της Επτανήσου Πολιτείας εξέλεξε τον Απόστολο Μπόντο στο Βαθμό του Αλφέρη της πρώτης Κομπανίας στην Τακτική μακεδονική δύναμη.

(Σφραγίδα)

SEPRENSULARIS RESPUBLICA
ΕΠΤΑΝΗΣΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ο Πρίγκιπις και Πρόεδρος της Γερουσίας της Επτανήσου Πολιτείας.

Δια να ήθελεν εκπλήρωντας ο Νόμος και η Διοίκηση να έχει την πρέπουσαν υπηρεσίαν, η Γερουσία με το να ευστήσησε την ένοπλην τακτική δύναμην την Μακεδονικήν είλι την δούλευσην της Πολιτείας και με το να στοχάζεσσαν τον εαυτόν σουν κι ύπαλλο Αλή Πασάτ Βέζη των Ιωαννίνων είναι παρακαλεσμένοι να τους βοηθήσουν εις καρόβην χρέος υπόσχονται εκ μέρους μας την ανταμοιβήν εις ο-

νας εις την οποίασσαν τακτικήν Μακεδονικήν δύναμην.

Ωστε δια του παρόντος φανερωτού - κρύμματος υπογεγραμμένου παρ' ημέν και ανθυπογεγραμμένου παρά του εξ απορήτων της επικρατείας και λαχρούμενου με τη σφραγίδα της Πόλεως, είσαι επικυρώμενος του να μετέχοσαι και διενεργήσει καθός οι νόμοι και οι στρατιωτικοί διάταγμασι διαρίζουν και να έχειν εκείνα τα προνόμια όπου είς τον βαθμόν ουν ανήκουσι. Είναι θέλησης της Γερουσίας ότι δια μέσου του παρόντος, δύο να σε αναγνωρίζουν, να σε υπακούουν, να σε δέμνηται οι άνθετοι.

Εδόθη εκ του Παλατίου της Γερουσίας 24 του Ιανουαρίου 1805 (Τ.Σ.) Υπογραφή Ο εξ απορήτων

Υπογραφή Διασανάγνωστη Διασανάγνωστη

2. Το δεύτερο έγγραφο με πλεονημή 29 Νοεμβρίου 1805 μας πληροφορεί ότι ο Απόστολος Μπόντος εμφανίστηκε στο γραφείο του συμβολαιογράφου για κάποια συμβολαιογραφική του πορεία.

1805 Οκτωβρίου πέντε πμέρα 29 είκοσι εννέα του Νοεμβρίου μηνὸς εἰς το Καρνέλιο εμού Νοταρέου ενεργούσαθη ο παρών κύριος Απόστολος Μπόντος του Σπύρου από την Πρέβεζα, εμφανίζουσεν ως κάτοικος κατά το παρόν εἰς την παρούσαν χώραν.....

Σημ. Τα πιο κάτω αναγραφούνται στο παρόν έγγραφο, είναι διασανάγνωστα επειδή αυτό έχει θαρεῖ.

3. Το τρίτο έγγραφο χωρηγείται στους Απόστολο και Χρήστο Μπόντο για να πάνε στον Κάλαμο για να πραγματοποιήσουν κάποια εργασία τους.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Διέδεται άδεια του Απόστολου Μπόντο και Χρήστου Μπόντοιού αδέλφου του από Αγέλα Φαύρων να υπάγουν εἰς τον Κάλαμο εἰς την παλαιάν γην δια να πραγματώσουν. Οι κύριοι αξιωματικοί των στρατευμάτων του Υψηλοτάτου Αλή Πασάτ Βέζη των Ιωαννίνων είναι παρακαλεσμένοι να τους βοηθήσουν εις καρόβην χρέος υπόσχονται εκ μέρους μας την ανταμοιβήν εις ο-

μοίσας περιστάσεις.

Το παρόν θέλει έχει δύναμην δια τρεις μήνας.

Εκ της Διοικήσεως της Αγίας Ναού πας την 22 Μαΐου 1808 ΕΒ.

(Τ.Σ.:) Υπογραφή

Πέτρος Τζουνκοζόπης Διοικητής.

(Σημ. Σχολ. Το έγγραφο αυτό είναι γραμμένο στη γαλλική και στην ελληνική γλώσσα).

Εδώ τελείωνε η γραπτή ποσοφορά μας προς τους Πρεβεζανούς αγωνιστές, που πήραν μέρος ως σύμμαχοι των Βενετών και των Γάλλων στις πολεμικές επιχειρήσεις κατά των Τούρκων, γιατί έτσι πίστευαν ότι συντελούν κ.λ. αυτοί στην απελευθέρωση της Ελλάδας.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΖΗΣ

ΟΛΥ. Κ. ΙΩΑΝΝΗΣ

ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

"Τι δύρια νοχτιά, κυρ - δάσκαλε, ο σύρεας ποις λυσσομενά!"

Έγρουσε το κλεψύδρουσό, μπροστινή αντηγνωσμένηάρι.

Βαρυγκομένει ο γέροντας, πάντες στο πορτί διπλοστελνά και σαύρωνταις το βήμα του, σαυρίνει στο παγκάρι.

"Αχ, άγρια, γιέμου, ειν' η σκλαβιά και πιο φρικτή! Βόγκηστος αξνά,

Ευλογητός ο θεός!" αργά σκύβει το συναέδρι.

Μες στο θαλήσιο μαύρες σκιές κυλιώνονται στα σκοτεινά,

τ' άλλα παιδιά θυελά, χλαμά, διαβάζουν στο λυγνάρι.

Σάρνουν, ένα ψως! σκον αυτραπή, κει, στου ιερού την ίδιλη.

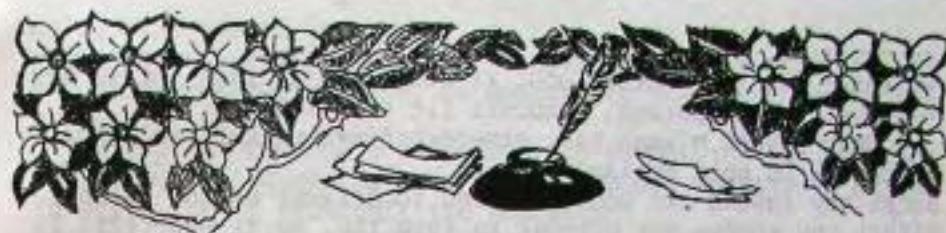
Σταροκοπιέταισαν ο γέροντας, τα μάτια ανοιγοκλεί.

Νό ναι σημάδι και ταχιά ν' ανατιθείη η φυλή;

Κοιτάει με δάκρυα τα παιδιά, στο διάβασμα σκυμένα,

Τ' αλεπούπταρι σήμερα κι' αύριο το καφοριάλ...

Και - στ' άρα - δρυμός τους αετούς βλογδάει του Εικοσιένα!

Ο ΚΟΛΑΣΜΕΝΟΣ

του κ. ΔΩΝΑΤΟΥ ΜΠΟΧΤΗ

τρίγκλισε κολασμένε, σιγομουρμούρισε η κυρά-Κατίγκω
καθώς έλυσε τις τριχλές του ζαλικλού της και τ' ά-
ψωσε μ' ορμή να πέσει καταγής.

Τσούρμο εμείς τα παιδιά μαζευτήκαμε σιμά της, όχι
τόσο για να μάθουμε, μα για να μας βολέψει κάτι, για-
τί όλο και κάτι μας φίλεβε από κείνη την κασέλα της,
που σ' έπιανε λιποθυμιά από τη μυρωδιά, όταν την ά-
νοιγε.

Κάποιος όμως, ο πιο περίεργος, τη ρώτησε.

— Για ποιόν κολασμένο κουβεντιάζεις θειά;

— Δεν τον ακούς καμάρι μου, μουγκρίζει σαν γελάδι.

Τον βασανίζει η κατάρα του θεού και του άγιου.

Εκείνη ακριβώς τη στιγμή εμείς η τρελοπαρέα προσέξαμε ε-
κείνες τις παράξενες κραυγές. Κάτι σαν μούγκρισμα, κάτι σαν
βογγητό. Κι είδαμε εκεί δίπλα στον αχυρώνα ένα ανθρώπινο κου-
ρέλι να κινεί ακανόνιστα χέρια και πόδια, να χτυπιέται χωρίς
λύπηση και να αφοίζει.

Η κυρά - Κατίγκω αφού τού ριξε λίγο νερό, τον ταρακούνησε
μια και δυο, τον ανάγκασε να ανασηκωθεί λιγάκι και να σταμα-
τήσει να χτυπιέται.

Θοβερή στ' αλήθεια η εικόνα.

Το σταμάτημα των κραυγών και των κτυπημάτων μετράσεις την πε-
ριέργεια της παραθήρησης και πάλι τσούρμο κοντά στη θειάκω.

Κατάλαβε εκείνη τον καημό μας, άνοιξε την κασέλα της και
βγάζοντας από μέσα ένα κατακίτρινο κυδώνι μας το μοίρασε από
ένα κομμάτι στον καθένα.

Και ενώ εμείς καταβάλλαμε πρωτείες προσπάθειες να καταπισύμε
το κομμένο κυδώνι, που στεκότανε ξύλο στο καρίκι μας, η Κατίγ-

καὶ συνέχισε.

— Αυτός που λέτε παιδιά μου, κι ἔδειξε με το χέρι της το ανθρώπινο εκείνο ομοίωμα, πληρώνει τις αμαρτίες του..

Ο θεός μεγάλη η χάρη του, σταυροκοπήθηκε υποκριτικά, μπορεῖ να αργάει μα ποτέ δε λησμονάει.

Βάζει τον καθένα στη θέση του. Του το δείχνει με τον καϊρό. Βλέπει τον καθένα και μετράει τα ἔργα του. Άμ τι νομίζετε; Επειδή δεν τον βλέπουμε εμείς δε μας βλέπει κι αυτός;

Όλα τα βλέπει, όλα τα ακούει, όλα τα γνωρίζει κι ας τα κάνουμε εμείς στα κρυψά, ξανασταυροκοπήθηκε.

Λιτός ο προκομένος που βλέπετε, έτσι νόμιζε, ότι δεν τον βλέπει ο θεός.

Έτρωγε τετραδοπαράσκευα, έτρωγε τις σαρακοστές και μια φορά μάλιστα και το Μεγαλοβδύμαδο.

Τον είχε γραπτώσει ο διάβολος και δεν μπορούσε να καταλάβει πως, όποιος τρώει τις μέρες αυτές, βάζει φωτιά στο λαρύγγι του και τα αωθικά του! Το λέει και το Βαγγέλιο, συνέχισε.

‘Οσο η κυρά - Κατίγκυα αράδιαζε τούτα τα απίθανα και παράδοξα για τη νηστεία είδα το Γιωργή να βάζει το χέρι του στο στομάχι και να το τρίβει, γιατί κάτι ένιωθε, αλλά κι εγώ ένιωσα κάτι σαν κάψιμο, γιατί εδώ που τα λέμε είχα λερωμένη τη φωλιά μου με τα τετραδοπαράσκευα.

Αν βέβαια αυτό ήταν πραγματικά το κάψιμο της ενοχής ή το στούπωμα του κυδωνιού, ακόμη και τώρα δεν είμαι σε θέση να ας πω. Πάντως το θυσάρεστο εκείνο συναίσθημα, δοσες φορές κι αν έρχεται στο νου μου, έρχεται πάντα με την ίδια ζωηράδα.

— Που ν' ακούσει αυτός παιδιά μου Ευαγγέλιο!!

— Κι επειδή έτρωγε Τετράδες και Παρασκευές, κάκω, τά πάθε αυτά; Διέκριψε ο Γιωργής.

— Κι άλλα, κι άλλα πολλά παιδάκι μου.

Τον κάλεσε κάποτε ο παπάς να ξεμολογήσει για να τον κοινωνήσει κι αυτός του τα ‘κρυψε. Ο παπάς όμως τά ‘ξερε όλα, λίγα από μόνος του που τά ‘χε ακούσει, λίγα από το λασθερίστ με το θεό, βλέπεις υπηρέτης του θεού είναι.....Τον μάλιστα λοιπόν και τού ‘πε ότι ο θεός θα τον τιμωρήσει.

Από τότε, καθώς ξεμυστρεύτηκε στη μάνα του και το μεγάλο αδερφό του, δεν εύρισκε ησυχία.

Έτρεξε στην εκκλησία, πήρε τα κονίσματα με τη σειρά παρακαλώντας τα και φιλώντας τα.

‘Άδικος και χαμένος ο κόπος του.

Όλοι οι άγιοι τον κοίταζαν περιφρονητικά. Ακόμη και η γλυκιά μορφή της Παναγίας στάθηκε γλαυτόν αυστηρή και επιτιμητική.

Από παντού διωγμένος, πουθενά έλεος!

Μοναδική τον ελπίδα και παρηγοριά η εικόνα του αγίου, του ο-

ποίου είχε και το όνομα.

Πλησίασε λοιπόν κάτω από την εικόνα του Αγίου Νικόλαου, που ήταν στη σήμαστη σε τοιχογραφία, κι άρχισε τις μετάνοιες και τα παρακάλια.

Υστερά από ώρα πολλή που σήκωσε το κεφάλι του να κυττάξει τον άγιο, του φάνηκε σαν πως είχε στραβώσει το πλιγούνι του και τα γένια του κι ήταν μαζί του θυμωμένος. Δεν τόλμησε να τον κυττάξει άλλο.

Στο παρακλήσιο σκέψης εκεί την εικόναστάσι είναι χαμηλό και η εικόνα μικρότερη. Ιππορύνα την πλάνω με τα χέρια μου. Θα την αγκαλιάσω, θα την παρακαλέσω.

Έφτασε λοιπόν στο παρακλήσιο, άρχισε κι εδώ τις μετάνοιες και τα παρακάλια.

Όταν ανασήκωσε το κεφάλι να δει τη μορφή του αγίου, πάλι τα ζύγια.

Βλοσυρός και παγερός ο άγιος, έτοιμος για τιμωρία. Δεν άντεζε άλλο, είχε βλέπει το διάβολο καβάλα και δεν το καταλάβανε.

Τράβηξε με δύναμη την εικόνα από το τέμπλο, την ξεκόλλησε και βάζοντάς την παραμάσκαλα την έφερε στο σπίτι του. Εκεί μ' ένα παλιοσκέπαρο την έκαμε θρίψαλα. Χίλια δυο κομμάτια ποιδιά μου.

— Κι δε μου λές κάκω; Ρώτηξε ο Δημητρός Ξύνοντας το κουρέμένο κεφάλι του πού ταν σα τζουμπάζυλο.

Ο άγιος γιατί δεν έκαμε θάμα, να ποδήσει από τα χέρια του να ξεμύγει, να καθήσει εκεί που ήταν; Γιατί έκατσε να τον κομματίσει;

— Α καρδούλα μου μην κολάζεσαι, ο άγιος τον άφησε για να τον δοκιμάσει. Έκαμε το ίδιο με το Χριστό μας.

Κι εκείνος ήξερε πως θα τον καρφώσουν, όμως άπλωσε τα χέρια του και τού μπήξαν οι αντίχριστοι τα καρφιά, γιατί έτσι έπρεπε να γίνει. Από τότε πατέούσατα μου, τούτος εδώ ησυχία κι ανάκορα δε βρίσκει. Τον κυνηγάει η κατάρα του αγίου. Τρέχει όπου νά ‘ναι γιατί έχει ψηλά του το βρυκόλακα κι ας μη φαίνεται, πέφτει κάτω, δέρνεται, κτυπλέται, μουγκρίζει σαν θεριό, ώσπου να γιατρώσει κανένα λάκο.

Τον έχει σφραγισμένο ο διάβολος κι εκεί θα παραδώσει την ψυχή του.

Η ιστορία της κυρά - Κατίγκυας έκαμε τη ψυχή μάς πέλασ πουντασμένο.

Κι άλλες φορές είχαμε ανταρώσει αυτή τη δυστυχισμένη ύπαρξη και είχε δοκιμάσει τα παιδικά μας πειράγματα.

Κολλόκο - Κολλόκο Κολλοκόκο του φωνάζαμε.

Από δω και πέρα όμως τα πειράγματά μας πήραν άλλη μορφή. Τον κυνηγούσαμε, του πετάζαμε πέτρες, του κρεμούσαμε παλι-

κούρελα και παλιόχαρτα όπου τον ανταμώναμε. Τον θεωρούσαμε καταδικασμένο από το Θεό.

Πολλές φορές δοκιμάσαμε να τον βρούνε οι πέτρες στο κεφάλι, με την ελπίδα να εξουδετερώσουμε το διάβολο καβαλάρη. Σαν από μας κυνηγημένος έφτασε στην άκρη του χωριού και κρυβότανε σε μια γράβα.

Έφταναν όμως κι εδώ οι επιζηρομές μας και δεν τον αφήναμε να βρει χουζουρι.

Μια μέρα όμως τα χρειαστήκαμε από το μπάρμπα - Διαμάντη που είχε μάθει τις ζαβολιές μας.

Κρύωτηκε κάπου εκεί παράμερα και αφού μας άφησε να ζυγώσουμε κοντά, μας έβαλε στο κυνήγι και όποιον έπιασε, τον έπιασε πώρα του.

Πλιό και ματαπλιό να ζυγώσουμε εκεί. Πέρασε κι ο Διαμάντης στη λίστα του διαβόλου, γράφτηκε κι αυτός στο κατάστιχό του.

Όσο για τη αφραγίδα δεν την βλέπαμε γίνεταν όμως να τον άφησε ασφάγιστο, αφού κι αυτός ήτανε συνεργός αυτού του κολασμένου;

Κάποιο πρωινό σε τούτη τη γράβα τον Βρήκανε ξεψυχισμένο.

Κι έμεινε από τότε με τ' όνομα η γράβα του Κολιού.

Όταν τον έφεραν στην εκκλησιά για διάβασμα, κύτταξα για λίγο μπας και δω το βρυκόλακα που έφερνε μαζί του κι ύστερα τα μάτια μου γυρόφεραν όλες τις εικόνες των αγίων στον τοίχο.

Όλες μου φάνηκαν, ότι είχαν στη θυριά τους ανέκφραστη ικανοποίηση.

Όλες οι μορφές των αγίων φανέρωναν βαθιά αγαλλίαση και ρουφάδαν μακάρια τον καπνό από το θυμιατήρι του παπά. Ακόμα κι ο ΛΣ-Νικόλας που τόσο είχε κακοποιηθεί από τα μιαρά εγκλημα - τικά χέρια του νεκρού τώρα φονιά, φανότανε γαληνευμένος.

Ικανοποιημένος για τη δύναμη και τη δικαιοσύνη του Θεού, κύτταξα ψήλα, πότε το μεγάλο μάτι του Θεού και πότε το χέρι του Παντοκράτορα. Αυτό το μάτι, που όλα τα βλέπει, που ούτε πράξη, ούτε διαλογισμός και κρυφή σκέψη μπορεί να του ξεφύγει.

Το πελώριο χέρι με το τεντωμένο δάχτυλο που στέλνει κεραυνούς κι αστροπελέκια, λύπες και συμφορές στους παραβάτες των εντολών του.

Εκείνο που μου θόλωνε το μικρό μου μυαλουδάκι ήτανε εκείνες οι ευχές του παπά.

Τι τό 'θελε κι έλεγε και ξανάλεγε "κι κατάταξον αυτόν εν Παράδεισον;"

Αφού κι έτοις κι αλλιώς το δρόμο του Παράδεισου τον είχε κλείσει από καιρό, αφού τα χέρια του στάζον ακόμη αίμα από την κακοποίηση του Αγίου, τόσο κουτός θά τανε να τον ξεγελάσει ο παπάς!

Α μπα ςεν ήταν δυνατόν, ας έλεγε ότι ήθελε ο παπάς. Άλλα πάλι παπάς είναι αυτός, κάτι μπορεί να καταφέρει με το

πες πες. Τον άγιο όμως πού τον πάς; Κι πιο μεγάλος είναι καλ μεγαλύτερα γένια έχει κι ανύπερος από τον παπά είναι..... Θ' αφήσει αυτός έτσι ίστια πέρα, να περάσουν τέτοιοι λυποδύτες στον Παράδεισο;

Δεν γίνεται τίποτε κι ας παρακαλάει ο παπάς όσο θέλει. Οι άγιοι γνωρίζονται όλοι μεταξύ τους κι ο ένας δε χαλάει του αλλουνού χατήρι. Γνωρίζουν ακόμη και τους αγγέλους και τους αρχαγγέλους και τους φύλακες και τους φρουρούς του Παράδεισου.

Τέρμα λοιπόν ο Παράδεισος για τον Νικολιόκο κι ας κάψει όσο λιβάνι θέλει ο παπάς.

Εκεί που κύτταζα μια τον πεθαμένο, μια τις εικόνες και τον παπά, και μια τις λιγοστές γυναικούλες που είχαν μαζευτεί, τα μάτια μου σταυρώθηκαν με τη φάτσα του μπάρμπα-Διαμάντη. Μου φάνηκε ήμερος: ήμερος και ακεφτικός. Ξέχασα το κυνηγυτό που μας είχε κάνει και άρχισα να περιεργάζομαι προσεχτικά το πρόσωπό του.

Έφαγα με τα μάτια μου να δω που τον είχε αφραγισμένο ο σατανάς, να δω μήπως τον κουβαλάει απόνω του, αλλά δεν τον είδα.

Σε λίγο έσυραν το ξυλοκρέββατο με τον νεκρό έξω για να τον παραχώσουν στο μνήμα.

Μπροστά ο μπάρμπα - Διαμάντης. Εκεί κι η Βετα - Κατίγκω και μερικές άλλες μπουρμπουλώμενές με τα μάυρα τους μαντήλια, δρύισαν τα κλαψουρίσματα.

Το παράπονό τους δεν ήταν βέβαια ο αδόκητος θάνατος του Νικόλα - η κάθε μια θυμήθηκε κι ένα δικό της.

Παιδί - ανηψιό - πεθερό - άντρα.....

Τό πιασαν γύρω από το μνήμα κουκουβιστές, κατέβασαν μέχρι κάτω τα μαντήλια για να μη φαίνονται οι φατσές τους και δοστου μοιρολόγι.

Σαν αποτέλειωναν κάθε στροφή, την επιλογαγίζανε με το χόλο χόλο...

Κι όχι τίποτε άλλο, στέκονταν εμπόδιο σ' αυτούς, που καταγίνονταν να χωματίσουν το νεκρό.

Σαν σταμάτησε ο παπάς τη δουλειά και τον πήραν άλλοι παράμερα να ρίξει στα κιβούρια των δικών τους τρισάγιο, ο μπάρμπα Διαμάντης ανέμισε απειλητικά την πατερίτσα του και φώναξε τις γυναικές.

— Αι ξεσφαλτείτε από δω, μου μαζευτήκατε σαν οι κουρούνες, δε θέλει κλάματα και μοιρολόγια τώρα.

Αυτός θα πάει ορθός στον Παράδεισο. Ακούτε: Ορθός σας λέω. Αυτός ο φουκαράς έφεσε τη δυστυχία και την καταφρόνια με τη φούχτα. Παράδεισος μόνο του τατοιάζει. Ακριτο θα τον βάλει μέσα ο Θεός!!

Πρόγγιζαν οι γυναικες εδώ κι εκεί, κόπηκε με το μαχαίρι το κλάμα κι άρχισε το κουτσουπολιό, πηγαδάκια πηγαδάκια.

Εγώ εκεί παράμερα.

Κυτταζά το σκέπασμα του νεκρού με τα χώματα π' αλύπτα, πέφτανε φηλά του κι όλο σκεφτόμουνα τα λόγια του μπάρμπα - Διαμάντη.

Σβήσανε οι πρωτινές μου σκέψεις.

Σύμμαχος τώρα με τον μπάρμπα - Διαμάντη. Αν μπορούσα θ' ανέμιζα κι εγώ στο χέρι μου ένα ξύλο, θα κτυπούσα παντού ακόμη και στην πόρτα του Παράδεισου ν' ανοίξει, για να περάσει ο ταλαιπωρημένος ο Νικολόκος.

Ανανιωμένος γύρισα μέσα στην εκκλησία, λες καὶ ζητούσα επιβράβευση γιαυτή μου τη μεταστροφή.

Ξανταριασμένη η εκκλησιά από το λιβάνι άφηνε να φαίνονται καθαρά οι μορφές των αγίων.

Τα μάτια μου γύρισαν αμέσως στον 'Άλ Νικόλα.

Τον είδα χαρούμενο - γελαστό.

Μου φάνηκε μάλιστα ότι το χαιρόγελό του το συνοδευούσε χειρό - νομιά ευλογίας. Όσο για τους άλλους δεν με πολυένολαζε, γλατί στο κάτω κάτω αυτουνού υπόθεση ήταν, τη δική του εικόνα είχε κομματιάσει, καὶ αφού αυτός τά ορχνεύσαντα στο χινευτήρ της λησμονιάς, τους άλλους τι τους έκοψε;

Γύρισα στο σπίτι μου ξαλαφρωμένος καὶ ξανανιωμένος.

Το βαρύ φορτίο της ενοχής που φορτώσαμε στις πλάτες του πολυβασανισμένου Νικολόκου με την ιστορία της Βετα - Κατίγκως, είχε εξανανιστεί.

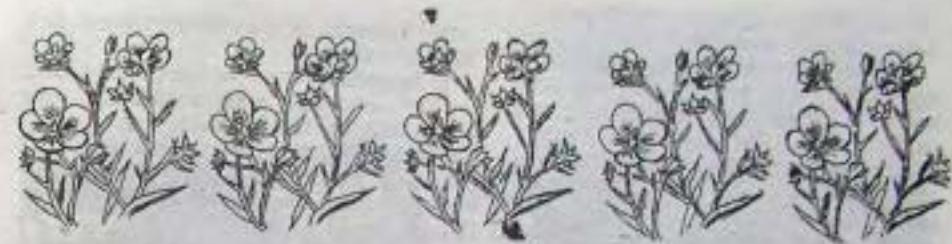
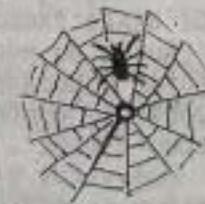
Τον έβλεπα τώρα στητόν στο Παράδεισο ν' απολαμβάνει μακάρια τ' αγαθά του Αβραάμ καὶ του Ισαάκ.

Ημουνα σίγουρος γιαυτό. Δε χωρούσε καμιά αμφιβολία.

Όσο για το πιος άνοιξε το δρόμο καὶ την πόρτα του Παράδεισου να μπει, ο παπάς ή ο μπάρμπα - Διαμάντης, ακόμη καὶ τώρα δε μπορώ να απαντήω.

Εκείνο που με βεβαιότητα γνώριζα εκείνη τη στιγμή καὶ τοπίστευα μ' όλη της φυχής μου τη δύναμη, ήταν ότι ο ταλαιπωρός ο Νικολόκος μας ήταν στον Παράδεισο.

Αν μ' έβαζες κάποιος να ψάλω να τον βρω, εκεί θα τον γύρευα - ψαλιδισμένο στην αγκαλιά του Αβραάμ ν' απολαμβάνει όσα επίγεια είχε στερηθεί.

ΑΚΤΙΟ

Γράφει ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ο Ακτιο, από την αρχαιότητα, έχει σημαντική ιστορία γιατί πάνω τόπος λατρείας. Ναός του Ακτίου Απόλλωνα. Εκεί κάθε δύο χρόνια γίνονται γυμνοτικοί αγώνες, γνωστοί με την ονομασία Ακτια.

Είναι θέση σπρατηγική στην περιοχή της Διονυσίας Ελλάδος.

Στα νερά του έγινε η γνωστή ναυμαχία του Ακτίου (31 π.Χ.) με την αποτελεσματική πλεόναση της Ελληνικής πολεμικής ακτοφύτευσης και πολέμου, και επεβλήθησε νέο πολίτευμα στη Γαλατική Αυτοκρατορία.

Το 'Ακτιο γίνεται γνωστό πολυκατίων, ον τον ορόσημο μιας νέας εποχής για την ανερμάτιστη που κεφόρει το νέο αυτοκρατορικό πολίτευμα της κοινωνίας Ρώμης. Το 'Ακτιο πέρα από την αρχαιότητα, έχει και τη σύγχρονη ιστορία του. Πλοκάτω ήταν σημαντικό στα γεγονότα του 1822 στην περιοχή του, που οι πολιοί Πρεβέζης, διανήθησαν να συναρρέουν έλεγχον "τον καρό με τα Μαστικού" και που τελικά άφηκαν το 'Ακτιο έξω από τα Ελληνικά

σύνορα. Επίσης στην κατάσταση που διαμορφώθηκε στο 'Ακτιο με την απελευθέρωσή του το 1881.

Οι επιχειρήσεις στο χώρο του Ακτίου-Αιμορραϊκού το 1823, ήταν αποφεύγοντες για τον καθορισμό των συνόρων του Ελληνικού κράτους.

Για να αντιτελθούν την απουσιαδητή τους, πρέπει να πούμε λίγα λόγια, για το πώς είχαν τα πρόγιατα της επονότασης τότε.

Νετά την πρώτη έξοδο του Νεοσολογγού, το θάνατο του Γ. Καραϊσκάκη, την καταστροφή της μάχης του Φαλήρου, που ήταν για τους 'Ελληνες η φονικότερη μάχη του 21, την παράδοση της Ακρόπολης, η εκκένωση στη Στερεά Ελλάδα είχε εκπνισθεί, ο δε Ιωνικός κατέληξε μενόλια μέρος της Πελοποννήσου.

Η Καθερίνη πήρε δύναμη, χρήματα, πόρους, δεν μπορούσε να βελτιώσει τα πρόγιατα. 'Ηρθε δικής ανεπάντεχη πανυπέρα του Ναυαρίνου (2-10-27) για να ανατρέψει αυτή την κατάσταση.

Ο Ιωνικός έμεινε χωρίς στόλο, καὶ μεταξύ των χαλιάδων νεκρών της μάχης ήταν όλοι οι μαθήτες της σπρατωταὶ κλῆ σχολῆς Λλεξανδρεῖος, το άνθος του

άλγυπτιώτικου στρατού.

Η Ελληνική κυβέρνηση εκμεταλλεύτηκε την έκπληξη και την σύγχρονη που πρόκλεσε η καταστροφή στην Βόλη, και με τους ελάχιστους πόρους που είχε, κυρίως από την βαθύτερα των Φλελλάτων, οργάνωσε επιχειρήσεις στην Ρούμελη, Εύβοια, Χίο, Κρήτη, γιατί στη συνθήκη του Λονδίνου (6-7-27) υπήρχε δρός, ότι το Ελληνικό κράτος θα απετελείτο από τα μέρη εκείνα, που υπήρχε δρόπι των Ελληνικών αιώνων και απ' αυτό υπήρχε κίνδυνος, να μην αναγνωρισθεί σαν Ελλάδα, παρά μόνο τη Πελοποννήσος και οι Κυκλαδίς.

Ο καποδιστριας που γνώριζε την κεντρική του θάνατο του Γεωργίου Κάνικη, στρατηγή της Αγγλικής πολιτικής, κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια για τη δημοσιογραφία τετελεσμένων γεγονότων στην Στρέα.

Οι Ελληνικές ναυτικές δυνάμεις κατέλαβαν το Βασιλάδι, αλλά για τον αποκλεισμό των Τούρκων του Νεσούλλου - γιους δεν ήταν αρκετή η από τη Λιμνοθάλασσο ελληνική δράση. Έπρεπε να αποκλεισθεί το Μακρυνόρος, απ' το οποίο επειστίζονταν και εφοδιάζονταν το Νεσούλλη, του δε Μακρυνόρους εδέσποζε ο Αιμβρακικός.

Έπρεπε λοιπόν να καταλήξει ο Αιμβρακικός και απ' εκεί το Μακρυνόρος.

Ο καποδιστριας πορειάνοντας στην Κέρκυρα για την συνάντηση με τους Πρέβεζες, πέρασε από τον Μότικα Σημαρέου, όπου ο αρχιλοχάρης την έκρινε αποφασιστική για την απελευθέρωση της Δυτικής Ελλάδας, και γιατό μάλιστα ο ίδιος επικεφαλής του στρατού Ήρως, ενώ την αρχιτύλια της από θαλάσσης δράσης της επιχείρησης του Αιμβρακικού, σύδιεσε στον Ιταύλο (Κοραλλικό) πλοιάριο Λασθιό, που ήταν αρχηγός του στόλου της Δυτικής Ελλάδας όπως απ' το θάνατο του Άντελγ (20-5-28) και που επέβαλνε του απρόκινητου "Καρτέριο" και γνώριζε την περιοχή από προηγούμενη δράση του στον Αιμβρακικό.

Η επιχείρηση για τους "Ελλήνες" ήταν οισθαρή και δύσκολη, οι συνθήκες δύναται από γεννιλής στρατιωτικής πλευράς ήταν ευνοϊκές.

Τον Μάρτιο 3.000 Αλβανοί, απ' τους οποίους 500 ιππεῖς, που υπηρετούσαν

στον Ιμπραήμ, επαναστάτησαν γιατί δεν πληρώνονταν.

Ο Ιμπραήμ θέλλει να τους εμποδίσει, ο Νικηταράς δώμας τους βοήθησε, ενώ στους Μίλους του Ναυπλίου και στον Ισθμό οι Έλληνες τους εμπόδισαν. Αυτοί δώμας πήγαν στο Ήριο το κατέλαβαν και σκότωσαν τον Τούρκο Διοικητή της Πάτρας Ντελί Αχμέτ.

Εκεί κατέφθασαν και άλλοι 800 και δύοι μαζί πέρασαν από τη Δυτική Στερεά στην Αλβανία. Με τη πέρασμά τους δύναται επηρέασαν το ηθικό των Φρουρών.

Τον Αιρίλιο μήνα κηρύχθηκε ο Ρυθμοτουρκικός πόλεμος και έτοι η δύναμη των Φρουρών εμειώθη, ενώ το ηθικό των Βλάχων αναπτερώθηκε.

Ο Γεώργιος Βαρνάκιωτης, αιμαρέπιν πάτη τον καρδρ της νομαρχίας του Ναυπλίου, έστειλε την πληροφορία ότι, οι κάτοικοι του Βάλτου, που είχαν προσκυνήσει από τότε που έπεισε το Μεσολόγγι, αν ενεργονιζόνταν Ελληνικά πλοια να συνέπρατταν για την κατάληψη του Μακρυνόρους.

Όταν ο στόλος ξεκίνησε από τον Κίτικα για να συγχρονισθούν οι κατά ξηρά και θάλασσα επιχειρήσεις, στρατός υπό τον αρχιλοχάρη Τζούρτζη, με ταλαιπροσή προέλαση, κατέλαβε το Χελοδίβαρο στο Ακτό για να κτυπήσει το καστρό που προστατεύονταν από την Πρέβεζα.

Την 11ην Σεπτεμβρίου τα Ατμόπλοια "Καρτέρια" και "Επιχείριστς" και το πλοίο "Μέδουσα" κανονιοβολίδησαν το φρούριο του Παντοκράτορος και δόθηκε η ευχέρεια στα άλλα πλοία να προχωρήσουν, αλλά ο αραδρός κανονιοβολίδησε από το φρούριο του Ακτίου και τα Παλιοσάραγια, όπου είναι σήμερα το μνημείο του ναύπτη, και τα ρεύματα, δεν τους επέτρεψαν να μπουν στον καλ-

πό. Την επομένη τα πλοία επεχείρησαν και πάλι να μπούν στον κόλπο, αλλά εμποδίστηκαν από τον άνεμο και έμειναν πολλές ώρες εκτεθειμένα στους κανονιοβολισμούς των Φρουρών. Από το μεσημέρι άρχισε να φυσάει βοσθητικός άνεμος, αλλά ο Πασάνος προκατέζαμενος ασθένεια, δε θέλλεις να επαναλάβει την επιχείρηση και τα πλοία επέστρεψαν στον Μότικα.

Στην Εηρά τα πράγματα πήγαιναν κα-

Στη φωτογραφία αριστερά το λιτρουβίο-σαπουναργύρο του κ. Μουστάκη, που το έκτισε στα μέσα του περασμένου αιώνα. Επειδή όλη η σημερινή παραλία ήταν ακτή, έκτισε μάλιστα γνωστόν ας "μώλος του καπετάν Μουστάκη" γιατί ήταν και πλοιοκτήτης.

Στο βάθος διακρίνεται η τριώροφη κατοικία του.

Στα τέλη του αιώνα κτίστηκε το διπλανό σαπουναργύρο του Χρ. Τσιώκου (εστιατόριο Αυγέρη). Στο βάθος το σπίτι του.

λύτερα. Τμήμα στρατού υπό τον φιλέλληνα Γάλλο συντομευτάφει Ντεντέλ, κατέλαβε το Λουτράκι και κυρίευσε εκεί ένα φαροκάκι με το οποίο αιχμαλώτισε 6 τουρκικά πλοιάρια.

Στα πλοία αυτά μπήκαν εκατό Έλληνες και κατέβασαν να κάψουν τις Τουρκικές συγκοινωνίες μεταξύ Πρέβεζας και Καρδαμύρα. Κατόπιν αυτού οι Τούρκοι της Πρέβεζας κίνησαν ένα δικάστρο πλοίο και μία κυνοτούφρο για να διώξουν τα Ελληνικά πλοιάρια και να ανοίκουν την συγκοινωνία.

Στην δύοκαλη αυτή στιγμή για την πορεία της επιχείρησης οι Ανδρέας Καράβος, Ανδρέας Τενεκέης, Αναστάσιος Γαρακούνης και Κώνιος Θεόφιλος, Κυριαρχήτες τεσσάρων από τα πλοία που είχαν γιρίσει στο Μότικα, και τα πληρώματά τους, αποφάσισαν να επαναλάβουν την προσπάθεια να μπουν στον Αιμβρακικό με κάθε θυσία.

Στις 21 Σεπτεμβρίου "Παρασκευή το γέλια όφει της επτά" (τουρκική άμα) "υπό τον αραδρότατο πυροβολισμό της Πρέβεζας και του Ακτίου είς έκοταν

την παρευρεθέντων" δώμας γράφει ο Σπ. Τρεκούπης, πέρασαν το στενό, οι άνδρες μπροστά με τα πλοιά εκτός από τον κυβερνήτη και προχωρούσαν με τα πλούτια.

Οι Τούρκοι πλούτεψαν τις η πετιχεί - μετην είχε σκοπό την κατάληψη της Πρέβεζας, γι' αυτό παρέταξαν την φρουρά στην παρέλια της πόλης και πυροβολούσαν κατά τα πλούτια συνεχείς. Ενα από τα πλούτα έκανε λάθος στην πορεία του και προχώρησε διττάκια προς τα αράθι. Τότε, Τούρκοι νάυτες από τα πολεμικά πλούτα στην Πρέβεζα και στρατιώτες, μπήκαν σε βράκες και περιπολούσαν το Υδρακό πλοίο που ανοικούστηκε να κινηθεί με τα κουτιά, γιατί δεν το έπιασε ο Λαζαρός.

Έγινε συμπλοκή και δύον ο Τούρκος αστογής πάτησε στο πλοίο, ένας μαύρος πάτησε πάρα πολύ προβάλλοντας και τον σκότωσε.

Το γενονός τρόμαξε τους Αλβανούς γιατί ο Τούρκος ήταν ναύαρχος του Νηστείτης Πρέβεζας. Ήτηρεν τον νεκρό και έψηγαν πυροβολούμενη από τους Υδρα -

εντ. Στο μεταξύ το πλαίσιο δεκτή τον
δρόμο του.

Σκοτώθηκε ο Πλοίαρχος Αν. Βαρδός και
εργάστηκαν τρεις ματιές λαζανικού.
ο πλοίαρχος Ανδρέας Τσεκάς, που σκοτώθηκε αργότερα σε άλλη επιχείρηση
απόντων Αιγαίου κακού.

Τη νότια τα Υδραικά πλοία γύρευαν στο λιμάνι της Γαέθετος, βιβλικού την κενονοσφόρο και αυντέλειαν 43 τουρκικά πλοιάρια με τα οποία οι Τούρκοι έκαναν τη μεταφορά στρατού και προβίησαν από Ικόνιστα προς Βόντον και Αργιαναρέ. Το δικάτωριο πλοίο κατέψυγε από Σαλαμάρι.

Μετά την επιχείρηση αυτή η Κυβέρνηση αντικατέστησε στην αρχηγία του στόλου της Δ. Ελλάδος τον Ιωακίμ προ τον Γερμανό Ανδρέα Κολεζή.

Ο Τζαϊμς με συγκρότηση των υπηρών Κυ-
Βέργης πήρε τον πρωτόρο και την ευ-
τούρωσιά δύον δουλών πάρκων μέρος στο πο-
ρθσαλίο γυρίζει.

Το ναυτικό αυτό κατόρθωσε στηρίξασ-
την θέση των Ελληνικών ιστορικών μετανασ-
τών στην περιοχή του Αιγαίου και ανα-
πτέρισε το ίδιο των κατοίκων αυτών γύ-
ρις περιήδην που έσπευσαν να κατατού-
γούν στις εκεί μονάδες του Ελληνικού
Στρατού.

Ο σκοπός της επιχείρησης του Αμ-
ερικανικού κόλπου πρωγματεύεται θήτηκε. Λ-
ποκάπηκε ο δρόμος απενδιδυστέοι του
Ιερολογγίου και της Ναϊπάρτου διε μέ-
σω της Πρέβεζας και του Καρβούναρα,
καθ ο Ελληνικός Στρατός μαζί με τον
στόλο εγκαταστάθηκεν ισχυροί στα δι-
εκδικούμενα από την Ελλάδα προς Βορ-
ρά σύνορα και μάλιστα στο περισσότε-
ρο αμφισβητούμενο τμήμα τους.

Η φρουρά της Αμφιλοχίας (Καρβασάρας), με τη μεσοάθληση του Γ. Βαρνακώπη, πορέωσε τη πόλη. Λίγο αργότερα ελευθερώθηκε η οδυρκώνη Βόνιτσα.

Η παρουσία του Ελληνικού στρατού στο Αιγαίο με τον αρχιεπαράτητο Επίκεφανής, το τούμπο πέρασμα των θεόδοξων μικρών πλοίων από το στενό τραγουδώντας το θύελλο του Ρήγα, η παράσταση του Τουρκικού στρατού στην παραλία της Πρέβεζας, η περιπέτεια του ενός Ελληνικού πλοίου και οι επιτυχίες που ακολούθησαν, συνεκίνησαν

ψυχή των απλότερων Γρεβεζάνων. Τη συγκέντρωση τους αφήνει την εξέμφρωση με το πιο κάτια δημοσιευτικό τραγούδι, που τραγουδούσαν όλα τα χρόνια της σκληρής
Παρούσκεψη το γλόσια η ώρα τις επι μπουκάρουν δυσδιαλούτες, τέρσπερο μάρτυρες

Πυρίζουν τριγυρίζουν στον Ιωντό-
κράτορα
γυρίζει τα παπόρι ρίχνει μέλα και-
νούντα
τουσιάζει τα μποντένια, φρύγιζει τη
γνωστική.
Εις οι Τούρκοι κατεβαίνουν στα Πα-
λιοσσέργα
Στουρέ μου στοιχώμενο που σε δο-
ξάζοτε
Βέλε μας το μαίστρο για να μπου-
κάρουμε
Στουρέ μου στοιχώμενο που σ' έχο-
με ψηλά
βίσσα μας να διαβιώμε ναι πομ' στη
Βούντας."

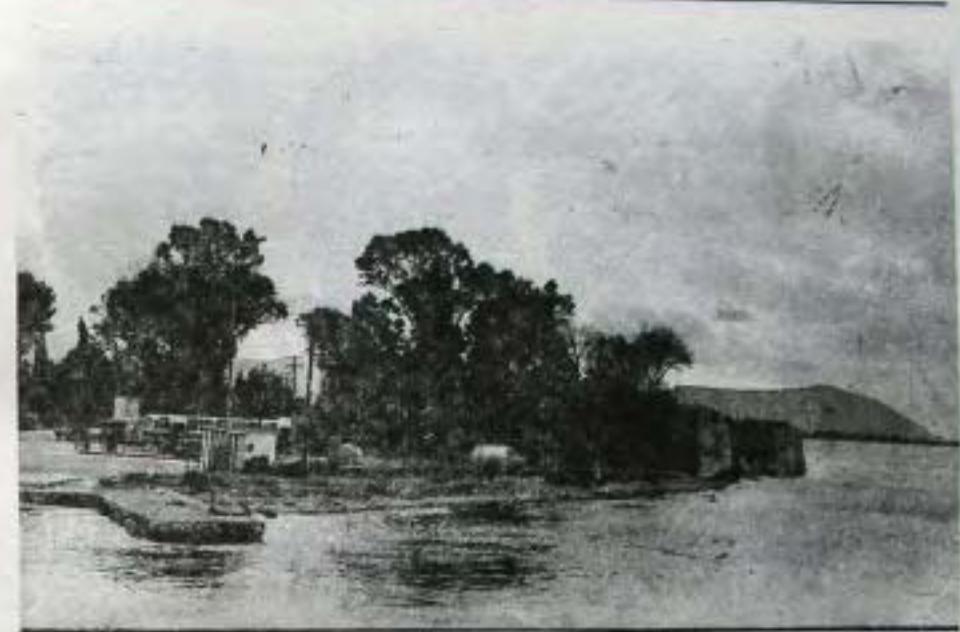
Ο Συρραϊκός ποιητής Γερέκυρος ζει λεκάνεται, που νεαρός ήλθε από τα Λεύκορντ της Ιταλίας που έμενε, γει νού πολεμήσει με την πένα και το σπόλι από την αρχή μέχρι το τέλος της επανάστασης, έγραψε για το γεγονός αυτό το επεκλο ποίημα "Το στόμιο της Πρέβεζας" από το οποίο παίρνουμε μερικούς στίχους.

"Απέναντι όμηρος εστία πυρός,
το Ακτεον, πυργος χελκού και ατ-
βήρου,
υπόνετ' εκεί αντεκρύ της Ήτελον
τού κάλπου μπουρός".

“Συρίζει θονάτου εκεί καταγγές,
καύν φοβερά τηλεθόλια μύρια,
απέραντα πλην διαβαίνουν τα πλοιά
του τείχους γρύς.”

“Σιγούν, αλλ’ οσότε περνούν το
μροσό
ανέκο” Ακτίου καὶ πάλεως χώρα
εκ σπιθατος δύων το θυέρεο ἀ-
ομα
του Πήνην αντιχειλ.

* * *
Του Μηνὸς γυμνός ο Σελίνος αν-
δρεῖον
του Ἀρεος τάκον μέρος θειοκοῦ

μέρη σπάνιν την νη αγκυρούν
να φέρει την πλήθους λέμφων
πέραιον

"Ἵδου δεξιόνεν του κάθιστον φραγή
εκτείνενται λάροι καὶ μάρτια μη-
ρι-
ευόντως ὅμις... ἡ χαῖρε σύνα
ζων πότερον μοι γη".

Η διάσκεψη του λαού βέντος της Φεβρουαρίου 1830, που διεκδικήθη την αλτική αυτοδιοίκηση της Ελλάδας, ορίσε διοικητικά για σύνορα, τον λαχειό.

Η αδύναμιά του Κλεοπάτρας (αντιμετωπίζει εξέγερση των Αθηνών), που τότε ήταν στα Γέλλινα, να πάρει τα μέσα του κατείχαν οι Έλληνες δυτικά της Αχελώου και η αναβάτητη πολιτική της κυρερνήθη για την εκκένωση της Αλτινίσ και της Ακαρνανίας.

Να τη συνδικητης Καν/πολέμως 5/2 Ιουλίου 1832, που έδωσε και την οριστική λύση του Ελληνικού πραξιλέματος ανώριο οριστική σε χειμόρος του Κουπούλας καντά στην Αγριά. Το προύριμο

ομώς της Πούντας και η γέραι περιοχή, σημάδι το Άκτιο, έμεινε στην Τουρκία, για να γίνουν Ελληνικά το 1881 μαζί με την Αρτα και Θεσσαλία. Ισ-

οι Τούρκοι εδιοικήτησαν του Ακτίου πε-
λήσαν τα λιβάδια τους όπως είχαν δι-
καιώμα από τη συνθήκη, που ήταν τε-
ταρτη περίπου 10,000 στρέμματα, στους
Συρραϊκώτες της Παρέμβασις: α) Και/νού
Νομοτάκη το λιβάδι Νιάτια β) Νίτρο
Νίκα το λιβάδι Κυκάλα γ) Χρήστο Τσιλι-
κο το λιβάδι Λούτσα δ) Καιν/νο Καλίδιο
το λιβάδι Κούρμαρος που το 1898 αγο-
ράστηκε με χρήματα του ευεργέτη Γ.
Παννιώτη από την "εφοσίαν των Εκ-
παιδευτιών αρρίγιων και θηλέων του
Συρράκου" όπως αναγράφεται στο συ-
βούλαιο συνεδρίου.

Το συμβόλαιο συνέταξε ο τότε πρόεδρος της Ελλάδας στην Πρέβεζα Δημήτριος Σούκνης. Στην περιγραφή των συνόρων του λιβαδιού, αναγράφεται δει που ρέουν και με "την παλαιή πεδινού γειτονία μή" ήτοντο "με λιβάδια στην Τσένη", Γουργιδλούσια, Σαλπίνη, Λιμνοκή και Αγρινία". Από επ' αυτῷ πάνω περιγραφή θυμίζεται πώς η περιοχή των Ακτίων που έμεινε στους Τούρκους μεζί με το κάστρο, είναι αυτή που αγόρασκεν οι Σύροι κατοίκοι της Ιπέρβεζας το 1881. Τα ε

δελτία του κτύριου της φράσης, την
ανύποψη του Ακτίου αόδοντος στη θέση
Αλπές, που είχε νερό και βρίσκεται
μέση στην έκταση του αεροδρομίου.

Μετά το 1881 το Ακτίο έγινε Ελλή-
νικό και χώρις από την Πρέβεζα, ο-
ποιας πάνω φυλακή υπάγεται από τότε
ζεοκρήτικο στον νομό Αιτωλοακαρνανί-
ας.

Οι Συρρακίτες όμως ήταν ιδιοκτή -

τες του, το κατοικούσου σποκέιστικα
κτηνοτρόφοι Συρρακίτες και τα κτη-
νοτροφικά τους προϊόντα τα τυρόκο-
ρούδα και εισπρεύονταν πάλι Συρρα-
κίτες της Πρέβεζας, δηλαδή ήταν α-
ποκλειστικά Συρρακίτικη περιοχή για
πολλά χρόνια, και πέρα μια μεγάλη έ-
κταση περίπου 2.000 στρέμματα είναι
ιδιοκτησία του Συρράκου.

Δεκέμβριος 1985

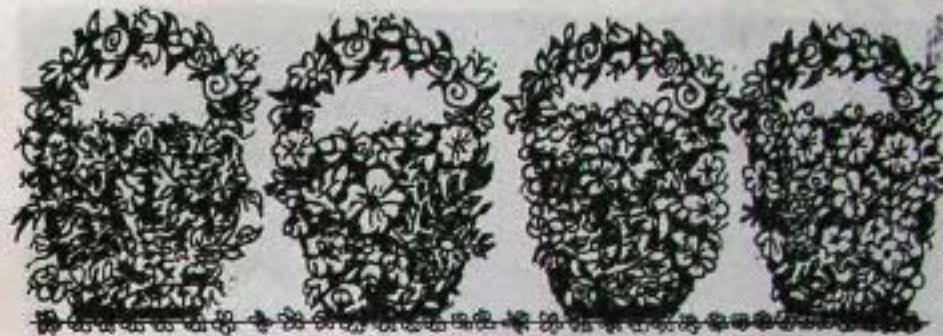

Από το βιβλίο του Π. Παναγιωτούνη
"ΠΡΕΒΕΖΑ"

'Αξιώθηκα τὴν Πόλη

'Ακινητικά λοιπὸν τὴν Πρέβεζα
ήπια καφέ και θάλασσα στὰ μουράγια τῆς
πολὺ δρυγούσαν. "Ακουσα τὴν νύχτα νὰ γυτυπᾶ
τὶς θύρες της, τὴ μέρα νὰ δρασκελᾶ τὶς,
ἀκρυγιαλήτες της. 'Αξιώθηκα τὴν πόλη.

ΗΘΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ

(Απ' τα παιδικά μας χρόνια)

ΣΠΥΡΟΥ ΝΤΟΥΣΙΑ

"Προ! ο Λάζαρος, πήδων τα βάγια.
Ηρο! η γιορτή μας, η μεγάλη κι
άγια".

Χρόνια της νιότης. Στη θύμη μης
περνάμε στεγμές ευχάριστες που δεν
τις αδιάλιπουμε, μ' όλα του κόσμου τι
καλά. Θύμησες μιας ξένοιαστης εποχής.
Είναι πολύ όμορφο να γυρίζεις κανείς
τόσα χρόνια πίσω: είναι ωσαν να ξινού-
ζεις εκείνο που χάθηκε. Τι παράδεινα
πηδήματα που κάνεις η μνήμη στ' αλή-
θεια! Σε πάτη όπου θέλεις και προπαν-
τός εκεί που τα γεγονότα έχουν αφή-
σει κάτι, έχουν απιμαδείσει την ψυχή
σου.

Έλεωπταν τα ματάκια μας τότε. Γέ-
λαγε το πρόσωπό μας. Ζεστή ζεστή η
καρδιά μας, φούσκων μ' ελαίδα τα
στήθεα μας κι έδινε φτερά στα πόδια
μας.

Κι αλήθεια. Πάση αμέλεια τότε, πό-

ση άδολη σχέση ανάφει μας! Παρ' όλη
τη μίξη της και σκληρή προσηματικότητα,
πάρο α' συνέπερα επίτελο υποκύπετος ό-
λως εκείνοις οι δεσμοί του σημάνουν
τους ανθρώπους και κάνουν ανάρρευση
τη ζωή μας!.

Δε λέω, κάποιες και καυτά θερινά.
Να εύκολα πέρναμε κι απτή. Το γέλιο
κι η χαρά, το γέλιο με το κλάμα, το
κλάμα με τι, ασττή παρινορία.
Εκεί καυγάς: "Σαύ χα κάκια". Αυτό
ήταν όλο.

Ενα δυό μήνες μηλά. Λι' την Πρέ-
βεζα στο χωρίο μαζί τη λαμπά, με
τοπικές φουσκωμένες τρίχνα και βαρε-
λότα, στην ίδια θέση στ' αυτοκίνητο
ως το "τέρμα", τρεις ώρες χωριάτικες
με τα πόδια ώστου για φτάσουμε, μηλά
στο δρόμο. "Βουβοί κι αμέλητοι".

Στα πρώτα σπίτια του χωριού έπρεπε
να τα βροντήσουμε με τα βαρελότα. Η
μας υκούσουν τις φτάσουμεν. Και δυς-

του τρίγυλα και ραφελότα εμείς.

Μιαν, μπουμ, υπαν, υπουρ.

— Έρχονται τα παιδιά μας, έρχονται τα παιδιά μας.

Και ξεχύνονταν οι μονάδες μας μ' ανοιχτές αγκαλιές.

— Μου δίνεις κι εμένα τα σπίστα σου να σίειν κι εγώ κάνω τρίγυλο;

— Ναι, δεν είμαστε μαλαμένοι; Άρου δεν κρενάμαστε (μαλλιώμαστε).

— Δεν πειράζει δύο μου τα τάρα κι υπέρα ας μη ξαναψηλήσουμε.

Διάλογος ανάμεσα στους τοπικούς μας.

Και τά δίνει τα σπίστα το άλλος. Μη μόνο τα χέρια συλγήνει στο δόσιμο. Τα κεφάλια μας όμως γύριζαν αντίθετα, να μη βλεπόμαστε, μπας και χαλάσουμε τον όρκο μας.

Πάντα όμως θα βρίσκονταν ο τρίτος να μας φίλωσει. Φιλήματα τότε αδερφικά, μετανοιακοί, αρχιτεγκαλιές και κλέμα.

.... Χρόνια παλιά κι αγύριστα. Κάθε παλιό είναι κι όμορφο αμείλικτη διαπίστωση της σύγκρισης με το σήμερα κι ας μη γελύθμαστε με το κάτι άλλο.

Αλλ' ας γυρίσουμε για λίγο σ' εκείνα, τα περασμένα χρόνια.

Είμαστον τότε νεοί. Ας πούμε τον έναν ίσοαδή, τον άλλον χριστόκορο μαζί τους κι ένα Σπύρο. Λι βάλουμε το Γιώργο κι ακόμα έναν Ιωσήφη.

Ο καρένες του Λαμπράκη, ήταν για μας το κέντρο διασκέδασης, πνευματικής εποφής, του άδανου κι αγνού κουτουμπιού με λίγη σάτυρα και κάποτε για συάρκα, έτσι για το καλό και τις χρονιάρες μέρες, για να περνάει κι η ώρα.

Ένας φωνύγυρος, μεγάλο πράγμα τότε, μας θυευρύταντες καμία φορά με τους σκοπούς του "Ιάνου" και του "Ιάτσανου" και γύριο γύριο, πικαρμένοι σε χορδή, πηδώντας σαν κοκοτόδηλα, πνεγόμαστον στον ιδρύτα μας.

Έτσι και τη βραβιά της γιορτής του "Νάζαρου".

Μεγάλη θρησκευτική γιορτή και τη νύμφαν δύο εμείς τότε σαν τέτοια, γιατί η συνελθόπι μας πάντα εμποτί - σμένη με σγνό θρησκευτικό συναντήσθημα και πνεύμα, πώς ταν για όλους μας μάκρος και μεγάλους τα χρόνια κείνα τη κύρια βάση του εσωτερικού ψυχικού

μας, αντίθετο με το σήμερα, που μια καταλυτική συντριβή του χριστιανικού χαρακτήρα μας έγινε και γίνεται φανερά, κι όλα γύρω μας τυλίγονται με πέπλο εθνισμορούς.

Το χωριό άχαιε απ' τα κυπριά, τις βέγγες και τα μπεράτια οι δρόμοι γιούματος λαζαρούδια. Σεντήθελα κι έθυμοστ' τα πολλά και τότε και τάρα αξεπέραστο, υποταγμένο και δεμένο με τις υπαρξιακές ανάγκες της ζωής μας. Πάντα χαράς τραγούδια. Άλλού το "παλληκαρίται" είν' όμορφο, με το στρι - φτό μουστόκι" ή "εδώ είν'" η θύγα η όμορφη, η θύγα η πανεμένη..." ανάλογα με το τι πρόσωπο είχε το κάθε σπίτι. Άλλον χάσσανα, φανές και γέλια κι όλα που δεν τ' ακούμε τώρα. Γέρτες βροντούσιν απ' εδώ: "ανοίξτε είμαστε λαζαρούδια".

Βραβιά γιορτής χριστιανικής. Γιορτάζουμε κι εμείς στον καφενέ. Κι έρχονται τα σκόρδα μάτσο για μεζές.

Πολός τά γερές:

— Ο τάβη, γιατί δεν τ' άνοιξαν στο σπίτι που πήγε να πει το "Λάζαρο" και τους ξεκόλλανε μισή βραγιά.

Γέλια εμείς και τι απλοχεριά...

"Βάλε μας κι όλη κεραστά". Τέτοιους μεζέδες είχαμεν. Εκτός απ' τα σκορδάκια που "ταν στην εποχή τους, καμιά βουλαμένη ελλά απ' τον "Μπαρμπάκη" πολυτέλεια αυτό", και προ πάντων στραγγάλια, που τά ρίχνει ο καρετής λειψά μεσ' το τραπέζι. Τις πλο πολλές φορές, ροβάλαγκαν κι αυτά γιατί ήταν γυρτό. Μα πάντα τά παύρνε αυτός κι αφού τα φύσαγε μια δυο φορές για να τα ξεκανίσει, μας τά "βαζε ξανά. Τα ίδια, μα πλο καθαρά.

— Βάλε μας μια πλάκα εμείς και φέρε μας και μια στράτα.

Κι διπλές αυμβαίνει στις γιορτές, που δύο συγχρόνωνται και που κι εμείς βρόκουμε την ευκαιρία να συμβιβά - ζόμαστε με τον εαυτό μας για δι, τι κάνουμε, το κέφει άνοιξε για τα καλά.

Μας έλειπε άμας ο καλός μεζές, που δια δίνει τη χρειαζόμενη πλοτωση χρόνου για να μας πορ' η μέρα.

Στις λαϊσες πρόπος κι εύκολος ο Ηρακλής:

— Βρε παιδιά, του "Νάζαρου" είν' απόμε και να μας λείπει ο καλός με-

ζές: Λιγό δε στέκεται, κάτι πρέπει να σκεψασθεί, κάτι να βρούμε.

— Τι να σκεψασθείς, μηρες το χωρί, τι να κάνουμε;

— Ήταν γύριμη όπως είμαστε "Νάζαροι" στα δικά μας σπίτια και στα συγγενεύκα. Αυγά θα πέφουμε. Όμοι τους θα μας δίκουν. Μισή ντροπή δική τους, μισή δική μας. Κοτζάνι υ....., τού πε ουστό, θα πάνε στο σπίτι τους, έτοι μηδε μαρίνουν. Πρώτη Ανάσταση είνεις σήμερι, ας αρτιθούμε λίγο, κακό δεν είναι. Όλοι μας συμπλήρωμαν. Μα πλο πολύ, συμπλήρωμα τα σκοτιαμένα μας μιαλά. Βρέθηκε το κωδίφι. Λγα λουλούδια για στολήδι, απ' τη γιορτσιά την κουμπλόρα τη βεσσαράκη κι όλα γενήκαν έτοιμα.

Τραγούδια: Όλοι τα ξέραμεν, αν και δε όχι, χρειάζονταν. Και ξεκίναμεν. Στου Λαμπράκη τη κυρά Λένη μας έδικε διοι συγά, διοι η θειά Λένη του Σίσσα, διοι η θειά Μήτσιο του Βασιλ. Τασύτση, τρία η θειά Γιώργιανε, τρία η παπαύια και πάσι λέγοντας. Γέρμιζε το καλό.

Και τι λέγουμεν στα σπίτια: Τ' ανάλογο τραγούδι: Άν κι οι πολλοί σχεδόν, διες από ντροπή, όμως είντα παραπάνω, δες επειδή έκονται τη σοστή διαπίστωση, για τα σκοπά της νυχτερινήςεπιχειρήσης αγυδόνοις, δεν είχαν τέτοια αποτημή. Εμείς είχαμενα παιδιά, που τη συμπλήρωνε και κανά "πιούμο" ήτοι για το καλό και για τα "χρόνια τα πολλά".

Άλλο δε φεύγαμεν απραγούδιστοι. Ήταν μεταλλικούς ήχους που σκόρπιζαν το κούνιμα των κυπριών που ουδέ παρνε τ' αυτά, ανακατεύονταν και το δυκό μας τραγούδημα, στερεότυπη επιδόση πολύ χτυπητή και κολακευτική, που κανεν τις νοικοκυρές να σουκάρουν χαροκπηρυστικά τα μπούζια τους δεξιά κι αριστερά και να ψυγούλανε, να καναν κι άλλους τέτοιους μαρασμούς, χαρούμενους και συγκαταβοτικούς, που εμείς προκαταβαλλάκα τους μεταφέραμεν ο αυγά.

...Σε τόπια σπίτια που 'ρθαμεν, πέτρα να μη σαβεσε

κι ο νολκούρης του σπίτιου, χρόνους πολλούς να ζήσει, να ζήσει χρόνους εκατό και να τους απέρθει;

"ν' απηράσει, να γεράσει... Ν' απηράσει σαν το πρόβατο σαν τ' άφυρο περιστέρι..."

Αλλού μας δίνουν τέσσερα κι άλλου μας δίνουν πέντε. Σε τούτο τ' αρχοντόπιτο... μας δίνουν... δεκαπέντε".

Τα πέντε και τα δεκαπέντε, δεν τα παιδίνωμεν, τα διο και τα τρία πάντοτε. Σπι γύρα μας δώμας αυτήν, ομίχαμνο και μ' όλλες παρέες. Και λίγο λίγο, πάτε ένας πάτε διο, μια και μιαριστικον το "μωστικό" μας, κόλλησσεν στη δικιά μας και από πέντε που ξεκινήσαμεν, γενήκαμεν δέκα και πάνω.

Το πρόβατο βάρανε πολύ και τα ποσά απ' ανάλογα, γένηκαν αντίστρομα σε σχέση με τ' αυγά του καλαθιού και το μοιράζει μας.

Η διαφορούρια μας ήταν νανερή. Μα τις γκριζόποιες μας τις σκέπαις της νύχτος το σκοτάδι και μόνο κάποιος ψύχορος έργανε σαν μουρμουρετό, πως λέγει βέβαια πολλά.

Και στην αμμυντιά μας, βρέθηκε και η λόση. Βρικόμεστεν κοντά στη βρύση του "Μπρούτου" κι ακούμε το λαυτράκι απ' το μαγαζί:

"Άλστε διαδόλι, ασάμα; Βρόντηξε η φυνάρα του.

Το πάραμα δεν έπωψανε αναβολή. Το σχέδιο καταστρέθηκε στα κρυφά, κι ήταν πολύ επιλό. Τό "παυμαν στους δικούς μας υδριστά" κι εγκρίθηκε αμέσως. Τ' αυγά σε λίγο άλλαξεν θέση. Άπ' το καλάθι κρυψε κρυφά, η νύχτα δε μαρτύρευε. Βρέθηκαν ακολουθεύεντας ταύτιστες της πεντάδας.

Ανθίζουμεν μάνο τέσσερα. Κι ο λαμπρος ο Ηρακλής, "δεινός" στα οικονομικά, άρπαξε σαχίδια διο.

- Κρίμα δεν είναι; λέει.

Οι ένοις μας χαμπάρι.

Και στήθηκε ο καυγός, σύμφωνα με το σχέδιο.

- Δώρο μου κι εμένα το καλάθι να το κρυψίου, απόστοινες εσύ, ο πρότος.

- Ας το, καλά το χωρικό εγώ, ο δεύτερος.

- Να δε μπορεί συνέχεια να το κρυφάς εσύ, στο πουρνάρι του Μητασούλη δε μου το υποσχέθηκες;

- Καλά σου λέει, δώρο το καλό σ' αυτόν, οι άλλοι.

- Όχι, δε λέει καλά, το είχα απ' την αρχή, ότι τό χωρικό είναι το πάτο.

- Ήτοτε το λες εσύ;

Κι ανάβουνε τα αίματα. Ανάλογο το ώρος. Μπήκαν στη μέση οι άλλοι:

- Όχι παιδιά δεν κάνει, μέρα χρονιάρα σήμερα.

- Κάνει και πάρα κάνει, αφήστε με παιδιά, ο ανάποτος. Να τι θα κάνω, πάρτην, φάτε κι εσείς αυγά.

Και με μια καλοπετυχημένη κλωπιά, αντέρα το καλάθι, που πήρε τον κατήφορο όλο μ' απειδήτα, ώπου σταμάτησε κι αυτό στην ρίζα του πέρα πλάτανου, με το καρκητηριστικό αγκουμάστι στον πάτο, κι όλα τα κακότια του χωριού άρχισαν το λαζλότο.

Δεν έγινε· μόνο μία φορά. Πέντε, έξι κι εφτά φορές κι άλλες τόσες λαζλώσανε κι αυτά.

- Όχι καλά του ήρωα. Μας έλειψαν όμις σχώσι αυγά.

- Τε τά χανες αυτά;

- Τά φαγα όταν σας βρίνομε, μ' είχε ταράξει η πείνα, τι νά κανα.

- Ας είναι, δεν πειράζει χαλάρι σου, αν είν' έτσι.

Σέρετε πόσια σίχαρον; Ένα, ένα μετρημένα εξήντα εφτά. Δεν έμεινε κανένα.

Το ροστοπινή τάχι στενοχώρια για τ' άδολο τέλος της επιχείρησης και με βαριά τάχι καρδιά, φώγαμεν για τα σπίτια μας.

Κι οι "παρείστακτοι" με στενοχώρια ανθιστήνη, γιατί έχασαν το "ξιαφέτι" έφυγαν μουτριμένοι.

Κι όλα σε λίγο σύχασαν. Έκλεισε και το μαγαζί βροντώντας την πόρτα δινατά ο καρεντζής για ν' ακουστεί απ' όλους κι όλα νεκρωθήκανε.

Να ήταν πρώτη Ανάποτοη, και η βραδιά του Λάζαρου δεν θάπτει να νεκρωθεί.

Και σε λίγο, να το σύνθημα δέ' απ' τα παραθύρα.

- Τι είναι; Εσύ είσαι; Βρυγαν; Είσαι σίγουρος; Μην έμεινε κανένας στα κρυφά για μας παραμάλει; Ανοιξε' ο λαυτράκης; Καλά τότε, έρχομαι, φέντε και τους άλλους, να βράσουν κει τ' αυγά.

Ο διάλογος επαναλήφθηκε στο κάθε σπίτι του καθένας της παρέας μας στα κρυφά, κι όλοι μαζί έσανά στο μαγαζί, γελούμενοι κι εκανοποιημένοι.

Και στήθηκε το γλέντι απ' την αρχή που όλο φούντωνε κι όλο μεράκια άναψε ο όλων μας τις καρδιές.

Κι ο ήρωας ο Ηρακλής, όνομα και πράμα, πετάγεται για μας στιγμή δέων απ' το μαγαζί.

- Τι είναι; Πών θα λάβει; Κάτι δειξέχωσε στα σίγουρα, για να ιδουμε.

Και νάρου. Ένα, διδ, τρία χειρι - ματά με τα χέρια στα μεριά του κι ένα αυτόδι. λίγο βραζόν και κρατητό "κε κιρκούκου", σαν κόκοτα μπετανού, με το καρκητηριστικό αγκουμάστι στον πάτο, κι όλα τα κακότια του χωριού άρχισαν το λαζλότο.

Δεν έγινε· μόνο μία φορά. Πέντε, έξι κι εφτά φορές κι άλλες τόσες λαζλώσανε κι αυτά.

- Όχι καλά του ήρωα. Μας έλειψαν όμις σχώσι αυγά.

- Τε τά χανες αυτά;

- Τά φαγα όταν σας βρίνομε, μ' είχε ταράξει η πείνα, τι νά κανα.

- Ας είναι, δεν πειράζει χαλάρι σου, αν είν' έτσι.

Σέρετε πόσια σίχαρον; Ένα, ένα μετρημένα εξήντα εφτά. Δεν έμεινε κανένα.

Το όμορφη αλήθεια νύχτα. Μια νύχτα που ο καθένας μας δανειστικεί την καρδιά του όλους και την ένιωσε σαν δικιά του. Μια νύχτα αξέχαστη κι απέλειωτη, που έβλεπε καθένας φανερή την αγάπη να ξετυλίγει το μωστήριο της. "Όμως, ύστερ" από κάθε νύχτα, έρχεται το ξημέρωμα. Πάντα βραδιάζει και ξημερώνει. Έτσι έχει τη συνήθεια να προστάζει ο Θεός κι έτσι γίνεται.

"Όρθου Βαθέλας" λοιπόν, μ' ένα καλό λούσιμο στα κανούλα της βρύσης του "Μπρούτου" κι είμαστεν πάλι φρέσκοι.

Το πρωί βασίεται το χωριό.

- Αυτό κι αυτό, φες το βράδι.

- Τι πρωί; Αλήθεια το λες;

- Μα το θέδ, αλήθεια, σου λέω.

- Ιες το έβρεις ταῦ;

- Ήμουνα στην παρέα κι έμαγα γι' αυτό.

- Τα ταύκισαν όλα τ' αυτά; "Όχι;

- Δεν έμεινε κανένα. Γιόμαστη βρύση κρόκα κι όλη νύχτα ακούγοντας σκυλοκαυγάδες και φωστριά.

Δεν είχε ο καπηλένος καλή λήση. Δεν ήταν σκυλοκαυγάδες και φωστριά.

Δεν έγινε· μόνο μία φορά. Πέντε, έξι κι εφτά φορές κι άλλες τόσες λαζλώσανε κι αυτά. Ήταν η έκραση μιανού γλεντιού της νιότης δινατονεμένη με κλέντικο τραγούδια και χορούς, με λίγη "μπουρανέλικα" έτσι τα λέγαντα στα χωριά, απ' αυτά που έβραμεν στην Πρέβεζα και τα λέγα του φυγόραμα, που σκόρπισε τους ήχους του λίγο υπικεκυριεύοντας στη νύχτα του Απρίλη, το γαύπιτο του μαγαζιού.

Μια γριούλα, με τη βαρέλα φροτιμένη καπηλορίζοντας απ' την "Κουτουπόνια" για τη βρύση και καλημερίζοντας μια γειτόνισσά της, τη ράπαγε πικραμένη αφέγγαντας τον κόμπο στο μαρμόντικο του κεφαλού της:

- Τι νάχαν γλέμι τα κακότια σπόνε, που λάλησαν πριν την ώρα τους τόσες βολές; Παλί ο καλρός θα χαλάσει; Πάλι βράχες θα νάχουμε κι οι νοικοκυράδες μας δεν έκαναν έναν παράδουλειά, ούτε σπαριστά, ούτε κηλάρια; Τι ταξεράτια έχουμε τόχα μπροστάμας για να περάσουμε;

- Αμ' έβρει κι εγώ η έριπη κάκω μου; Κι εγώ τ' ασσουδα, πών να ξέρω; Η όλη.

"Όχι βαθέλα μου καλή, δεν υπάρχει τέτοιος ψόβος, δεν όλαξ' ο καλρός. Εμείς ολλάσσαμεν με τον καλρό.

Ο ΟΡΚΟΣ ΤΩΝ ΦΙΛΙΚΩΝ

"Ορκίζομαι, ενάπλιον του αληθινού

"Ορκίζομαι, ενάπλιον του αληθινού θεού οικειοθέλιας, ότι θέλω είμαι επί ζωής μου πιστός εις την Εταιρείαν. Ιατά πάντα να μη φανερώσω το παρομικρόν από τα σημεία και λόγους της 'μήτε ν στάω κατ' ουδένα λόγον η αφορμή του να καταλάβωσιν άλλοι ποτέ, ότι γινωρίζω τι περί τούτων, μήτε συγνενεῖς μου, μήτε εις πνευματικόν ή οὐλον μου'.

"Ορκίζομαι, ότι εις το εχής δεν θέλω έμβει εις κακιάν άλλην εταιρείαν, όποιο και αν είναι, μήτε εις κανένα δεσμόν υποχρεωτικόν. Και μάλιστα, οποιονδήποτε δεσμόν αν είχα, και τον πλέον αθιλαφόρον ως προς την εταιρείαν, θέλω τον νομίζει ως ουδέν".

"Ορκίζομαι, ότι θέλω τρέψει εις την καρδίαν μου αθιλαλαστόν μίσος εναντίον των τυράννων της πατρίδος μου, των απαδών και των αμφορδίν με τους τους. Θέλω ενέργεια κατά πάντα τρόπου προς βλάφην και αιτήν των παντελή όλερόν των, διαν η περίστασις το συγχρήματι".

"Ορκίζομαι να μην μεταχειρισθώ ποτέ βίεν διὰ να συγγνωμισθώ με κανένα συνάδελφον, προσέχων εξ εναντίος με την μεγαλύτερον επιμέλειαν να μη λανθασθώ κατά τούτο, γινόμενος αίτιος ακολούθου τινός συμβάντος".

"Ορκίζομαι να συντρέχω, όπου

πύρω τινά συνάδελφον, με όλην την δύναμιν καὶ την κατάστασιν του. Να προσφέρω εις αυτόν σέβας και υπακοήν, αν είναι μεγαλύτερος εις τον βαθμόν, καὶ αν έτυχε πρότερον εχθρός μου, τόδου περισσότερον να τον συγκύνῃ καὶ να τον συντρέχῃ, καθόσον η ἔχθρος μου ἡβελείναται μεγαλυτέρα".

"Ορκίζομαι, ότι, καθώς εγώ παρεδέχην εις την Εταιρείαν, να δέχομαι παρομοίων άλλων συνάδελφων, μεταχειρίζομενος πάντα τρόπου και όλην την κονονιζόμενην ἀργητα, εκτόνου των γνωρίων 'Ελληνα αληθή, θερμόν υπερασπιστή της πατρίδος, ἀνθρωπον ενδέστον και ζέστον όχι μόνον να φιλάττῃ το μαστικόν, αλλά να κατηρήσῃ και ἄλλον ορθού φροντίματος".

"Ορκίζομαι, να μην αφελούμαι κατ' ουδένα τρόπο από τα χρήματα της Εταιρείας, θεωρών αυτά ως τερόν πρόμυτα και ενέχωραν αινήκον εις άλλον τη 'Εύνος μου. Να προμηχάττω παρομίων και εις τα λαμπεσόνενα και στελλόνενα αιρογιούμενα γράμματα".

"Ορκίζομαι, να μην έρωτό ποτέ κανέναι των φιλικών με περιέργειαν, διὰ να μάλιστας τον εδέχητι εις την Εταιρείαν. Και τούτο δε μήτε εγὼ να φανερώσω, ή να δώσω αιρομάνη εις τουτον να καταλάβῃ ποίος με παρεδέχηται. Να υποκρίνωμαι μάλιστα όνοισαν, αν γινωρίζω το σημείον εις το εφοδιαστικόν τυνός".

"Ορκίζομαι να προσέχω πάντοτε εις την διατηρήσή μου, να είμαι ενάρετος. Να ευλαβήσω την θρησκείαν μου, χωρὶς να καταφρονώ τον ζένος. Να δέσω πάντοτε το καλόν παράδειγμα. Να αυμαζεύσω καὶ να συντρέχω τον ασθενήν, τον δυστυχή και τον αδύνατον. Να δέσω μαι την διοίκησιν, τα θέματα, τα κριτήρια και τους διοικητάς του τόπου, εις τον οποίον διατρίβω".

Μετά από όλα αυτά το ορκίζομενο μέλος απευθυνόταν στη σκιά της πατρίδος καὶ ἔλεγε:

"Τέλος πάντων ορκίζομαι εις Σ., εις τερά πλήν τρισσιθία Ιατροίς ορκίζομαι εις το παλιγρονίους βασιλόντας Σου, ορκίζομαι εις το πικρά δάκρυ το οποία τόδους αἰώνας ἔχουσαν καὶ χίνουν τα τιλάτικα τέκνα Σου" εις τη ίδια μου τα δάκρυα, χανόμενα κατά την στιγμήν, και εις την μελλοντική ελαυνθερίαν των αμαργνών μου, ότι πιερεύνομαι διάκι εις Σε. Εις το εφῆ. Συ θέλεις είσαι τη αιτία καὶ ο σκοπός των διαλόγων μου. Το όνομά Σου ο οδηγός των πρόξενών μου καὶ η ευτυχία Σου η ανταποίηση των κόπων μου. Ήσεια δικαιούσην ας εξαντλήσει επάνω εις την κεφαλήν μου όλους τους κεραυνούς της, το όνομά μου να είναι εις αποστροφήν, και το υποκειμένον μου, το αντικείμενον της κατάρος και του αναθέματος των Ομογενών μου, αν ίσως ληπτονίσω εις μίαν στιγμήν τας δυστυχίας των και δεν εκπλήρωσω το κρέος μου. Τέλος ο θάνατός μου ος είναι η άφεντος τιμωρία του αμφιτιμότος μου, διὰ να μη μάλιστα την αγνοητή της Εταιρείας με την συμμετοχήν μου".

Μάλις δινόταν ο δρός, ο κατηρήσεις βάζοντας το δεξί του χερί στον αριστερό ώμο του δόκιμου, ἔλεγε:

"Ενάπλιον του αφέσου καὶ πανταχού πορόντος άλιθνου θερό του καὶ' αιώνιοις, του εκδικούντος την πορφύραν και παρδεύοντος την αδεκίαν, κατά τους κανόνας της Φιλικής Εταιρείας και με την δύναμιν την οποίαν ἔδεικνον οι μεγάλοι τερες των Ελευσίνων, καθερέου του...εκ πατρίδος....ετόν....επογγήλωστος...και δέχομαι δια μέλος κοίλας και εδέχομη, εις την Επιπρεπίαν των Φιλικών".

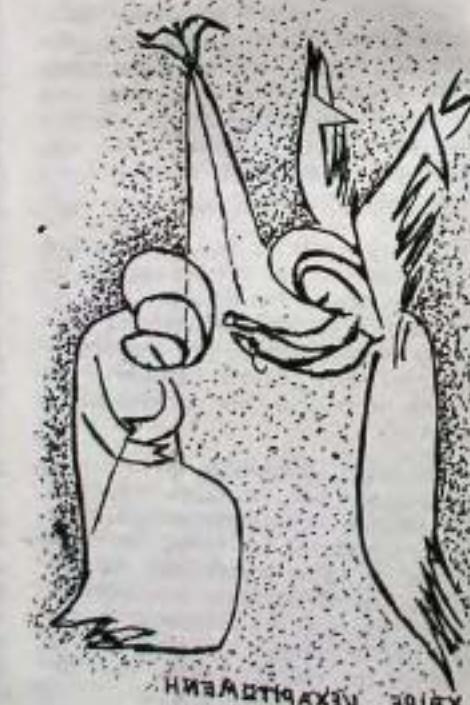

ΧΑΡΟΠΛΑΣ ΕΥΤΥΧΙΔΟΥ - ΚΑΛΛΙΝΗΣΤΕΣ

25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Βράχια. Βουνά και θάλασσα
κι' αίμα πολύ είν'. Ελλάδα μου
στη λιτότητή τη γη σου.
Κι' όμως στην κάθε πέτρα σου
χωμάτοι κι' ένας πύρας
κι' ανθίζει μια ψυχή.
Γιατί δεν χάρτηκε κανείς
τι' δύσας θυσιόσπικαν
και πέσανε για σένα.
Όχοι τους ανακτάινοντας
γεμάτους περηφάνεια
για τη διπλογιορτή.
Γίναν οι φωστανέλλες τους
κάπαστρες μαργαρίτες
τους σεισύνται στον αγέρα
κι' είν' κάθε λαβύρινθο μοριή
μαρτυρικού πολύτιου σου
που βγαίνει από τη γη.
Κινούται τα δάκρυα αν κύλουν
γίναν δροσοσταλίδες
και παρέμπο το αίμα
τις παπαρούνες έβαλε
που τύρα στη γιαρτή σου
σέρνουν τρελλό χωρό.
Κι' ασάμα πήρεν τα πουλιά
τους πόνους, τα παράστανα,
τους βόγγυους τα τραγούδια
και τακανόν τελέσθημα
θυμόδελο στη δύση σου
και στην ολυμπεριά.

Περιουσιακά στοιχεία Κοιν. Θεοπρωτικού

του κ. ΔΗΜ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, δίσκαλου

"Όπως είναι γραμμένα στον Κίδικα αριθμ. 87 της Ιεράς Μητροπόλεως Νικοπόλεως και Πρεβέζης με θέμα: Κτηματική περιουσία των Ιερών Μονών και Νούν της Ημεροπολιτικής Περιφερείας Νικοπόλεως και Πρεβέζης (έτους 1909). (Σελίδα: 109).

"...Η Κοινότητα αυτή κέκτηται μια κεντρικήν Εκκλησίαν τιμωμένην τη ονόματι του Γεννεθλίου της Θεοτόκου και εξ (6) παρεκκλήσια του Αγ. Γεωργίου, Αγ. Δημητρίου, Αγ. Κων/νου, Αγίου Αθανασίου, Αγίας Τριάδος και Αγίου Αντωνίου, έχοντα την εξής περιουσίαν.

1) Σχολεία εντός του περιβόλου της Κεντρικής Εκκλησίας ένθα νυν λειτουργούσι τότε σχολαρχείον και το Δημοτικόν.

2) Παρθεναγωγείον εντός του αυτού Περιβόλου της εκκλησίας.

3) Μανατείον είς θέριν Μεσοχώρι και ου μακράν της Εκκλησίας αποφέρον επλαίσιως δραχμ. 200.

4) Λιευρόμιλον είς την όκραν του χωρίου και πλησίον Άγιου Δημητρίου αποφέροντα δραχμ. 1.000.

5) Εκατόμιλον υπό ερείπια είς την αρχήν σχεδόν του χωρίου πλησίον οικείας Σταύρου Θεοχάρους και αγρών Μιχαήλ Θεντζου και Σ. Φίντζου.

(Σ.Σ. Πρόκειται για τα χαλάσματα του "λαδόνυλου" στα μέρα που σήμερα υφίσηνονται οι αποθήκες της Ενώσεως των Γ. Συνεταιρισμών).

6) Λιβάδιον είς θέσιν "λακκώματα" εκ στρεμμάτων περίπου 1800 οριζόμενον προς Δ. με λιβάδιον Κρανιάς, προς Ν. με λιβάδιον Καντζά, προς Α. με λίμνη Ναυρής, ενοικιαζόμενον περίπου δραχμ. 900 εννεακοσίας.

7) Βαλανιδέας εντός του με άνω λιβάδιου περίπου 3.000 αποφερούσας δραχμ. 150.

8) Αγρούς είς διαφόρους τοποθεσίας εκ στρεμμάτων περίπου 700 και εντός του Εθνικού Κτήματος κελυένους, αποφέρον-

τας δε περίου δραχμ. 1000.

9) Εκατόδενδρα περίου 200 εντός του χωρού και της περισσερέας αυτού κείμενα χρησιμοποιούμενα δε δια τας ανάγκας της Εκκλησίας και των παρεκκλήσων.

Οι κάδικες της Ι. Μ. Νικοπόλεως και Πρεβέζης (χάρις στην επιμελημένη φροντίδα του Πανος Αρχιμανδρ. Κ. Φλαρέτου Βιτάλη) αποτελούν για τον τόπο πραγματικό θησαυροφυλάκιο, ικανά να

χωτίζουν κάθε εποχή από πολύπλευρη οπτική γνώση. Ευχύς έργο θα ήταν να δημοσιεύονταν κάποτε, για να γίνουν έτσι τα κτήμα των ενδιαφερομένων.

(Τα παραπάνω στοιχεία ευγενώς μας επεράπον να αντιγράψουμε για λογαριασμό του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου της Εκκλησίας του χωρού μου "Το Γενέσιον της Θεοτόκου", για να χρησιμοποιηθούν σε έκδοση πηγερολογίου για την ενίσχυση της επισκευής του Ι.Μ. της Παναγίας, που αποτελεί το γαμάρι άλιν των λελοβιτών).

Τα "Π.Χ." ζητούν αστ' τους συνδρομητές τους:

- Να το αγαπήσουν.
- Να το συστήσουν και στους φίλους τους.
- Να το γνωρίσουν στα παιδιά τους.
- Να μας δίνουν εργασίες για να βελτιώσουμε τα περιεχόμενα.
- Οι αυτά είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για να γίνουν τα "Π.Χ." ένα σύγχρονο και αρέλιμπο περιοδικό.

ΝΤΟΥΑΝΑ

του ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΙΤΣΙΟΥ

Σ με συγχαρέσουν οι αναγνώτες του υπέροχου περιοδικού "Πρεσβύτερος Χρονικό" που δε μπορώ να διατυπώσω πλο καλέ ό,τε γράφω παρακάτω, γιατί η μάρκα μου δεν είναι τέτοια που ν' ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του περιοδικού. Η 80/χρονη πείρα μου στο χωρίο μου Καντζά (Στεφάνη) και ό,τι άκουσα απ' τους παλιότερους και τό "βαλα" καλά στο νου μου, μου επιτρέπουν να αυχθοληθώ μ' ένα παράξενο απ' τη φύση του θέμα, για ένα τεράστιο δέντρο, ένα πραγματικό έύλινο κάστρο που στάθηκε πραγματικό μετερίζι της λευτερίας στο χαμένο πόλεμο του 1897, στο χωρίο μου Καντζά, στο σημείο που λέγεται ΝΤΟΥΑΝΑ.

Στα 1924 το Δ/βρείο, Βρέθηκα Βαριά δραπτώς στο Στρ. Νοσοκομείο στα Γιάννενα για διο περίου μήνες κι όταν τελικά ο θερόπων γιατρός μου ύποδ/ντης του νοσοκομείου αείμνηστος Ιωάννης Πρέντζος με πρότεινε για συναρπατική άσεια, ο Δ/ντης του Νοσοκομείου κ. Σαρικάσης, δε μου χορήγησε την άσεια, γιατί κατά τη γνώμη του η ανάρρωσή μου ήταν ελεπτής* μόνο αν το σπίτι μου ήταν κοντά στο δημόσιο δρόμο (Πρέβεζα - Γιάννενα) μπορούσε να μου τη χορηγήσει και τούτο για το καλό μου, για να μη ταλαιπωρηθώ με σχετική πορεία και νά 'μαι πάντα κον-

τά στο δρόμο για κάθε τυχόν έκτακτο περιστατικό.

Αυτό βέβαια δείχνει το τραχύ ενδιαφέρον των τότε γιατρών του Δημοσίου για τα στρατευμένα παιδιά του λαού. Τελικά μου τη χορήγησε και μ' άρρες να εύω, αφού μέχρι το Πρωτοερέο με συνέδεε ο ίδιος ο Υποδιοικητής Ι. Πρίντζος, πριν και με χιονισμένα Γιάννενα. Βάζοντάς με στο αυτοκίνητο, παράγγελλε ταυτόχρονα τον Αστυνόμο Λουφου να με επισκεφτεί διπλά φτάσοντας και με συνέχεια να τον πληροφορήσει σχετικά.

Όταν είλαν στο Νοσοκομείο, έμαθε ο κ. Σαρικάσης ότι το χωρίο μου ήταν ο Καντζάς και με δότησε με τα ωραιά Κρητικά του:

— Τοι εντα μου λες, στο ΝΤΟΥΑΝΑ το χωρίο σου;

Ο Δ/ντης κ. Σαρικάσης, διπλά θετήθηκε στο Νοσοκομείο Γιάννενας τα ξέδεψε απ' την Πρέβεζα στα Γιάννενα με την άνδα (Καρότσα) του θελού μου Νάσιου Παπαχρήστου (αυτό ήταν τα μέσα συγκοινωνίας τότε) και τον ενδιδυόσα σταθμό των έκανε στο τεράστιο αυτό δέντρο, που στην κουμάλα του ήταν καρενέλι κι ο χώρος της έπαιρνε 2 ή 3 σκαμνιά. Έκει έπλε τον καρέ του και έφευγε το πρόσεχτο που του εποίησε ο καρετζής κοσμοπολίτης Δημήτρης Ντάρας, που τον καρδιέσσων μάλιστα τότε γιατ' είχε μοναδικός απός έμφραγμένο το πωστάκι του. Προ-

άγγελος κι αυτός της κατοπινής μόδος.
Αυτό στην ελονωνή, και τώρις πολὺς
ο ρόλος της ΝΤΟΥΑΝΑΣ;

"Όταν ο Λύκης επέδρασε με τις ορδές του στην περιοχή της Πρέβεζας, οι πρόγονοι μας Καντζιώτες, οι πιο πολλοί απόγονοι των Σουλιωτών, προβάλλουν σκληρή αντίσταση στις καρές του αρεινού σημειώματος "Προσήπη Ηλία", "Βαλαμέρη" και προξένηνταν μεγάλες ζημιές στους επιδρομείς Τούρκων - νόδος. Πέντε με έξι παλικάρια του χωριού που μάικαν στην κουφάλα του μεγάλου δέντρου στην "ΝΤΟΥΑΝΑ" που βρίσκονταν δίπλα απριβώς και στη Νότια πλευρά του θεμόστου δρόμου Πρέβεζα - Γιάννενα κι απ' εκεί σκότωσαν αρκετούς Τούρκους. Άριες πας σκότωσαν γύρω στους 50. Σε κάποια στιγμή συναρκώτηκαν να κάνουν έξοδο και τότε οι Τούρκοι σκότωσαν το Νίκο Καραμπίνη, στον κάποιο στα "Παλιοτσάρα" το Δημοκράτικο στο Βουνό "Κόκκινος" κι άλλουν έναν που πρέπει να λέγονταν Βάστος, γιατί σήμερα στη σπλιά που σκοτώθηκε τη λέμε: "τρύπα του Βάστου". Οι υπόλοιποι με κάπια διύλισμα ακόμα π' αντάμανταν στη φευγάδα τους, έσπιαν όλο πρόσεχτρο ταυτόποιων με πέτρες στο στέναμα της "Σκάριας-Άγιος Πάρα - σκευής" και συνέχισαν τον ντουρεκίδι, σκοτώνοντας πάρα πολλούς Τούρκους.

Τότε για εκδίκηση οι Τούρκοι έκαναν το χωριό γι' όλη μια ψφά και μόνο 3 σπίτια γλύτωσαν, των γκοτζιπάστων δημήτρη Κηρομίτη, Θεοβ. Πολλούς και ίσως κάποιους λιόσκα.

Το δέντρο αυτό όποιος το γνάφει στα προπολεμικά χρόνια αναφένει, αλισάνεται τώρα μεγάλη πίκρα γιατί χάθηκε και καταρίτανε εκείνον που το κατέστρεψε για να εξουκονομήσει συλλαί για το σπίτι του και να σκιάσει ένικο καρενείο έπιπλα στο δρόμο αιτήστική τώρα πλευρά του χωριού μας. Αυτός ο κύριος έβαλε κάποιουν αεράκι και καρενόβιο χωρίστη να του βάλει συτιά και τελικά το 'κανε τό 'κανε, και το μερόμεσο.

Γι' αυτό το άτομο πολλά κακά λέγεται ότι έκανε στο χωριό μας. Εκείνο που ενυπόσχει τα εις βάρος του λεγόμενα είναι ότι ενώ καίγονταν ο διάλυνος γίγας και πέφτοντας κάλυψε τεράστια έκταση το φάρακο οίμα του, με το

ιρυπιμένο κορμί του αιτήσεις οικαρές των Τούρκων και που μέσι στα οικισμάτα του είχε αγκαλιάσει τους μαστιγές της λευτεριάς, όπως τα παλικάρια της Οδυσσέα το πέτρινο "Χάνι της Γραβιάς" ο μαλοθητός αυτός καρετζής και πυρπολήτης συνάμα, πρώτος άρχισε να υλοποιεί το νεκρό γίγαντα το Γιουσουρούνι της στεριάς.

Ωρίνος και οδυρμός επακολουθήστε από πικρούς και μεγάλους. Ήταν τον άδικο χαμό του ιστορικού αυτού φυσικού στοιχείου κι έλεγον κι έκαλυγαν οι νερόντες κι οι γέροντες, οι έχοντα το μοναδικό στον καιρό τους δροσερό ηουχαστήριο στις καυτερές μερις του καλοκαιριού κι αναθεμάτιζαν τον αίτιο του χαμού του, λέγοντας παράλληλα, ότι "κάτι κακό θα γίνει στο χωριό μας".

Την ονομασία "ΝΤΟΥΑΝΑ" την έδωσαν οι Τούρκοι, επειδή χρησιμοποιούσαν κάποια περίοδο τη κουφάλα του δέντρου, για πρόσεχτρο γραφείο (τελωνείο) όπου εισέπειναν τους φόρους από τα διοικούμενα εμπορεύματα με τα καριβάνια από την Πρέβεζα προς τα Γιάννενα. Ήταν το μοναδικό τους πέρασμα.

Επειδή δεν άντεξαν οι Καντζιώτες γέροντες να βλέπουν το γίγαντα να καίγεται νύχτα μέρα και να μην τελειώνει ποτέ, παράγγειλαν τους νέους και τις νέες, να σβήσουν τη φωτιά, όπως κι έγινε.

Ιτάλι εμεινε για πολλά χρόνια' κατόπιν καρβουνιασμένος ο μιθικός δάμαχος τώρα γίγας και ήμως μαζί, που πολούς τάχι να ξέρει μπροστά από πόσα χρόνια προτέθει το φις της μέρας, από κάποιο τυχαίο βαλανίδι ή από κάποιο ανθρώπινο χέρι που το φύτεψε.

Κι έμεινε κι ο στίχος:

Ιάρε γυναικί' αιτή των Καντζά,
κρασί ποι' την Κεμαρίνα
λεβέντη αιτή το Ζάλογγο
και μελ' αιτή τη Σερεβίνα (Καμπή)

* * *

Κι αν θες καρέ στα κάρβουνα πήγαινε στην "ΝΤΟΥΑΝΑ".
Μέσα στο κούρο της κορμί αιτή το μοντέρνο καρετζή μόνο με μια πεντάρα και αιτή το Μήτσο Ντάρα.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΝ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

του ΟΔΥΣΣΕΑ ΜΠΕΤΣΟΥ, δάσκαλου

B' Μέρος

Έννυροι 12

"Εις έλιψιν βασιλικού χαρτοσίμου Δια του παρόντος γράμματος ομολογή ο υποφενόμενος νάστι κατασσόντος από χωρίον λούρος, ότι σήμερον εουμένισεν με τον Ηγούμενον Αγίων Αποστόλων Κύριλλον και του έδοσεν τα κάτοθεν γελάνια μιστιακά δια χρόνους ολοκλίρους τρεις 3. Γελάδες εξ ου παλιομόσχια τους. 6. Στήρες, τέσσαρες 4, μία δαμάλια τριότα, 1 μία δίχρονη, 1 ένα δαμάλι τριότικο, 5 πέντε δαμάλια διότικα, 5, έναν μπουνάν πεντατίκιον, τα άνοθεν όλαι κειράλια μικρά τρανά ήκοσι πέντε No 25, τα οποία του δίδι μιστιακά με την ακόλουθον γενιμονίαν και υπόσχετε ο νάστι να τα υπάξει επιμελώς και με όλην την αναγκαίαν επιμέλειαν ως είναι η τάξις και το δίκαιον από κάθε περιποίησιν οπού χριστημένουν δια τους τρεις χρόνους με όλα τα έξοδά του, χωρίς έλιψη και τελιομένοι οι τρεις χρόνοι πρώτον να ευγάζουν το κεφάλαιον σαστόν καθές το επαράλαβεν και δύον διάφορον δάση ο θεός να το μοιράσουν εις την μέσιν το ήμισι να λαμβάνῃ ο Ηγούμενος και το ήμισι ο νάστι Κατοσαύνος.

Εσκαθαρίζουμε ότι επειδή ο άνοθεν πγούμενος απεφάσισεν να ευγάζει από τα άνοθεν γελάνια δύο γελάδες στήρες οπού του χρονίας μένουν, τότε μένουν ήκοσι τρία, της 23 καὶ ουτὸς ἐγίνετο το παμένουν,

ρόν βεβεομένον από το νάσι κατασσόντων δια άλλης χειρός ως Αγράματος και υπό μαρτυρίας των κάτισθεν δια ένδιξιν και ασφάλτων.

Σεπτ. 15, 1859 ενέα

Κότοι Βάρλας έτιχα παρόν και μαρτιρό εγό ο δημητρός Τζάλης γράφω δια τον αγράματον νάσι κατασσόντων και εγό μαρτιρό."

Τα παρόντα της Μ.Ε. για τη διαχείριση του πν. Κύριλλου έπεισαν το Μητροπολίτη της Αρτας Σωφρόνιο να λάβει μέτρα. Το Μάρτιο του 1862 σύνταξε κανονισμό λειτουργίας του Μον/ριού, που είναι καταρχημένος σε σελίδες του Κώδικα της Μονής, που σώθηκαν στο αρχείο του Ιαν. Μαμάτη και Θ. Ιεαννίδη, και έδωσε εντολή η Μ.Ε. να συντάξει προϋπολογισμό για τον καινούργιο χρόνο, με τον οποίο να έβρισκε τρόπο να απαλλάξει τη Μονή από τα χρέη του Κύριλλου.

Γράψει ο κανονισμός αυτός τα εξής:

Έγγραφο 13

Π Δ Λ Α Τ ΄ Σ Ε Ι Σ : Συνεπεία της ακριλομένης πμετέρας Αρχιερατικής εποπτείας επί της καλής διακυβερνήσεως των εν τη κεφ' ημάς θεοφάντω επαρχία διατελούντων Ιερών Μοναστηρίων και της παρά την εν αυτοίς διαβιούντων Ηγουμένων ελλάγου διαχειρίσεως των προσόδων αυτών, λαβόντες πρόνοιαν και περί της τακτοποιήσεως των εν τω τυήματι Πρεβέζης κελμένων Ιερών Μοναστηρίων, κατά τε τα χωρία και την Περιφέρειαν της πόλεως ταύτης του τε Ι. Μοναστηρίου της Αγίας Τριάδος και του των Αγίων Αποστόλων, εδώσαμεν μεν τας προκαταρκτικάς ημένων διαταγάς και προς τα έξω Μοναστηρία, διατάξαντες και τον ημέτερον Αρχιδιάκονον, όπως, εν τη κατά τον προσεχή Μάιον κατά τα μέρη εκείνα περιοδεία του, σύμφωνα τας πμετέραις διαταγάις, διενεργήση τα δέοντα και θεωρήσαν τους άχρι τούδε λημδοστακούς των ηγουμένων λογαριασμούς διατάξη την, μετά ταύτα ακριβή και ασφαλή τούτων διαχείρισην, ίνα εκ του περισσεύματος γίνεται η προσήκουσα συνδρομή προς σύστασιν σχολείων δια την εκπαίδευσιν της εν χώ προσφιλούς ημένων Νεολαίας. Ήμεις δ' αυτοί κατά την ενταύθα διαμονήν ημένων θεωρήσαντες μετά των περί ημάς προκρίτων τους μέχρι τούδε λημδοστακούς λογαριασμούς του τε ηγουμένου της Αγίας Τριάδος Κυρίου Νικοδήμου, και του των Αγίων Αποστόλων Κυρίου Κυρίλλου, εύρομεν παρ' ελπίδα ουχί εις τόσον ευάρεστον κατάστασιν, καθόσον ούτε τας υποσχέσεις των εφάνησαν εκτελούντες και δια χρέων τας Ι. των Μονάς επεβάριναν, καθιστερούντες διτε εξ αρκετών ετών τας προς το Παρθεναγγείον της πόλεως ταύτης ορισθείσας συνδρομάς των. Επιθυμούντες, διαχείρισην των προσόδων των Ιερών τούτων μοναστηρίων, και απαλλάξαμεν μεν λοιπού ταύτα πάσις αλλόγου και απερισκέπτευ χρέωσεως, διορίζομεν ως ακολούθως: α) θεωρηθέντων των λογαριασμών της άχρι τούδε δοσοληψίας των εν λόγῳ μοναστηρίων και των μέχρι της εποχής ταύτης μπαρχόντων χρε-

ών, γνωστών γενομένων και δια της υπογραφής των ηγουμένων συμβόλων αποτρέπεται του λοιπού προς τους πνουμένους ο σχηματισμός νέου διοικεύοντος ανάγκης γνωστής γενομένης τη Μητροπόλει, δια της ενταύθα Αρχιερατικής Επιτροπής κατ' αίτησιν του Ηγουμένου.

β) Εν περιπτώσει αθετήσεως του πώπου διφρου παν δάνειον μονεμέρως παρά τινος των ηγουμένων γενόμενον δίνει προηγουμένης ειρήται αιδείας θέλει έσται εις βάρος του ενεργήσαντος τούτο εφ' ώ και ητοιαυτή διάταξις θέλει γνωστοποιηθή προς το δημόσιον, όπως και κατά παράθασιν της διατάξεως ταύτης τυχόν δονετός τη μονή του ηγουμένου υπογραφή μή έχη ακολούθως λόγους προς δικαιαίοντα.

γ) Οι ηγουμένοι εδρεύοντες πάντοτε κατά τους εκκλησιαστικούς κανόνας εν τοις Ιεροίς αυτών Μοναστηρίοις, τότε μόνον δύνανται να μεταβαίνωσιν εντός της πόλεως, οπότε ανάγκη μοναστηριακής κατεπειγούσης υποθέσεως καλεί αυτούς.

δ) Οι ηγουμένοι αφέλοντες να ενεργήσουν την καλλέργειαν και επαύξησον των κτημάτων και την ακριβή διατήρησην των καλές εχόντων, δεν δύνανται να ενεργήσουν οικοδομάς και αγοράς κτημάτων επί πιστώσει δίνει προηγουμένης εγκρίσεως της Μητροπόλεως, μέχρι δε πεντακοσίων γροσίων διστάνην δύνανται να κάμασιν.

ε) Οι ηγουμένοι έχοντες την διαχείρισην των μοναστηριακών προσόδων αφέλουσι να κρατώντων ακριβή λογαριασμόν τόσον εις την λήψιν καθώς και εις την δόσιν, σημειώντες την πμερομηνίαν και τα πρόσκυπα μετά των οποίων συναλλάσσονται. Συγκεκριμένο δε και εμπερδειμένος λογαριασμοί θεωρούνται απαράδεκτοι και άκυροι. Αποδεικνυομένης δε τινος καταχρήσεως των επί των προσόδων, ούτοι υιόστανται τας παρά εκκλησιαστικών κανόνων, διορίζομένας ποινάς.

στ) Επειδή ως πρώτη φροντίς πρέπει να καταβλήθη προς απαλλαγήν των νυν μπαρχόντων χρέων, δια τούτο θεωρούμεν ως μόνον προς τούτο κατάλληλον μέτρον την επί δημιοπρασίας ενοικίασην των προσδοκώρων αυτών κτημάτων, προκαταβολλόμενου ευθής του αντιτίτου παρά του ενοικιαστού ή με προθεσμίας υπό εγγυήσεις αξιοχρέους. Επί τούτω ο ημέτερος Αρχιδιάκονος μετά των τιμωτέστων πρόκριτών καί των οδιωτάτων ηγουμένων συνελθόντες εν των καταστήματι της Μητροπόλεως θέλουν λάβει υπό σύσκεψιν και συζήτησιν παρά μέτρον κατάλληλον, τείνον προς ταχείαν απελαγήσην των υπαρχόντων χρέων και αμέσως πραγματόποιησι το συμφέρωτερον.

ζ) Θέλει γίνεται η παρατήρησης προς τους πνουμένους διτε αφέλονται κατά γράμμαν επί ακολουθίας την εκτέλεσην, ων ανεδέχθησαν κατά την διατήρησην των παρουσών διατάξεων, εσαιν υπαρχώσεων και την διατήρησην των παρουσών διατάξεων, εσαιν παρατηρήσεων δύνανται να τας εκτελέσεις ούτε επιφέρει την άμεσων παύσιν των εκ της ηγουμενείας.

η) Επειδή και παρ' ελπίδα οι δύω ηγουμένοι Τριάδης και Α-

ποστολίτης καθυστέρουντας τας συνδρομάς των προς το Παρθεναγό γείον επί τινα έτη, και επειδή τούτο έχει μεγίστην χρηματικήν ανάγκην, οι πρώτοι υποχρεούνται προς την άμεσον αυτών απότιστιν και επειδή είς τους λογαριασμούς των παρουσιάζουν έλλειμμα και χρέη, δια τούτο και τα καθυστερούμενα ταύτα επιτρέπεται να σηματισθή δάνειον, επικυρουμένου του ομολόγου παρά της π-μετέρας ενταύθι Αρχερατικής Επιτροπής. Τούτο δε θεωρείται εξαίρεσις.

Θ) Η ενταύθα Αρχιερατική καὶ Εκκλησιαστική Επιτροπή ὡς βασινέ
έχουσα τας ανωτέρω διατάξεις, μετά των τιμωρήσων προκρίτων της
πόλεως ταύτης, δύνανται να ενεργήσωσι καὶ παν δ, τι ἀλλο θεωρεῖ-
ται συμφέρον καὶ συνάδον προς το Ιερόν οκοπόν των Μοναστηρίων,
ειπών καὶ το παρόν ημέρων διατακτήριον ἔγγροιον επαριέμεν υπό-
φαινόμενον.

· Έν Πρεβέζη τη 6 Μαρτίου 1862

Ο Ἀρτης Σωαρρόνιος αποκριένεται

(Упогромъ)».

Μετά από τον κανονισμό αυτό ο Σωφρόνιος έστειλε τον αρχιδιάκονό του Ματθαίο στην Πρέβεζα, για να κατατοπίσει όλους σχετικά με τούτον και εκείνος καταχώρισε στον Κόδικα, που, όπως είπαμε, σύμφωνα με την παραπάνω απόφαση της Επιτροπής, θα περιέχει τα δικαιώματα των οικισμών της Πρέβεζας.

Европа 140

¹¹Εντιμότατος Κύριος Παν. Χ. Μαμμάτη, Σπυρίδων Μιχαήλ και Σωτήριος Κολοντζάρη.

Έχοντες υπ' όψιν τας υπό χρονολογίαν 6 Μαρτίου 1862 εγγρά-
φους διατάξεις του Σεβ/του ημένη Κυριάρχου, περί τε της εκ των
χρεών απαλλαγής του Ιερού Μον/ρίου των Αγίων Αποστόλων και της
μετά τάυτα προώηλάξεως πάστης καταχρηστικής διαχειρίσεως εξ α-
σκόπου δοπάνης, ου μην δε και της επί τα κρείττω προόδου και
βελτιώσεως αυτής συνελθόντες μετά των τιμωρήσεων προκρίτων εν
τω κατοικήματι της Μητροπόλεως και τους λογαριασμούς της Ιεράς
ταύτης Μονής θεωρήσαντες, κατεγράψαμεν τα ὄχρι τούδε υπάρχοντα
χρέη και συνετάξαμεν πρόχειρον προϋπολογισμόν προς οδηγίαν των
ως ανωτέρω είρηται ληφθησομένων μέτρων.

Καὶ επειδὴ οἱ κυριώτερος σκοπός τῆς εργασίας ημῶν ταύτης αποβλέπει εἰς τὴν ἀμεσον καὶ ταχέων απολλαγὴν του Ι. Μον/ρίου εκ του επιβαρύνοντος αυτὸ χρέους καὶ επειδὴ ως καταλληλότερον μέτρον εθεώρησεν ο Σεβ/τος ημῶν κυριάρχης, τὴν επὶ δημοπρασίας ενοικίασιν των προσδοκόρων αυτού κτημάτων καὶ επειδὴ την γνωμάτευσιν ταύτην της Α. Σεβασμιότητος, ημεῖς τε καὶ η ενταύθα ἐντιμος των προκρήτων κοινότης παρεδέχθημεν ως συμφέρουσαν επ αυτῷ τούτῳ οπερασίαμεν να διορισθῇ ιδιαιτέρα επιστασία, ὅπως ενεργήσῃ τα ανήκοντα προς το συμφέρον του Ι. Μοναστηρίου μετά καὶ του ηγουμένου σύμφωνα τη Αρχιερατική αποράσει. Επί τούτω διθεν εξελέχθητε κοινή εγκρίσει καὶ τη συγκαταθέσει του πνοιονέ-

νου υμείς οι τρεις Κύπροι, προς οὓς καὶ τὸ παρὸν του διορισμού σας γράμμα επαρίεμεν υπό τας ακολούθους οδηγίας.

α. ΕΧΟΥΤΕΣ ΤΗΝ ΠΕΤΟΙΘΟΣΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΚΡΝΗ ΚΑΙ ΤΙΜΛΟΥ ΉΜΩΝ
χαρακτήρα και τον γνωστόν χριστιανικόν Θήλον, ευελπιζόμεθα ὅτι
Θέλετε δικαιώσει πληρέστατά την εκλογήν ταύτιν και ενεργούντες
τα δέοντα προς τον εκτεθέντα αινιτέροι σκοτών υπέρ του Ιερού Νο-
νοιαστηρίου.

Β. Εν των προστιογεγραμμένων προχείρῳ προύπολογισμῷ θέλετε παρατηρήσεις ότι η Ι.Μ. των Αγίων Αποστόλων επιβασύνεται. Ήδη διδοκαὶ καὶ επέκεινα χιλιάδων γρασών χρέους εν ομολόγοις καὶ πιστώσεσιν, πρεσ ἀμεσον εκπεσμόν του οποίου αιγεινοίσθη τη εκποίησις των υπαρχόντεν γελαδίων, ζάκων, γινδοπροβάτων, καὶ λοιπῶν αὐτονταί.

Συνεπεία λοιπόν της αποφάσεως ταύτης οφείλεται όμι του λαβείν τον παρόντα διορισμόν υψήλην να ενεργήσουτε σμέους την πλήρην και το εντίτιμον τούτων παραδόση προς τους Κυρίους. Επιτρόπους του Παρθεναγγελού αιτείνοντε ων ἔχει λαμβάνειν παρά την Μαργή.

γ'. Εν τω ιδώ προύπολ/σμό θέλετε παρατητήσεις οιά τινος τρόπου θέλει επαρκεί ο πηγούμενος του μοναστηρίου Κύριλλος εις διατήρησιν αυτού τε της Μονής και των υπηρετών του, συχ ήττον άμας οφείλετε να επιστήσητε την προσοχήν υψών και επί των ιδιαιτέρων τινών προσόδων, περί ων ο πηγούμενος διετάχθη να κρατήσῃ λογαριασμόν, διότι ως έγγιστα ελογαριάσαμεν τας αρεθείσας αιτών μοναστηριακάς προσόδους.

δ'. Βγκαίρως εν τη προσεγγίσει της συγκομιδής του ελαιοκαρπού θέλετε βάλλει μετά του πγουμένου εις δημοπρασίαν τον καρπόν δλων των μοναστηριακών ελαιοδένδρων επί αντιτίμω προκαταβαλό- μένων ή επί προθεσμίας υπό αξιοχρέους εγγυήσεις και υπό φόρους αισφαλείς και τη Ι. Μονή επωρελείς και συμφέροντας. Εάν δε η ε- νοικίασις δεν επενέγκη το ποθούμενον επωρελές αποτέλεσμα και θεωρήσητε ως μάλλον συμφέρουσαν την συλλογήν αυτών, τότε μετά της απαλτουμένης ικανότητος και δραστηριότητος θέλετε ενεργή- σει την συλλογήν και αισφαλίσει το εξαχθησόμενον έλαιον, όπερ . μετά ταύτα, πωληθήσεται υπό συμφερούτεροις τιμάς, όπως χρονικεύ- συνδρομής. Γιαρθεναγγείου και Αρχιερεστικού επησίου. Επειδή δε σισθή εκ του ελαιοκάρπου να δίδονται γρόσια χίλια, ο δε πγού- μενος έχει την υποχοέωντιν να κρατή λογοφρασμόν της διαχειρίσε- ως των λοιπών μοναστηριακών προσόδων, αφού εξελεχθή ο λογ/ομός ούτος και ίδετε πραγματικήν έλλειψην τότε θέλετε του δίδει και τα χίλια γρόσια, πολονότε ελπίζομεν, αν έχη περίσσευκι, να δει- ξη τουλάχιστον να σκεπάσῃ δια τούτων τα έξοδά του. Προς τον ί- διον θα δίδητε και εξήντα (60) τσουκάλια έλαιον.

ε'. Τους λογαριασμούς τους οποίους θέλει κρατεί ο πηγούμενος μετά τον λογαριασμόν τον οποίον θέλετε έχει υμείς δια τον ελαιοκαρπόν εν τω τέλει του έτους θέλετε καταστράνει εις γενικόν κατάστιχον και μετά τούτου, συνελεύσεως γενομένης εν τω καταστήματι της Μητροπόλεως υπό την Πιροεδρείαν της Αρχιερατικής Επιτροπής, θέλουν καταστρέψθαι εις το γενικόν της λειψιδοσίας βιβλίον και θέλει υπογράφεσθαι κατά την τάξιν.

στ'. Απολλογέντος ούτω του Ι. Μοναστηρίου εκ του επιβαρύνοντος αυτὸς χρέους θέλει γίνει και πάλι σύσκεψις περὶ της περιτέρω διαχειρίσεως, στρέφοντες την προσοχήν υμάντες παν ὁ, τι ακορά την καλήν καλλιέργειαν και επαύησιν των κτημάτων, και την πρόδοσην του Ιερού τούτου Μοναστηρίου, περὶ ον θέλετε κάμει τας απαιτουμένας σημειώσεις, τας οποίας εν τη συνεδριάσει εξελέγη της προσόδου της μοναστηριακής διαχειρίσεως, θέλετε παρουσιάσει και συσκέπτεσθαι περὶ της εφαρμογῆς αυτῶν.

ζ'. Εν ταύτοις ἀποιτούσι ο κύριος ικοπός είχε η εκ του χρέους απολλογὴ και η μετά ταύτα πρόσδοσης του Ι. Μον/ρίου, δια τούτο και παν δάνειον αποτρέπεται να σχηματισθῇ εις βάρος της Ι. Μονής από τούτω δι' οιανδήποτε ανάγκην, εκτός αν ήθελεν νομισθεῖ κατεπείγον και συμφέρον προς την μονήν και τούτο μετά προηγουμένην ὥριμον σκέψιν και ἔγκρισιν της Μητροπόλεως.

η'. Ταύτα ἔχοντες ως βάσεις της υμετέρας Επιστασίας θέλετε πράττει και ενεργεί παν ὁ, τι ήθελεν εγκρίθει συμφερότερον δια την Ι. Μονήν, αναλόγως των περιστάσεων συνεννοούμενοι μετά του πηγουμένου, μετά της Αρχιερατικής Επιτροπής και των προκρίτων. Ως προς δε την ενοικίασιν του ελαιοκαρπού ἡ την συλλογήν αιτών αποκλειστικώς θέλετε ενεργήσει το συμφέροτερον δια την Ι. Μονήν.

θ'. Το βιβλίον της ἀχρι τούδε δισοληψίας παρά του πηγουμένου κ. Κυρίλλου, ο γενόμενος προϋπολογισμός και αι Αρχιερατικαὶ διατάξεις υπάρχουσιν εις χείρας της Αρχιερατικής Επιτροπής, και εάν θελήσητε να λάβητε περὶ τινός μοναστηριακής υποθέσεως πληροφορίας, δύνασθε να τα ζητήτε και πάλιν να τα επιστρέψετε προς την Αρχ/κήν Επ/πήν.

Ἐν Πρεβέζῃ τη 16 Μαρτίου 1862
Ο του Αγίου Ἀρτῆς Επίτροπος
Ξ Αρχ/νος Ματθαίος".

γ.γ. Εν περιπτώσει όπερ μη γένοιτο εγενέλους ακαρπίας των ελαιών, ὥστε νὰ μην επαρκῇ εις τας επηοίας δόσεις της μονής δηλ. της συνδρομῆς Παρθεναγγείου, Αρχιερατικού επηοίου, τόκους του μένοντος χρέους και της συμπληρώσεως διατροφής πηγουμένου, εν τοιάτη λέγομεν απροσδοκήτῳ περιπτώσει, η επιστασία μετά του πηγουμένου των τιμών προκρίτων και των επιτρόπων του Παρθεναγγείου συνερχόμενα εν τω καταστήματι της Μητροπόλεως, θέλουν συσκέπτεσθαι και συναποκραύζει περὶ των λιπτέων περὶ της συντη-

ρίσεως του Παρθεναγγείου καὶ ει δεήσοι καὶ αὐτὸς κοινοῦ εγκριθῆ να σχηματίζεται δάνειον εις βάρος της Μονής, εάν δε πάλιν το Παρθεναγγείον ήθελεν έχει ὄλλους πόρους να επαρκέσῃ εις τας ανάγκας του, τότε οι Επίτροποι θέλουν λαμβάνειν απόδειξιν χρεοτικήν εξαρκήθησσούμενην εις πρώτην ευκολίαν της Μονής.

Τῇ ιδίᾳ ημερομηνίᾳ

Ο του Αγίου Ἀρτῆς

Ξ Αρχιδ/νος Ματθαίος".

'Οσα παραπόνω προβλέπει η πράξη του Ματθαίου πρόσωπα συντήρουν και σύνταξιν των παρακάτω προϋπολογισμόν:

Ἐγγραφο 15ο

Προϋπολογισμός του Ιερού Μοναστηρίου των Αγίων Αποστόλων δια το έτος 1862, Μαρτίου α' έως 1863 Μαρτίου α'.

Ο Ισολογισμός δια τα χρέη

Δ ο ύ ν α τ : Το ὁλὸν χρέος του Μοναστηρίου κατά τον εν τω βιβλίῳ της ληψιδοσίας λογαριασμὸν υπογεγραμμένον παρά του πηγουμένου Κυρίλλου Λεκατζά, υποβεβαιωμένον παρά του Αρχιερατικού Επιτρόπου και σεσημασμένον παρά των προκρίτων υπό χρονολογίαν 24 Φεβρουαρίου 1862 εις ομόλογα και πιστώσεις, γρ. 12.377:36.

Λ α β ε ί ν : 'Οσα η αξία των πληθυσμένων ςών κατά την ἐγκρίσιν (10) γελαδιών εις Νότικα τιμή ως ἔγγιστα προς 200 γρ. 2000 έκαστον και 3 δαμαλίων εξαετών τιμή ομοίως προς 400 γρ. 1200, 85 γιδοπροβάτων, εκτός 25 γιδών μενόντων εις την Μονήν δια τον πηγουμένον, προς 30 γρ. έκαστον, γρ. 2550.

1 μουλάρι καπαριασμένον ως λένει ο πηγούμενος γρ. 850 (Σύνολον) 6.600.

Ἐλλειμμα προς εξόρκησιν του χρέους εκ της προσόδου των ελαιών, ως κατωτέρω ρηθήσεται 5.777: 36, γρ. 12377:36.

Π ρ ο ύ π ο λ ο γ ι σ μ ό σ δια την συντήρησιν του πηγουμένου Δ ο ύ ν α τ : Δια μισθόν ετήσιον, τροφήν και τζαρούχια ζευγί -

του γρ. 1250

Δια τον γέροντα Χελάν έξοδα τροφής γρ. 450

Δια την γραίαν όμοια γρ. 450

Δι' έξοδα ιδίου Ηγουμένου τροφής, ενδυμασίας και της μονής γρ. 3500

Δι' έξοδα καλλιέργειας ελαιών, ουσών εντελώς καλλιεργημένων καθώς και τα ζευγάρια θέλουν εργάζεσθαι εν αιτοῖς μόνο γρ. 250

γρ. 6250

Λ α β ε ί ν : Από ωρέλειαν ζευγαρίου με δύο βόδια και δύο δασάλια γρ. 3500

Από κισλάν (λιβάδι) μετά την πάλησην των γιδοπροβάτων γρ. 200

Από 1/3 μερίδιον του μώλου εις λιθιάν γρ. 300

Από ενοίκια δύο εργαστηρίων εις Πρέβεζαν γρ. 330

Από ενοίκια δύο εργαστηρίων εις Πρέβεζαν γρ. 5250

1000

6250

Ἐλλειμμα προς εξίσωσιν

Εκδοτικός

Παρατηρήσεις
Εννοείται ότι καίτοι γενομένου ούτε πικ του προύπολογισμού επί των περικίν εσόδων και εξόδων προς συντήρησην του ηγουμένου και αφίνοντος έλλειμμα 1000 γροσίων οφείλει όμως ο Ηγουμένος να κρατή περί τούτων ακριβή και τακτικόν λογαριασμόν. Διότι εκ του βιβλίου των λογαριασμών εξέγεται μεγαλύτερον ποσόν εισοδήματος των αυτέρω παρά το ως έγγιστα υπόλογισθέν, ενώ αφ' ετέρου η επιχορήγησης εξ χιλιάδων γροσίων είναι ανωτέρα της δυνάμεως των προσδότων του μοναστηρίου. ώστε ο Ηγουμένος χρειαζεί δια της επιμελείας και επιστασίας του ευχί μόνον να σκεπάζῃ το έξοδα ως ανωτέρω, αλλά και περισσευμα να παρέχῃ ή, τουλάχιστον εν περιπτώσει αδυνάτου ευφορίας του ζευγαρίου και των καρπορόμων δένθρων κ.λ., να μην απατή πλειστα των χιλιών γροσίων του ελλείμματος. Διότι κύριος σκοπός είναι η απαλλαγή της Μονής εκ του βαρύνοντος αυτήν χρέους και η επί τα κρείττω πρόοδος και βελτίωσης.

Τα επίσημα βάρη πληρωμών του Μοναστηρίου

<u>Δούνατ</u>	: Εἰς τόκους των μενόντων χρεών, ως έγγιτα,
	6000 γροσίων
μετά την πώλησιν των ζώων ως ανυπέρω	γρ. 750
Το επήσιον του Παρθεναγγείου	γρ. 1500
Το επήσιον του Αρχιερέως	γρ. 400
Τα προς εξίσωσιν της διατροφής του Ηγουμένου	γρ. 1000
	3650

Λαβέτν: Μένει απέναντι των εποίειν δόσεων το εισόδημα του ελαιοκαρπού, καθώς και προς εξόργησιν του χρέους δι' όσου ποσού ήθελε στήσει ή δι' ενοικιάσιες πρόσοδος ή η δι' επιστασίας μετά του Ηγουμένου ενεργυόθηρμένη είσπραξη.

Γενικαί παρατηρήσεις

Τετρακοντάπτυχος
Επειδή καὶ πρὸς εξόφλησιν του χρέους απεφασίσθη η εκ του προ-
χείρου εκπούσιας των ζώων ως ανυπέρω θέλει διορισθή ἘΠΙΣΤΑΣΙΑ
υπό δύο ανθρώπων τιμών τη κοινὴ εγκρίσει, οἵτινες μετά του Η-
γουμένου θέλουν φροντίσει την ὁμεσον πάλησιν τούτων καὶ την κα-
ταμέτρησιν του ποσού πρὸς τους Ἐπιτρόπους του Παρθεναγωγείου σε
πένναντι των καθυστερουμένων επικίων συνθρομάν. Μετά ταύτα τη
ἘΠΙΣΤΑΣΙΑ μετά του Ηγουμένου εγκαίρος θέλουν βάλλει εἰς δῆμο -
πρωσταν την ενοικίασιν του ελατοκαρπού κατά το ὄρθρον καὶ των
υπό χρονολογίαν 6 Μαρτίου 1862 Αρχειερατικόν περὶ Μοναστηρίων
Διατάξεων¹ καὶ αν μεν διὰ τῆς ενοικιάσεως προσγύνεται η ανήκου-
σι αρέλεια καλύς². ειδεμὴ θέλουν φροντίζει την σύναξιν καὶ την
ενοικοθήκευσιν του ελαίου, πωληθησομένου μετά ταύτα τη κοινὴ ου-
νεννοήσει. Εκ του αντιτίμου δε τούτου θέλουν πληρωθή αμέσως το
του Παρθεναγωγείου επίκτια γρ. 1500, το του Αρχειερέως επήστολο
400, το του Ηγουμένου πρὸς συντάξειν.

Και το περίσσευμα θέλει χρησιμεύσει προς εξόρκιστιν του γνωτού χρέους. Το μέτρον τούτο θέλει ακαλούθει μέχρι της

λείας απολλαγής του χρέους, μεθ' αν θέλει γείνεται πάλιν σύσκεψης περί της πρόσδου, βελτιώσεως και προσγενής του Μ/ρίου, καθώς και περί της διατηρήσεως του ίδιουμένου. Επί τούτω διεριθωθούσαν υπό την Προεδρείαν του Αρχιερατικού Επιτρόπου τη κοινή εγκρίσει της τιμιώπατοι Κύριοι Πάπας Χ. Νομιμάτης, Σπυρίδεν Μηχαλής και Σωτήρης Καλαντζάκης, οίτενες εν πάσῃ τιμοτότητι και ελλικρινεία και αγρύπνω επιστοσια και επιτηρήσει θέλουν συνεργασθή οι ανωτέρω περί της εκ των χρεών απολλαγής του Ιερού τούτου Μον/ρίου επί κοινώ αγοράς και ωρέλει όντος πρωιρισμέων. Υστερα τρία πρόσυπα θέλουν αναλάβει την επιστοσίαν επί των αποφασισθησομένων περί του Μον/ρίου της Αγίας Τριάδος μετά της συμπράξεως του Ηγ/νου αγιωτρολαβίτου. Επειδή δε και πρός συντήρησιν του των Αγίων Αποστόλων δεν συμπεριελήφθη και το αναγκασθέντα μη την μονήν έλατον, ερωτηθείς ο προύμενος είπεν ότι αρκείται με πέντε τζουκάλια κατά μήνα, ήτοι εξήντα τζουκάλια το χρόνον, τα οποία θέλουν τις δοθή εκ της ευοδείας του ελαιοκαρπού.

Την επιστολίαν δε ως προς την επιτήρησιν του Ιερού Μονήριου ανετέθη προς τους κυρίους Αθωνάριον Ιω. Αυγερινόν, Ιωάννην Αθανασιάδην και Ζήνη Λαζαρίνην, οίτινες επίσης θέλουν φροντίσει περί της απαλλογής των χρεών του Μονήριου της Αγίας Τριάδος. Προς αμφοτέρους δε τας επιστολίας εξεδόθησαν ιδιαίτεροι διορισμοί δια τα περισσέρευ.

Εν Πρεβέζη τη 16 Μαρτίου -1862
Κύριλλος, Ηγούμενος Βεβαιώ Ο του Αγίου Λαζαρη Επίτροπος Αρ-
χιδιάκονος Νατθαίος

Νικόδημος, πηγούμενος βεβαιώ επιβεβαιοί.
Αθανάσιος Ιω. Λυγερινός, Ζώνης Λαΐνας, Σπυρίδων Καραμάνης, Αθα-
νάσιος Αθανασιάδης, Ιωάννης Αθανασιάδης, Σωτήριος Κολαντζάσης,
Νικάλαος Γλακουμής, Πεναγιώτης Χ. Μουμάτης. Σπυρίδων Α. Μυχά-
λης".

Ο Ματθαίος, Επίτροπος του Μητροπολίτη Ἀρτας⁽¹⁶⁾, που στάλθηκε στην Πρέβεζα για το πρόβλημα της καθυστέρησης των συνδρομών του Παρθεναγγείου από τα Μοναστήρια Σκαμπούδας Πρέβεζας πολλά χρόνια, δεν αρκέσθηκε στις παραπάνω ενέργειες. Έκαψε και μια εγκύκλιο σχετική και για τα δύο Μοναστήρια αυτά, στην οποία γράψει τα εξής:

• Eurozoo 16

Έγγραφο 160
"Ευλαβέστατοι Ιερείς, τίμιοι προεστώτες και πρόκριτοι της πόλεως Πρεβέζης και λοιποί απαξάπαντες ευλογημένοι χορηγιανοί, τέκνα εν Κυρίῳ αγαπητά και περιπόθητα του Σεβ/του ημάν Κυριάρχου χαρίς είναι υμιν όστιαι και ειρήνη παρά Θεού. Συνεπεία της ληφθείσης Αρχιερατικής προνοίας εκ μέρους της αυτού Σεβ/τος περί της καλής διακυβερνήσεως και επί τα κρείττω πρόδους και βελτίστευσες των Ι. Μοναστηρίων και των υπό χρονολογίαν 6 Μαρτίου 1862

Αρχιερατικών αυτού διατάξεων, έχοντες και τημέσις ειδικός διατάξις ίνα μετά των ενταύθα τιμωτάτων προκρίτων θεωρήσουμεν τους ώχρι τούδε λογαριασμούς των Ι. Μον/ρίων τού τε των Αγίων Αποστόλων και του της Αγίας Τριάδος και εξερευνήσουμεν την εἰς ην ευρίσκεται κατάστασιν και επομένως εφαρμόσουμεν παν μέτρον κατόληλον, τείνον προς απαλλαγήν των επιβαρυνόντων αυτά χρεών και προς προκρίτων πάσις από τούδε καταχρηστικής διαχειρίσεως και αλόγου δασάντης, συνελθόντες εν τη καταστήματι της Μητροπόλεως και την κατάστασιν ενός εκάστου των διαλειψθέντων μοναστηρίων εξελέγοντες υπεγράψαμεν τους λογαριασμούς και τα ώχρι τούδε υπάρχοντα χρέη κατεγράψαμεν εν τω καταστίχῳ ενός εκάστου Μοναστηρίου υπογραφέντα και παρά των ιδίων αυτών ηγουμένων και επιστημονθέντα τη ημετέρα υποβεβαιώσει και τας υπογραφαὶς των τιμωτάτων προκρίτων. Μεταξύ δε των διακρότων ληφθέντων μέτρων περὶ της καλής διακυβερνήσεως των Ι. Μοναστηρίων εθεωρήθη αντικαία η απαγόρευσις του σχηματισμού νέων δανείων από μέρους των ηγουμένων ἀνευ κατεπειγούσης συγγκης, ννωστής πρότερον γενομένης τη εκκλησίᾳ, και η ἀμεσος εξόφλησις των υπαρχόντων χρεών δια της επί δημοπρασία ενοικιάσεως του ελαιοκαρπού εκάστου Μοναστηρίου, υπέρ ου και διωρίσθησαν ιδιαίτεραι επιστασίαι, ὅπως ενεργήσαντα τα χρειώδη, σύμφωνα με τας διαταγής του Σεβ/του ημίν Κυριάρχου, και τας οποίας τοις εδίσαμεν εγγράφους οδηγίας. Κατά συνέπειαν τούτων ὄλων γνωστοποιούμεν προς ἀπαντας ὅτι εκτός των εν τας καταστήχοις καταστρώθεντων χρεών, παν από τούδε δάνειον μονομέρως παρά τινος των ηγουμένων σχηματιζόμενον και μη φέρον την επικύρωσιν της Μητροπόλεως και τας υπογραφάς των τιμωτάτων προκρίτων θέλει θεωρεῖσθαι ἀκυρον και απαράδεκτον και εις βάρος του τε ενεργήσαντος και του δανειστού, χωρὶς να ἔχωσι ουδένα λόγον προς δικαιολογίαν" ομοίως και εκτός των καταγεγραμμένων πιστώσεων, πάσα πίστωσις ἀλλη από τούδε είναι εις βάρος του ενεργούντος, και η μονή μένει ελευθέρα οιαδήποτε του πιστώτου απαιτήσεως. Ταύτα τοίνυν εκρίναμεν αρμόδιον να φέρωμεν εις γνώσιν απάντων, ίνα μη τις εν αγνοίᾳ διαπράξων δάνειον και πίστωσιν τινα, ἔχει την ιδέαν να θεωρή ως πληρωτήν το Ι. Μοναστηρίου, ούτω τοίνυν γινώσκοντες προσενεχθήτω, ίνα και η του θεού χάρις είη μετά πάντων υμάν.

Ἐν Πρεβέζῃ τη 18 Μαρτίου 1862

Ο του Αγίου Ἀρτος Επίτροπος Αρχιερατικού Ματθαίος".

Ο ίδιος αυτός Ματθαίος καταχώρησε στο κατάστιχο, που γράφει τι παρέλαβεν ο ηγουμένος, Κύριλλος των Αγίων Αποστόλων από το Αγγλικό Προξενείο και ό,τι βρέθηκε μέσα στο Μοναστήρι, και τα εὗης:

"Κατά τον παρόντα κατάλογον τα μεν εις κτήματα και ἐπιτηλατου Μοναστηρίου ευρίσκονται απαράλλακτα, τα δε ζώι ξεκαθαρίζονται ως ακολούθως:

10 κεφάλια γελάδια μεσιακά εις Μύτικα δια τρεις χρόνους εις τον

Αναστάσιον Μπεζάρην κατά το συμφωνητικόν από α' Μαΐου 1862, τα οποία ένω την λήξην της διορίος, απού αφαιρεθή το κειρίλαον, το περίσσευμα θέλει διαγενειθή αφ' ημισείσος. 45 πρόβατα μικρά καλ μεγάλα, εἵ 35 γελάρια, τα δε δέκα διά 65 γύδια ομοίως.

Μία φοράδα καλ εν μουλάρι. 4 βόδια καματερά εις το μοναστήρι. 3. Τρία δαμάλια εξαετή εις τη Μύτικα δια μάθημα εις τον ίδιον Αναστάσιο Μπεζάρην με μισθόν. Μία λάντζα. Προσέτι εις τας ελαίας δέκα ρίζας ακρέωμα του Γεώργη Χάλδου, εκατόν κεντρομάδια, εν στρέμμα αμπέλι νεόκυτον.

Πρέβεζα τη 15 Μαΐου 1862

Κύριλλος Ιερομόναχος Ηγούμενος Αποστολίτης".
Στη συνέχεια γράφει π Μον/κή Επιτροπή Αγίων Αποστόλων "δια

χειρός Π. Μαμάτη":
"Ἐπειδή ο διαληθείς οσιώτατος κ. Κύριλλος Λεκατζάς, ηγούμενος της Μονής των Αγίων Αποστόλων παρητήθη της του Μοναστηρίου τούτου ηγουμενείας δι' εγγράφου του, αναφέρον υπό 10 Σεπτ. 1862 προς την ενταύθα Επιτροπήν του Μ/του, θέν, κατά διαταγήν αυτῆς και κατά την υπό 16 Μαρτίου 1862 πράξιν της Μητρ/λεως περί της συσταθείσης Επιτροπής, παρεδόθησαν προς την Επιτροπήν ταύτην των Παν. Π. Μαμάτη, Σπυρ. Απ. Μιχάλη και Σωτήρη Καλαντζάκη, ως κάτιθεν:

Αν. Ἀποσαν την εν τω παρόντι ἔγγραφον (:) διαλαμβανομένην ακίνητον περιουσίαν, δηλ. ελαιοστάσια, δύο εργοστήρια, και παν ἄλλο ακίνητον εις την Ι. Μονήν....απαιτήσεώς του.

Β: Ἀπαντα τα ως ἔμπροσθεν αναγραφόμενα ἔγγραφα 72 υπό αριθμ. 1/72, εκτός μιάς ομολογίας Γεωργίου Σταμούλακη, υπ' αριθμ. 31, μιάς ομοίας Κων/νου Μπόντου, υπ' αριθμ. 36, μιάς ομοίας Αικατερίνης Λάμπρου, υπ' αριθμ. 36. Σύνολον τρεις, τας οποίας ο 1-διος εσύναξεν εις το έτος 1856/1860.

Ἐπίσης τα διάφορα βιβλία της κατά τον καταχώρημένων εις την εις φύλλον του Βιβλίου. Γάντα υπάρχουν ενσποτεθειμένα εις το ερμάριον, το εις την Ι. Μονήν. Επίσης τα διάφορα Ιερά ἀμφιλατάς είναι καταχωρημένα εις το αυτό βιβλίον, ως μείναντα εν τη αυτή Μονή και επίσης τα διάφορα χάλκινα αγγεία, τα διάφορα σκεύη και ἐπιτηλατα, μπαντα καταλογισμένα εις το αυτό βιβλίον, και εντούθια των....(λείπουν λέξεις)".

Από το σημείο αυτό και κάτω το χειρόγραφον ἔχει πάθει φθορές πολλές από τα τρακτικά και την υγρασίαν. Για τούτο παραλείπομε τα Γ' και Δ' κεφάλαια.

"Ἔον. Ὄτι παρέλαβεν την τελείαν εξόφλησιν του λογ/σμού (της) πολλτίας του από 16 Μαρτίου 1862 ἐως σήμερον ως εις φύλλον 50 του Βιβλίου (Ι λ: λείπει), όπου υπέγραψε δια το ενταύθα ιδιο - χείρως, του γίνεται δήλων ὅτι δι' δοα γρόσια υπάρχουν αναγνω - ρισμένα από τον Επίτροπον Μητρ/λεως δια τας 15 του Μαρτίου 1862

καὶ καταλογισμένη εἰς τόλλο. 38 του ὡς ἀνω βιβλίου, ὃπου καὶ ο προύμενος ἔχει τὸν υπογραφήν του, τὸ ποσόν εκείνο θεωρεῖται καὶ υπάρχει χρέος καὶ εἰς βάρος τῆς Μονῆς, οὐχί ὅμως καὶ κάθε ἄλλο, οποίον ἥθελε (λείπει 1 λέσχη) παρουσιασθεῖ.

Τέλος ο οσιώδοτος Χ. Κύριλλος Λεκατζάς αποφαίνεται ὅτι από τούδε καὶ ειρεχής δεν ἔχει ουδεμίαν απαιτησιν καὶ σένωσιν από τὴν Ι. ταῦτην Μονήν, διότι καὶ ιδιοχείρος του αποφαίνεται.

Ἐν Πρεβέζῃ την 27ην εβδόμην Σεπτεμβρίου 1862 εξήντα δύο Κύριλλος Ιερομόναχος Λεκατζάς, Ηγούμενος Αποστολίτης, Επίκον. Χου Ναψιάτης, Σπυρ. Απ. Μιχάλης, Σωτήριος Καλαντζάκης, επίτροποι".

Παραθέτομεν τώρα μία ομολογία που η παραπάνω Μ. Επίτροπή υπόγραψε την ίδια μέρα, για να ξορίσει χρέος του Μοναστηρίου στον παραπέντε Ηγούμενο:

'Εγγραφο 17ο'

"Γράμμα 539, πεντακόσια τριάντα εννέα εἰς..... προς παράδας εἴκοσι τέσσαρες καὶ... βιβλίου εἴκοσι πέντε καὶ παράδες τριάντα, υπόλοιπον λογαρια - σμού σήμερον εξώρισεν, οποία να λάβῃ ο προύμενος μέχρι τότε τῆς Μονῆς Αγίων Αποστόλων Κος Κύριλλος Λεκατζάς, διότι η παρούσα απόδειξις από τους κατωτέρω επίτροπους δύτι ἀμά ἐλαφεν χρή - ματα από την πώλησιν ζώνης τῆς Μονῆς θέλει μετρηθούν εἰς τον αυτόν προύμενον, επιστρέφοντας ο ίδιος ή ἄλλος, κατά διαταγήν του, το παρόν.

Πρέβεζα την 27 Σεπτεμβρίου 1862 δύο
Παναγιώτης Χ. Ναψιάτης, επίτροπος
Σπυρίδων Α. Μιχάλης, επίτροπος
Σωτήριος Καλαντζής,
ζώνης γ. λαΐνος".

Το Θεινόπωρο του 1864 ο Μητρ/της Σωφρόνιος μετατέθηκε στην Αμάσεια του Πόντου. Τελούσε, από του 1857, σε κατηγορία, που ο πατέρας της Ήτείρου Μεχμέτ Ιμίν υπέβαλε στο Σούλτάνο, ὅτι δήθεν βοήθησε υλικά καὶ ηθικά το κίνημα τῆς Ήτείρου το 1854-56, καὶ ειδικότερα στην επαρχία τῆς Ἀρτας. Ανακλήθηκε πρώτα στην Κων/λη το 1862. Φεύγοντας ο Σωφρόνιος πέρασε από την Πρέβεζα, για να πάρει το καράβι τῆς γραμμῆς. Τότε ο Πρεβεζανός ταμίας τῆς εκκλησίας τῆς Πρέβεζας Αγ. Νικολάου Αθ. Αθανασιάδης σημείωσε στο βιβλίο ταμείου τα παρακάτω:

'Έγγραφο 18ο'

"Χθες, 11 Ιουλίου, Αγίαν Παρασκευήν, ανεχώρησε διὰ Κωνσταντινούπολεων, μέσω Κερκύρας, ο Μητρόπολίτης Ἀρτης Σωφρόνιος προσκαλούμενος υπό του Πατριάρχου καὶ Συνάδου, ἵνα απολογηθῇ ενώπιον των εκεί Οθωμανικῶν ἀρχῶν επὶ τὴν κατ' αυτού κατηγορίαν του Γενικού (τῆς Ήτείρου) του Σουλτάνου Διοικητικού Μεχμέτ Ιμίν Πασά, ὃς δήθεν περιβάλλως καὶ υποστηρίξας τὸν παρά τῆς Οθωμανικῆς εξουσίας αδίκιας καταδικάσμενον σπλαρχτήν χριστιανῶν

Δημ. Σκολιογιάννην καὶ τοὺς σπιδούς αὐτοῦ. Αὕτη εἶναι τρομερή αγίου Ἀρτης εουκονιανήθη καὶ ο φριξερές Δρυλόνοιπόλεως Κεντεστρον ληπτός θεματούς καὶ οὗτος προσκαλεῖται επὶ τῷ αὐτῷ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολην.

Ιδού πολιτισμός, ιδού ενέργεια του Χάρτη Χουκιγιούν, της μηδέποτε εκπολιτιζομένης Τουρκίας".

Αλλ' ο Σωφρόνιος, ενώ βρισκόταν υπόδικος στην Κωνσταντινούπολη, δεν έπαιε να ενδιοιστέται καὶ για τα προβλήματα της Μητρόπολης του. Υπάρχει εντέγραφο μιας εκκλησιαστικής του πρότης γραμμής στις αρχές του 1863, που γράφει τα παρακάτω:

'Έγγραφο 19ο'

"Λαβόντες υπ' ὄψιν τὴν υπό χρονολογίαν 3ης Ιανουαρίου 1863 ἐτούς ανακοράν της Κονιότητος τῆς εν τῇ ημετέρᾳ θεούσιτο επορχίᾳ πόλεως Πρεβέζης, καὶ ιδόντες ὃσα εν αυτῇ ανακέρουσι πέρι τῶν κατά τὴν περιφέρειαν ταῦτης κειμένων δύο Ι. Μον/όιν τουτε των Αγίων Αποστόλων καὶ του τῆς Αγίας Τούμπας, περὶ αὐτὸν προηγουμένως είχομεν λέμει ἔγκαρον πρόνοιαν περὶ τῆς προσγευμής καὶ βελτιώσεις αυτῶν διὰ του διορισμού Επίτροπος ετ. αμφοτέρων των μοναστηρίων το κατά το τμῆμα Καραβοσαρά (σήμερα Φιλελπιτία - δας) τῆς Ἀρτης Ι. Μοναστηρίου του Προδρόμου. Βιωρίσθη εν αυτῇ Ηγούμενος, ο δε του τῆς Αγίας Τούμπας Νικόδημος κακός δικρι τούδε την Μονήν κυβερνήσας επὶ πολλά ἐτη παρητήρη επὶ τέλους, δους ἔγγραιρον την παραίτησίν του, διτὶ αμφότεροι τα μοναστήρια ταῦτα υποπεύοντα εἰς χρέον υπέρογκα ανολόγως των δυνάμεων των, δεν δύνανται να απωλεῖχθωσιν εκ του βάρους τούτου διὰ του διορισμού νέων εν αυτοῖς μονομερών προσώπων αλλά δι' ειδικῆς επιτροπής καὶ επιστασίας, διτὶ επειδή εἰς το εν τῷ πόλει ταῦτη Παρθεναγγείον ολύγους ἔχον πόρους δεν επαρκεῖ προς την συντήρησιν του, καθυπέβιαλε διὰ τῆς προμητασθείσης αναγορᾶς την διὰ κοινής αποφάσεως αικόλουθον αἵτησιν, δηλαδή:

Να διορισθῇ επίτροπή εἰς εκατέρων των Ιερῶν τούτων Νονέν υπό των πλέον τιμίων καὶ ευπολήπτων πόλιτών, διοσκειρισθησομένης της πιστώς, τιμώς καὶ ειλικρινής την Μοναστηριακήν περιουσίαν, να φροντίσῃ την εξόφλησιν του χρέους, την καλλιέργειαν των κτημάτων, την καλήν της Μονῆς διακόσμησιν καὶ συντήρησιν, να διορισθῇ εις εκατέρων των Ι. Μονών Ιερεύς εφημέριος αδιάλεπτος εσθή εις την προσόδημά των Ιερών τούτων εν αυτῇ καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα τα προς συντήρησιν των Ιερῶν τούτων σκηνικάτων, το περισσεύον εκ των εισόδημάτων προσφερθῆ εις το εισόδημα του Παρθεναγγείου, καὶ τοιούτοις διτός επιτευχθῇ σκοπός, της τε βελτιώσεως των Μοναστηρίων, αμφοτέρων, καὶ της πρόσδου καὶ προσγωνής του ὥρθεντος Παρθεναγγείου. Επὶ τούτων δὲ ταῦτα η έντυμος της Πρεβέζης κοινότης, καθυπέβιαλε ταῦτα ημίν, εξαιτουμένη την πιετέρων διελον. Επὶ των προτάσεων δήθεν της Κοινότητος ταῦτης σκεφθέντες καὶ ευρόντες ταῦτα προς αγαθόν καὶ κοινωφελή τελνούσης σκοπόν, εγκρίνομεν καὶ ταῦτα προς αγαθόν καὶ κοινωφελή τελνούσης σκοπόν,

διορίζουμεν:

α: Επί των προσόδων αμφοτέρων των Ι. Μοναστηρίων του τε τον Αγ. Αποστόλων και του της Αγίας Τριάδος εν χρείᾳ πνουμένων δύτων να διορισθή Επιτρόπη εκ τιμών και ζηλωτών των καλών πολιτών η οποία έχουσα την επιστασίαν και επιτήδησιν αυτών, και διατηρείσθω μεντην εν πάσῃ ευθύτητι και τιμιότητι τας προσόδους και την περιουσίαν αμφοτέρων των Μοναστηρίων.

β: Ήσυς εκάτερα των Ιερών Μοναστηρίων θέλει διορισθή έμπισθος ερεύς εψημέριος, με την υποχρέωσιν να διαμένῃ πάντοτε και αδιαλείπτως εν τη Ιερά Μονή να λειρουργή τα Σάφιστα και Κυριακάς και λοιπάς εσοτασίμους των Αγίων ημέρας να επιτηρή την ευκοσμίαν εντός του ναού, ως προς την καθηρότητα και τα ιερά άικρα και ειδοποιεί την επιτροπήν των αναγκαιούντων.

γ: Επειδή και ο σκοπός των Ιερών τούτων Μον/ρίων προ πάντων είναι ο της φιλοπιαχείας, η επιτροπή θέλει φροντίζει να διατηρήει εν αποθήκη υπό την επιστασίαν ή του εψημέριου ή τινός άλλου πιστού υπηρέτου, σίτον ή ἀλευρον δι' ἄρτον, και όσα άλλα εγκρίνει τρόφιμα δια τοις τυχόντας εκείθεν πτωχούς διαβάτας ή και τους χάριν ικτερινής αναπαύσεως καταφέυγοντας.

δ: Η Επιτροπή θεωρείται υπόλογος των διαχειρίσεών της, οφείλουσα να δίδῃ επησίως καθηρόν λογαριασμόν απόστις της ληφθοδοσίας της ενάπτουν του Αρχιερέως ή του Επιτρόπου αυτού και των εντιμών προκρίτων της πόλεως, οίτινες μετά την εξέλεγξιν των λογαριασμών θέλουσιν αποφασίσει περί της διαρκείας της επιτροπής ή του διορισμού νέας.

ε: Η επιτροπή οφείλει προ πάντων να επιστήσῃ την προσοχήν της γενικής καλλιέργειας των μοναστηριακών κτημάτων, χωρίς ποτέ να δύναται να εκπούση ή ανταλλάξῃ τι εξ αυτών, ούτε να σχηματίζη δύνεια εις βάρος της Μονής, άνευ κατεπειγούσης ανάγκης, και άνευ προηγουμένης ειδοποιήσεως της Αρχιερατικής Επιτροπής και των προκρίτων, και τούτο πάλιν εμπροθέσμως πληρωθησόμενο, διότι κύριος σκοπός είναι η απαλλαγή των υπαρχόντων χρεών και ουχί η δια νέων επιφόρτησις, άνευ απολύτου ανάγκης.

στ: Διαρκούντος του παλαιού χρέους η Επιτροπή θέλει δίδει προς την εφορείαν του Παρθεναγγελού της πόλεως, την παρ' αμφοτέρων των Μοναστηρίων προσφορισμένην συνδρομήν. Μετά δε την εξόφλησιν του χρέους τούτων, αφού εκ των προσόδων εξαχθάστη τα προς συντήρησιν αμφοτέρων των Μοναστηρίων, μισθός λερέων και υπηρετών, και τα προς καλλιέργειαν των κτημάτων απαιτούμενα έξοδα, τότε το περισσεύον εισόδημα θέλει προσαρτηθή εις το εισόδημα του Παρθεναγγελού.

ζ: Τα ρηθέντα Ιερά Μοναστήρια θέλουσιν υπάρχει υπό την επιτήρησην της Επιτροπής μέχρις ου επελθούσης της εφαρμογής των νέων κανονισμών της Γενικής Βθνοσυνελεύσεως, υπαχθωσαν και ταύτα εις τας περί των Ιερών Μον/ρίων Γενικάς διοιτάξεις.

Εφ' ώ και η παρόντα αρχιερατική πμών πράξις γενομένη εποχή-

ται προς χρήσιν και οδηγίαν της εν Πρεβέζη συναντήσης πμών εν Χώ κοινότητος.

Εν Κανονιστικουπόλει τη 19 Ιανουαρίου 1863
(Υπογραφή) Ο 'Αρτος Σωρόνιος παρακαλεταί
Ότι ακριβές αντίγραφον διαβιβαζόμενον προς τους κ.κ. Επιτρόπους της Ι.Μ. των Αγίων Αποστόλων προς γνώσιν και οδηγίαν των.
Εν Πρεβέζη την 7ην Φεβρ. 1863

Οι Αρχιερ/κοί Επίτροποι
Οικονόμος Βασίλειος Ιερεύς Δεβάρης
Σπυρίδων Καραμάνης".

Στο αρχείο Π. Μαμάτη και Θ. Ιωαννίδη Βοήκους και μια τρισέλιδη πρόταση, που κάνει μάλλον η Μον/κή Επιτροπή στη Δημογειοργία της Πρέβεζας (αλλιώς Αρχ/κή Επιτροπή), άλλα δε θα παραθέσουμε παρακάτω γιατί της λεπτουν μεγάλα κοινάται. 'Έχουν αποσπαθεί από τα φύλλα της, Γράφτηκε, πάντας, μετά την παραίτηση του Κύριλλου. Ο γραφικός της χαρακτήρας δείχνει ότι γράφτηκε από τον πολύ, για τα κοινά τότε της Πρέβεζας και ειδικά για τα σχολεία της, Αθανάσιο Αθανασιάδη, αρχιγραμματέα και της Ι. Μητροπόλεως (Καγκελάριο όπως τότε λεγόταν).

Μετά την παραπάνω ενέργεια του Μητροπολίτη Σωρόνιου η Μ/κή Επιτροπή Βοήκης ένστη παπά, ονόματι Σωρόνιο, και τον διόρισε εψημέριο στη μονή των Αγίων Αποστόλων, δηνωστο από πότε ακριβώς. Τούτο γνωρίζουμε από ένα γράμμα του εψημέριου της Μονής Αγ. Αποστόλων, που σώθηκε στο παραπάνω αρχείο, και το οποίο γράφει τα παρακάτω:

Έγγραφο 20ο

"1863 7 δεκεμβρίου

Εν τη Ιερά Μονήν τον αγήνον αποστόλον σκαιριδόκι

Κυρ πάνω εν γράμμα σας ἐλέθιον κε επληροφορίθην τα γραφόμενά σας. σας παρακαλώ αυτά είνε μονομήκια (;) όπως λέγουν η ἀνθρωποι και καθώς και τα ἄλια όπου σας επρότειναν παρακαλό να μην ακούτε τοιαύτα, σήμερα ήλθε η νίκη μου, σας παρακαλό να μάση κι αυτή ελεές ος φθονά που ήνε δια νά πάρη κανένα παρά αν έχετε την ευχαρίστησιν να έχο απάντισίν σας με τον γέρο σάβα.

Την ερχομένην Τρίτην ήμε αυτού και.....(2 λ. δυσανάγιμωτες) κάθε μας δουλιά, της ελές να της βαριάρετε διότι ήνε έπημες να ανάμουν και χαλούν και μένο ης τας διαταγάς σας.

Ο εψημέριος
παπά-Σωρόνιος".

Το 1864 έγινε Μητροπολίτης 'Άρτος-Πρέβεζας ο Σεραφέλ Ξενόπουλος. Στις 23 Οκτωβρίου του ίδιου χρόνου αποφάσισε, με τη Δημογειοργία της Πρέβεζας, τα παρακάτω:

Έγγραφο 21ο

"Ἐν Πρεβέζη τη 23 Οκτωβρίου 1864

Ἐπειδή και οι ἄλι ουδέποτε την δύο ενταύθα Μον/ρίων του Ι. Μητροπόλεως της Αγίας Τριάδος, και των παγευρήμων Αποστόλων Κύριος Πάπας

Μαμάτης, Σπυρίδον Μιχάλης, Σωτ. Κολαντζάκης, Ι. Αθανασιάδης, Ζάνης Λαζανάς και Γεώργιος Τζατέρης, εκλεχθέντες προς διετίας επιμόνων κοινή ψήφω, παρόντος του Σεβασμιωτάτου Αγίου. Αρχιερέως Ἀρτης, παρεκπήθησαν νῦν ενγυρόφως της επιτροπείας ταύτης, καὶ επειδὴ σήμερον ἐν τῷ καταστήματι τῆς Ι. Μητροπόλεως, παρούσης τῆς αυτοῦ Σεβ/τος του Αρχιερέως Κυρίου Σεραφείμ, συνηγμένην διαφόρων προκρίτων τῆς πόλεως ταύτης, εθεωρήθη το κατεπείγον τῆς συγκομιδῆς του ελαιοκάρπου αὐτῶν κτημάτων των αυτῶν Νον/ρίων, προς συγκομιδήν του οποίου καὶ διαχείρισιν των λοιπῶν κτημάτων δύσκολος η επιτυχία ικανοτέρων Επιτρόπων, δια ταύτα παρά του συγκροτουμένου συνεδρίου καὶ ιδίως του Σεβ/του Μητροπολίτου Ἀρ-της, παρεκπήθησαν οἱ ἄχρι τούδε επίτροποι να πορατείνουσιν την διαχείρισιν των κτημάτων των αυτῶν Ι. Μοναστηρίων ἀχρι του προσεχούς Μαρτίου, ὅπις μὴ πάθη την ελαχίστην βλάβην το εφετεινόν εισόδημα, καὶ επειδὴ οἱ κύριοι ούτοι προς εκπλήρωσιν των πατριωτικῶν καθηκόντων των ἔκλειναιν καὶ παρεδέχθησαν την παράτασιν ταύτην διο εγκρίνονται παρά του Σεβ/του Μητροπολίτου Ἀρ-της καὶ των συνηγμένων προκρίτων τῆς πόλεως ταύτης ἀχρι ως εἰ-ρηται του προσεχούς Μαρτίου, καθό διάστημα θέλουν μετά ζήλου καὶ ακριβείας εκτελέσει τα καθήκοντά των ως ἀχρι τούδε επρά-ξαντο" συγχρόνες κοινή ψήφω εξελέχθησαν συμβόθοι των ειρημέ-νων επιτρόπων οἱ κύριοι Περικλής Κονυμένος και Νικόλαιος Γενο-βέλης, ούτινες ευαρέστως υποδέχθησαν το υπούργημα τούτο επ' α-γαθώ της πατρίδος. 'Οθεν εγένετο το παρόν εις πίστωσιν.

Οι περί ου ο λόγος δε συμβοηθού εξελέχθησαν καὶ κατ' αὐτησιν τῶν εἰρημένων επιτρόπων.

Ο Άρτης Σεροκέζη (υπουροκή)

Σπυρίδων Καραϊάνης, Κώστας Κεκαμπίνης, Χρήστος Σκέφερης, Αθανάσιος Αθανασιάδης, Αθανάσιος Ζυγούρης, Απόστολος Β. Ανυφαντής Α. Σ. Σκέφερης, Γεώργιος Αθανασίου”.

Στο αρχείο Π. Μαμάτη και Θ. Ιωαννίδη υπάρχει κατ' 8/σέλιδος λογαριασμός με έσοδα και έξοδα του Νοναστηρίου των Αγίων Αποστόλων της παραπάνω Επιτροπής, που αρχίζει από το Μάρτη του 1862 (στις 15 αυτού) και τελείωνε το Μάρτη του 1865. Απ' αυτόν διαπιστώσαμε ότι μετά τον παππά-Σωφρόνιο εγκάτοικος εκφέρειρος των Αγίων Αποστόλων ήγινε ο παππά-Λιθίας. Άκομα ότι η παραπάνω Νοναστηριακή Επιτροπή παρέδωσε τη διαχείρισή της στη νέα, που εκλέχτηκε για τους Αγ. Αποστόλους, το Μάρτη του 1865, χωρίς χρέη εκτός από ένα ομάλογο του Μάρτη του 1862, που το υπογράψει ο πολιός και τελευταίος Ηγούμενος του Μον/ριού Κύριλλος Λεκατούς και αναφέρεται σε χρέος του 5016: 10/40 γρόσια στο Παρθεναγώγειο της Πρέβεζας. Η νέα Μον/κή Επιτροπή αποτελέστηκε από τους Σπ. Κονεμένο, Δημ. Χ. Σκέφερη, και Μπρέκοση....Σ' αυτή παραδόθηκε και όλο το αρχείο της Νονής, που αναφέραιμε στην αρχή, κι ύστερα δεν ξέρουμε ποιά τύχη είχε. Τον παραπάνω λογαριασμό κοι-

νομε περιττό να παραθέσουμε γιατί θα κάλυπτε πολύ χώρο και δε θα πρόσθετε σπουδαία στοιχεία στη μελέτη μας. Μ' αυτό δε λέμε ότι δεν έχει ενδιαφέρον για ειδικούς μελετητές του Μονωτηρίου των Αγ. Αποστόλων. Πέρα από τους δύο παραπόνω λόγους έχει και μιά μεγάλη δυσχέρεια ανάγνωσής του, επειδή ο Π. Μαμμάτης, που τον έχει γράψει, είναι τρομερά δυσκολοδιάβατος.⁽⁷⁾

Г. ЕПЛАГОЗ

Τελευταία πρέπει να πούμε ότι από το Σεπτέμβριο του 1862 κι ύστερα τα Μονύρια του Σκαιφεδοκλού Πρέβεζας έπαικαν ναι λειτουργών ως τέτοια, αλλ' ως ενοριακοί ναοί. Δε γνωρίζουμε μέχρι πότε λειτούργησε έτσι το ένα από τα δύο, των Αγίων Αποστόλων, που αήμερα δεν είναι ενοριακός ναός. Η ακαίρεση της διαχείρισης των εισοδημάτων τους από τα χέρια των Ηγουμένων τους και η ασταίτηση μεγαλύτερων κάθε χρόνο επιδομάτων για το Παρθενοκαμψείο της Πρέβεζας έκαμπεν τους τελευταίους Ηγουμένους τους Κύριλλο Λεκατού και Νικόδημο (αετίστοιχα των Αγ. Αποστόλων και Αγίας Τριάδας) να παρατηθούν, ακρού βέβαια από το 1856 κι ύστερα έδειξαν ακυρωχρήτη αμέλεια και έκαμπον δαπάνες και δάνεια περιττιά.

Ομος οι Μιτροπολίτες, Ἀρτας πρώτα ο Σωκρόνιος και δεύτερος ο Σερακείου, διέκριναν ότι η εκπαίδευση των νέων και νεάνιδων τότε ήταν περισσότερο ἀξια από τη διατήρηση των Μοναστηριών στο Σκαριβόκι και για τούτο δε δίστακαν. ^ν αναγκάσιου τους πηγουμένους τους να παρατηθαύν, αιρού δεν ήθελαν να εργασθούν σ' αυτά κατά τον τρόπο που αυτοί καθόρισαν, για να περισσεύουν περισσότερα από τα εισαδήματά τους για το Παρθεναγγείο της Πρέβεζας.

Όπως είναι γνωστό το Ελληνικό Κράτος το 1926 κατάργησε τα παρεπόνω μοναστήρια και την περιουσία τους μοίρασε (το 1931), όχι στο Παρθενογυνέο γιατί τούτο είχε πριν λίγο (το 1929) συγχωνεύτει στα Δημ. σχολεία της πόλης μας, αλλά στο Γυμνάσιο και τα τότε λειτουργούντα Δημ. σχολεία στην Πρέβεζα 1ο, 2ο και 3ο και κατά την αναλογία 1/3 στο Γυμνάσιο και 2/3 στα Δημ. σχολεία. (8)

Τα ακίνητα των παρασιάνων Μοναστηριών κατεχουν σύμφωνα με το ιο γυναικός και το 10 Δημ. σχολείο. Τα Δημ. σχολεία 20 και 30 πούλησαν αυτά το 1935-36 και με τα χρήματα αγόρασαν τα οικόπεδα των διδακτηρίων τους, που άρχισαν να κτίζονται το 1939, πλην όμως οι εργασίες τους σταμάτησαν με τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο (28-10-1940), οι δε καταθέσεις τους στο Ταχ. Ταμειού ήτηρο δεσμεύτηκαν για τις ανάγκες του Κράτους ήταν στον πόλεμο εκείνο και έτσι βρέθηκαν χωρίς διδακτήρια και χώματα με την απελευθέρωση (το 1944). Τις εργασίες των διδακτηρίων τους συνέχεισε το Ελλ. Δημόσιο μετά το 1950. Το μεν 20 Δημ. σχολείο είχε προλάβει να κτίσει τρεις αίθουσες με την ταυμέντινη οροφή του λασγελού του,

το δε τέτοιο μόλις είχε φάσει η λιθοδομή στο δάπεδο του ισογειού του.

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι η διάλωση των μοναστηριών της Πρέβεζας στο Σκαριδόκι είγινε χώριν εκπαιδευτικών σκοπών. Καὶ ο σκοπός αυτός είναι καὶ θεόφρεστος καὶ φιλονθρωπικός καὶ πατριωτικός. Μ' έντι λόγο ἐπεσαν στην υπηρεσία της εκπαίδευσης, που αποτελεῖ, σε μια καλή πολύτελα, την πρώτη μέριμνά της.

ΤΕΛΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

6. Μητροπολίτης στην Πρέβεζα εγκαταστάθηκε από το Γενάρη του 1882. Πριν υπογόταν στο Μητροπολίτη Αρτας.

7. Στο αρχείο Π. Ναυμάκη και Θ. Ιεραννίδη βρήκαμε και δυο έγγραφα, που αναφέρονται στο Μον/ρι της Αγίας Τριάδος. Το ένα είναι ένας ανυπόγραφος λογαριασμός του νοικιαστή των ελαιοδέντρων του Μ/ριου Ιμέν αγά Μαυολή (αχρονολόγητος) και το άλλο είναι ο ανυπόγραφος και αχρονολόγητος κατάλογος των Ιερών σκευών και επίσπλων του Μ/ριου. Την παράθεση εδώ του περιεχομένου τους δεν τη διευρύνουμε άξια λόγου. Το Μ/ρι της Αγ. Τριάδας δεν έποιει από το 1862 και μέχρι σήμερα να είναι ενοριακός ναός και να έχει εγκάτοικο εσπιτιέριο. Θα πρέπει να πούμε ότι εκτός του ναού και του μαντρότοιχου του διακρίνεται ερεύπια, χτισμένα τη Βυζαντινή εποχή, όπως αυτά της γειτονικής Νικόπολης. Δεν έχει γίνει ανασκαφή για να φανεί αν είναι ερεύπια ναού ή άλλων κτισμάτων του Μον/ριου. Στον κατάλογο των ιερών σκευών της Μονής υπάρχουν και "2 αστέα αγίων λευκάνων ανανύματο".

8. Με απόφαση του Γεν. Διοικητή Ηπείρου, ορίσθηκε να μοιραστούν στα τότε τρία Δημ. σχολεία της Πρέβεζας και το Γυμνάσιο αυτής όχι μόνο τα ακίνητα της "πάλαι ποτέ" Θεοφανείου Σχολής, αλλά και τα ακίνητα των μοναστηριών Σκαριδακίου, που συντηρούσαν, από το 1856, το Παρθεναγμενό της Πρέβεζας. Τα τελευταία είχε παραχωρήσει στο Ταυείο Εκπ. Γρόνοιας Πρέβεζας η Επιτροπή απαλλοτριώσεων Μοναστηριακών Κτημάτων. Η απόφαση του Γεν. Διοικητή σχολεία τα 2/3 τους.

Ο ΒΑΛΤΟΣ

tou x. ΛΕΩΝΙΔΑ ΖΑΚΑ

Βαλτος του χωρού Λουρου, Βρίσκεται παράλληλα απ' το ποτάμι "Λούρος". Ανατολικά συνορεύει με το χωριό Πέτρα απ' τη θέση "Μόνα - Μητή" και τελείωνει στη θέση "Αυλέμουνας" (θάρρεια άρμα). Η.Α. συνορεύει με το χωριό "Στραγγιλή".

Η έκταση αυτή π' ανήκει στην Κιλνότητα Λουρου, περίπου 1.134 στρέμματα, εκτός της λαρίδας εντεύθεν του ποταμού, που είναι κι αυτά περίπου 600-700 στρέμματα.

Νέα στο βάλτο βοσκούσαν εκατοντάδες ζώα, αγελάδες, άλογα, γουρούνια και προ παντός την ανοιξιάτικη και βερινή περίοδο, πρόβατα και βουδαλιά. Κι όλ' αυτά χωρίς βοσκούς σχεδόν για τα χωντά ζώα. Μια δυό επιλακέσεις μονάχα, 'Ανοιξη, θενάρωρο, που διάλεγαν όσα ήταν για πούλημα, κι έβλεπαν όσα ήταν γεννημένα, σημόδευσαν τα νεογέννητα με το ξεχωριστό σημάδι που είχα σαν τίτλο ιδεοχτηπός ο κάθε ιδεοχτηπός. Εκεί βοσκούσαν χρονικής, εκεί στάλιζαν το καλοκαίρι κατ' από μεγάλα δέντρα ψάρια, φτελιάδες, ακάμα και σε θάμνους, μελάχιτες, λυνόρεις κι εκεί ζούσαν την ξένηρη ζωή χωρίς περιορισμούς, την ελεύθερη φυ-

σική ζωή μ' όλα της τα καλά. Εκεί οι σχέσεις αναπαραγνής του, τα πολύνιδα τους, ακόμα κι ο θάνατός τους καμιά φορά ή από πνιγμό ή απ' τα τακάλια. Ζώσαν σχεδόν πολλά απ' αυτά μια άγρια ζωή καὶ τις χρονιάρες μέρες, σταν σίχαν οι ιδιοχτήτες τους κάποιο για το χωράπι, το οκότιναν με το ντουφέκι, γιατί αλλιώς τους ήταν δύσκολο να το πλάσουν ζωντανό.

Προσάντα του βάλτου το άχυρο, το ψαθί, η κήπερι, το παπίρι και τακουσίδια.

Οι ωρότοποι τα "Γιβάρια" φαντι - σμένα απ' τους ντόπιους ψαράδες και βαλκολόγους, ταροφοδοτουσαν την περιοχή με ψάρια και με τα ξακουστά "καθάρια" χέλια, άφθονα στην περιοχή.

Πλούσιο το κυνήγι. Αγριογάρδουνα, λαύρες, χήνες, ποπιά ήταν και είναι πάρος ζώας για τους ντόπιους κι οκόμι ζένους κυνηγούς.

Το πέρασμα προς το βάλτο απ' το ποτάμι του Λουρου, γίνονταν με πρόσφια μονόξιλα, γατες τις λένε άλλου, δουλεύεντα από ντόπιους ειδικούς από χαντρούς κορμαρίδες δέντρων και την 'Ανοιξη καὶ το θενάρωρο από περοταρίδα (σχεδόν) της Κιλνότητας, που τη νοίκιαζαν νεόπιοι "κατ' αποκοπήν" για την περίοδο.

Οι πράτες όλες για τους κατοίκους του χωριού ήταν ο Βάλτος. Εκεί εύροκαν ξυλεία, πλοκό από λιγνούλες ή φτελιόδες κι όχιρο για τη σκεπή. Με τα υλικά αυτά έκαναν τα απτεροκάλυβα τους και τους σχιρύνες τους. Ήταν αλλά τα καλά του και τα κακά μαζί. Η θρόνα κουνούπια, μ' ενδεικτική την ελονούσια, κάντευαν τη ζωή των ανθρώπων, που δεν ήταν μεγαλύτερη από 40-45 χρόνια για τους άντες και 50-55 για τις γυναίκες.

Κι εργάτες ακόμα δεύτερων εποχιακά στο Βάλτο, υπελάχνοντας αναχώματα στα "Γιβόρια" για να περιορίζουν τα πολλά νερά του χειμώνα απ' τις πλημμύρες και να σιγαφρέυουν τη σοδειά και τις καλαμυτές.

Καρφάνια αλόκληρα απ' τα κοντινά χωριά και της λίσκας ζούλι με τ' άλογα, τα μουλάρια, τα γαϊδούρια, κουβαλούσαν δευτήρα όχιρο και κήπεργυγιά σκεπή των απτεροκάλυβιών τους και των σχερών τους.

Ακόμα κι απ' τη θεσσαλία και τη Μακεδονία [Καρδίτσα, Τρίκαλα] έρχονταν κι αγόραζαν δέρματα απ' όχιρα και μεγάλη ποσότητα παπύρι για τους επαγγελματίες σαμαράδες.

Μέχρι το 1940 ο Βάλτος ήταν τόπος οκρεταλευσης και πηγή πλούτου για πολλές οικογένειες που ζήσαν απ' αυτούς, πάντρεψαν κορίτσια, απούδασαν παιδιά, και για πολλούς εμπόρους ζύγιαν και σχύρων.

Με την κατάρρευση του μετύπου της

Αλβανίας, διάφοροι κακόβουλοι Λουρίωτες, συγκέντρωναν στο Βάλτο τα ζώα του Ελληνικού Στρατού που ταν συγκεντρώμενα στο χωριό απ' την επίταξη και τα πουλούσαν για λογαριασμό τους σ' εμπόρους απ' την Κεφαλονιά, τη Λευκάδα, την Πάργα και τους Παξούς. Μαζί με τα Άγελάδια, πρόβατα, γίδια και βουβάλια του στρατού, έπιαναν και τα ζώα των χωρικών χιρίς διάκροτοι, τα πουλούσαν κι αυτά στους εμπόρους που τα μπαρκάριζαν με τις θευζίνες ζώντανά ή σφραγίμενα για το δικό τους τόπο κατανάλωσης.

Η αντίδρωση των κατοίκων ήταν ανύπαρκτη. Φοβούνταν οι άνθρωποι. Γιατί αυτοί οι κλέυτες είχαν φορεμένες στρατιωτικές στολές, κράνη στο κεφάλι και κουκούλες στο πρόσωπό τους. Ήταν οπλισμένοι και με οπλοπολύβόλα ακόμα κι αδιστακτοί όπως ήταν, τρομοκρατούσαν τους κατοίκους απογορεύοντάς τους να πατήσουν στο Βάλτο κι έτσι με την ησυχία τους, ανενόχλητοι ρήμαζαν τον τόπο και πλούτιζαν.

Από τότε ρήμαζε ο Βάλτος κι έγινε ξένος για τους κατοίκους. Μόνο αυτοί κυριάρχησαν εκεί, και τον εκμεταλεύτηκαν όλα τα μαύρα χρόνια της κατοχής, Βάσκοντιας τ' αριστούμενα ζώα που διέλεγαν για κολύτερα με το όνομο δικαίωμα της επιλογής, που τους χάριζε καλοπέραση, τη στιγμή που ούλας κόσμος πέθανε της πείνας.

Ο καθένας ας κάνει τις εκτεμπτίσεις του γι' αυτό!

ΓΕΛΙΟ = ΥΓΕΙΑ

ΑΠ' ΤΑ ΠΑΛΙΑ

Fολλές φορές δημοσιεύτηκαν σύγραψα, αναφορές, σύγκλιτες διαταγές απ' την παλιά εποχή, που τις καταλόγιζαν σε οργάνα του Νόμου, και που έφεραν σ' εμβολιασμένες, μια και η φιλοπαίγμενη διάθεση του λαού κι ακόμα της λογοτεχνίας θέλησαν να βάλουν τη δικιά τους σφραγίδα.

Με τέτοια "αυθεντική" απαγορευτική διαταγή που διέθεσε δημοσιευμένη στο περιοδικό "Ταρδικιότικα Χρονικά" [Μάης 1981], στην ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΗΝΩΝ (έτος Β: περίοδος Β: αριθ. φύλλου 83/6-12-58) κι από ένα χειρόγραφο που δρέθηκε από πολύ παλιά στα χέρια μου, δημοσιεύουμε με κάποια σοχητική ανασύνθεση των όφρων της, χωρίς βέβαια να παραμορφώνετε το "αυθεντικό" περιεχόμενό της.

Σ.Ν.

Αυθεντική συγκύλιος διαταγή του Σταθμώρχη Χιροφύλακής Δημητρίου μπορούσαν 3-12-1853.

Προς απάσας τας αρχάς του Κράτους, Νομάρχας και Δημάρχους της υπ' Εμέ Αυτονομικής περιφέρειας της πόλεως Δημητριάνης.

Άρθρον Τον

Άρτι τη αφέτε μου ως διοικητικού της εντεύθεν και εκείθεν αυτονομικής περιφέρειας, γνωστοποιώ κατά πάντων και ποσών και των οργάνων μου, την παρούσαν Εμού του υποφιλονόμου, δια την επιβολήν του Νόμου ανεπιλογέτες.

Παρακαλούνταν πάντες και πάσι, δημοσίωροι Πέμπτην δήν δεκεμβρίου ε.ξ. κατά την πανηγυρική εορτήν Αγίου Νικολάου και επί τη εσχάτη ευκατίρια της συγκεντρώσεως των ζένων, οι κάτοικοι της δικαιοδοσίας μου επιτελέσσων γενικήν καθαρότητα των δρόμων της εγκυρίου ταύτης κυμοπόλεως Δημητριάνης.

Άρθρον Σαν

Να δεσμωτεί δια στερεάν αλύσεων τους κύνας και τους σκύλους και όποντα τα κακοποιά στοιχεία, τα τυχόν δυνάμενα να προσβάλων την εγκύριον αιδώ της κυμοπόλεως.

Άρθρον Ζων

Να δεσμωτεί φέμιτρα ανά τα στόματα των υπανακούντων εμφύκινων ζώων, οίον και Γ..... χαρτοδιπλωμένου (1) και κτηνών διαφόρων καταγγών, γένους τε και φύσεως, ανθρωπογόνια σκατάλληλα συμπεριφεράς εις ζένων

κατά την υπό τελούσκεντρον πανήγυριν ενθάδες.

Άρθρον 4ον

Να εμποδισθέσῃ δια το ουγάρισμα των ονών και των μουλαρίων, το χλυτούτρισμα των επιών και των γαλλών (γατσουλιών).

Άρθρον 5ον

Κατ' γράφε, Βα τους μεσάνι θύεσθεν. Τι νομίζουν πως είναι οι αυγοπόλιται, καπνοπόλιται, φραστοπόλιται, σιδηροπόλιται, σιναποπόλιται, λοχανοπόλιται, απαραπόλιται, μη εξαιρουμένων κατ των γνωστών εν γένεται εμπορευμάτων. Ια τηρήσουν ἄκραν κάθαρον, καλήν ζύγιον, ψρότον πολότον καὶ σκευαστόν το δικαιοσύνατον των Ζυγαρίων των, των σταθμών καὶ μετρών προς το συμφέρον της, υπρεσόν. Οι παραβάται του διατάγματος τούτου τιμωροῦθαστονται κατό εο δρόμον 72 της Αστυνομικής τούτης Διετόξεως καὶ του δρόμου 272 του Πολυτικού Ήμρου (περί βλάβης ηθών καὶ της τηλής).

Άρθρον 6ον

Απαγορεύεται το πλύσιμο εν τοις γούρνες, θαλάσσῃ, καὶ ακάφες των τε βρύσεων καὶ ανευ αδείας δικλας μου.

Επίσης η ελασθος αμφοτέρων των γενών καὶ αυθετέρων, εἰς θερμούς λουτήρας καθ' ὅλην την διάρκειαν της συντήρησης του Αγίου Νικολάου, ωσάτως η διανυκτερεύεις καὶ η μετάθεσης προς θερμούν εἰς τους πρόποδας της θαλάσσης καὶ παρά τος θαλασσίους ψλέβας προς αποψυγήν εκκοσίου απαγωγής αναμεῖν των.

Οσοι παρ' ευρώ αρέων καὶ των αργάνων μου εργολαβούντες ἀρρένες μετά θηλέων, θέλουσι παρδούσει ανελλιπής εν τη κρατηρίᾳ, προς γνώστων καὶ συμμάρωτων.

Άρθρον 7ον

Απαγορεύεται το κρυψοκύταγμα εκ παραθύρου, οίκων, ξενοδοχείων παρά προσώπων αλλοτρίων γενών καὶ εν τοις οδοῖς, περιπάτους, καρενείους κ.λ.π.

Άρθρον 8ον

Απαγορεύεται η διέλευσις ανθρώπων καὶ κτηνῶν καὶ τούμπων, ἐρπτοι ανά τας οδούς καὶ πλατείας, μὲ καὶ μέγαρα εν τη εγκυρώῳ κυμοπόλει ταύτῃ προς αποψυγήν καταπατησίας παιδών, μὲ καὶ της υπό ρυτήρος ελάμυνοντων πόδας κτηνῶν καὶ μὲ λόγου χάριν, εἴδους δρ-

μένα τίτα, απεύδοντα...ποτ, ποτ, ποτ, ποτ, ποτ, οποιαθεν θέλεις τίνος, ούτινος ο πόδες ποτόχροαν καὶ υπό ρυτήρος ελαύνοντα καὶ κατεπάτησεν την εσθήτα του πόδες αυτῆς καὶ μὲ εἶνα, ἀλλην πηέραν θα εξετάσω καὶ διὰ τὸ σπουδαῖον τούτο ζήτημα. Καὶ διὰ να είμεθα εν ταξι, οι παραβάται θα διάκονοι ποσει του άρθρου 1072 του Ποντικού Νόμου.

Άρθρον 9ον

Το κλείσιμο των κατοστημάτων κανονίζεται πάλην των λεσχών, την δύσιν του ηλιου, των δε οινοπνεύματων την 11ην νυκτερινήν, τα δε θερμάτα την 12ην του μεσονυκτικού πάλην του Δημοσίου θερμότας της Καραγκιοζαρίας, θερμής σκηνής την πρύξαν περί το λικανγές, προτεστην ἀμα τη εμφανίσει του ηλιου εἰς την υγιηνήν Αθηναρητών Κοινοτήτων. Καὶ αὐτό διότι θα παρίσταται ο υποστηριζόμενος εν μεγάλῃ στολῇ καὶ παρασημοφορίᾳ.

Άρθρον 10ον

Απαγορεύεται μεθυστρίαν πέμπτην εορτής του Αγίου Νικολάου να τεθώσιν εἰς τα εξ αν συνετέθησαν.

Άρθρον 11ον

Απαγορεύεται η διοχέτευσις ακαθάρτων υδάτων καὶ ἄλλων υλών επιβλαβών τη Δημοσία εγκυρία υγεία καὶ επιτρέπεται το ρίξιμο τούτων εν τη θαλάσση μεβ' απόντων των αυλεξθέντων ακουπιδών μερίμνη της εγκυρίου Δημοτικῆς αρχῆς καθισταμένης παρ' ημίν υπεύθυνου.

Άρθρον 12ον

Απαγορεύονται αἱ σειραίκαι δονήσεις προς αποψυγήν καταιλήξεως λαού καὶ των ουν αυτοῖς ευρισκομένων ατόμων χάριν τηρήσασις της αναμυχής.

Άρθρον 13ον

Απαγορεύεται αἱ 24ώρων της εορτής του Αγίου Νικολάου, οι πυροβόλισμοι των κυνηγών γενικώς καὶ κατά των κατα παντός θηρευτικού πτηνού των περδίκων καὶ της αλεπούς καὶ η μαγκουροφορία ενύπλιον ξένων, οι φακοποι πυροβόλισμοι δια διμούτασουνης καὶ γκρα, ἐνεκεντών των μεθυσκόντων δια της οινοποίιας του οίνου.

Άρθρον 14ον

Απαγορεύεται πάραυτα το απότομον βήσιμο, η εκκαθάριστις της ρινός διὰ των χειρών καὶ των δακτύλων, ταύτῃ -

Άρθρον 15ον

Ελλείψει μαστικής μερίμνη του Δημοτικού Προτέρου, θέλουσι πατανίσται ενχώματα οργάνα ενθάδες καὶ ακαλόθως επιβοδώντων εἰς διασκέδασιν ήσον καὶ λίτον φαγοπότιον, μετά επισκευήσονται εμὲ εν τῷ Καταστήματι μου, οι δε χωρικοὶ ελλείψει αερίφρωτος θέλουσι ανάψει μεκράς αναβλαβεῖς καὶ ανεπιζημιώτας πυρκαϊάς διὰ Ερών πουργαρίων ανά τας οδούς εν οις περιπατούντες θα μέρωσιν κόκκινα φανάρια.

Άρθρον 16ον καὶ τελευταίον:

Περὶ την μεσημβρίαν καὶ μεριν 13ην μεσημβρινήν το μεσημέρι, φαλλήσται μεγάλη παράκλησις προς απομάκρυνταν πάσης ασθενείας λιμών, ανθρώπων, γυναικών, περανισσώρων, ποδάρων, ακόλθων καὶ παντοειδών μισθωτών, παραστάντας καὶ του υποσταντούντος εν μεγάλῃ στολῇ καὶ παρασημοφορίᾳ.

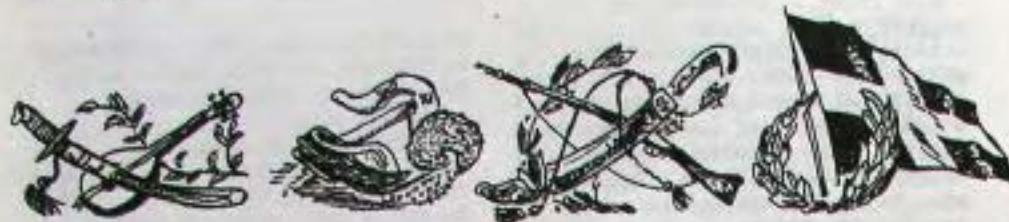
Η εκτέλεσις αντιτίθεται εἰς τα μεμέ όργανα.

Υπογραφή: Ο ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΔΙ.

ΟΙ ΓΕΛΙΔΕΣ ΤΩΝ "ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΩΝ ΧΡΟΝΙΚΩΝ" ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΧΤΕΣ ΠΑΝΤΟΤΕ για να ψιλοζενούν ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ αναγνωστών μας.

η Επιτροπή των «Π.Χ.»

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

του ΧΡ. Α. ΚΑΤΣΑΝΟΥ

πις και στο προηγούμενο υπόλοιπο είπαμε, ο Άλις, αφού δεν πήρε επάντηκαι από τους προώχοντες της Γέροντος, για την επικένυση της συνθήκης, την οποία επέβαλε στους Βαργίους απεσταμένους, γράψει προς αυτούς την παρακάτω επιστολή:

Από τον Άλι Παρά,
"Προς εαύς Παναγιώτην Νικολό Τιτζάνη και Δημάσιο, Δεσπότη Μάστρου, Λευκάδη Λευκάδη Ιαννού και Ρεντζή Βαριά."

"Άλλο δεν ος γράψει, μονάχα εγώ διπλα τον ἀνθρώπο μου αυτού και έχει επτά οκτώ μηνάρια, και ακόμα δεν εξάπτει να γνωρίσῃ απόσια, και για όπου στέλνει την βάρκαν μου για να τον πάρει" μαντάμι από δεν εξάπτει να έλθῃ εκεί τώρα, εγώ εμβήκα σε σαμποτέχε (υποψίεν) και για τούτο έστειλα να τον πάρει" δχλι, και υγιαίνετε."

Πρέβεζα 6 Νοεμβρίου 1798

Οι Πάργιοι διακόμισλν εις το ετής πάρον διαποριγμάτευσιν, έπειμαν προς τον Άλιν την ακάλονθον επιστολήν:

"Ψηλότατε Άλι-Παρά, σε προσιουνόμενον,

"Βοτσιο εις είδησιν ου, δτη ημείς υπετάσθημεν θεληματικές εις τους δύο βασιλικούς ναυάρχους της Ρωσίας και της Οθωμανικής Πόρτας, των οποίων αι-

σημείωσις αεροκενούνται εις τα τείχη του φρουρίου μας, ώστε δεν έχουμεν το ελεύθερον, ούτε την ευχαριστησην να τεκλύμεν δάλην εξουσίαν.

Οι έγγραφαι συμφωνίαι σπου δου αφορούν σε παρ' ίημάν αποστολέντες υπηρετώσαται, είναισ ασήμαντοι, επειδή δεν διετάχθησαν να σου πωλήσουν την πατρίδα, αλλά να σου προσφέρεται την φιλεκήν μόνον προσκόντησιν, κατά την διαταγήν των βασιλικών ναυάρχων" άθεν τοιαύτη συνθήκη, ή από κακήν των προσάρεσιν, ή από την Βίλιαν, όπως αμαλδήησαν, συνεγράψη, είναισ άκυρος και εναντία των βασιλικών αποκάθεων και της θελήσεως της πατρίδος μας.

Καθις λοιπόν εις ίημάς, είναισ αιδονιτον να την παραδεχθήμεν, αμοίμας και εις την υψηλότητα σου είναισ εύκολον ούτε να την φαντασθήσε σχεδόν δι' ανάκτωσιν σου."

Πάργι 9 Νοεμβρίου 1798

Οι προεστώτες
και όλοι μικροί και μεγάλοι της
Πάργας.

Το διος της επιστολής των Ιαργίων εξαγριώσατον Άλιν ώστε επικεφαλής 3.000 λιφανίων πεζών και 2.000 υπέτελων εξεστράτευσε κατά της Γέροντος. Στρατοπεδεύσας δι' έξω από τη Ναργαρίτη, έστειλε, από κελ την παρακάτω επιστολή προς τους Ιαργίους.

Την επιστολή αυτή θα δημοσιεύσουμε στο επόμενο υπόλοιπο.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΑΠΕΙΛΗ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ

«Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Υπάρχουν μόνο τουρκικές βλέψεις σε δάρος της Ελλάδας».

4η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ Ε.Σ.Η.Ε.Α

TO FIR AΓΓΕΝΗΝ

Είναι γνωστό ότι για την ασφάλεια των πτήσεων, οι διάφορες περιοχές της γης χωρίστηκαν, έπειτα από διεθνείς διασκέψεις, σε Τομείς Γηλροφοριών Πτήσεων. Αυτό είναι το FIR (Flight Information Region) που έχει μεγάλη σημασία για τη ρύθμιση της εναέριας κυκλοφορίας. Επειδή τα αεροπλάνα κινούνται με μεγάλη ταχύτητα και πετούν και τη νύχτα ή σε συνθήκες που δεν υπάρχει ορατότητα πρέπει να κατευθύνονται από τα κέντρα ελέγχου των διαιρόμενων χωρών για να αποφεύγονται τα ατυχήματα.

Το FIR μιας χώρας δεν ταυτίζεται πάντοτε με τον εναέριο χώρο της. Άφού υπάρχουν διεθνείς ελεύθερες θάλασσες υπάρχει και διεθνής εναέριος χώρος. Έτοι το FIR ορισμένων χωρών εκτείνεται και πέρα από τον εναέριο χώρο της και περιλαμβάνει και τη μήματα του διεθνούς εναέριου χώρου. Αυτό όμως δε σημαίνει καθόλου επέκταση και του εναέριου χώρου της, μέσα στον οποίο ασκείται αποκλειστικά η κυριαρχία της. Στο FIR δεν ασκεί κυριαρχία. Είναι απλώς ένα λειτουργόμα που της έχει επιτσευθεί η διεθνής κοινωνία για τον ακραίη συντονισμό και

τη ρύθμιση της εναέριας κυκλοφορίας. Αυτό συμβαίνει και στην περίπτωση της Ελλάδας.

Στις 7.12.1944 υπογράφεται στο Σικάγο από 37 Κράτη τη Σύμβαση "περί Διεθνούς Γολτικής Αεροπορίας". Η Σύμβαση αυτή ρύθμιζε σε γενικές γραμμές τα θέματα της διεθνούς εναέριας επικοινωνίας που πρόβλεπε τη διευθύνση Διεθνούς Οργανισμού που έργο του θα είχε την επίλυση των ζητημάτων της διεθνούς αεροπορίας. Στις 7.4.47, ύστερα από την επικύρωση της Σύμβασης του Σικάγου από 26 Κράτη ιδρύθηκε ο Διεθνής Οργανισμός Γολτικής Αεροπορίας (I.C.A.O.). (ΕΛ. Νόμος 211/1974).

Για την Ευρώπη ο ICAO ρύθμισε τα όρια του FIR την κρατέννια μελάνη του με το περιφερειακό (ή περιοχικό) σχέδιο των Παρισίων της 23.6.1952 και με το περιφερειακό σχέδιο της Γενεύης του 1958.

Αυτά τα σχέδια καθορίζουν τα σημερινά όρια του FIR Αθηνών. Η Τουρκία πήρε μέρος και στις δύο διαισχίψεις και δέχτηκε τον καθορισμό του εναέριου χώρου για τον οποίο η Ελλάδα ορίστηκε υπεύθυνη. Δηλαδή το χώρο μέσα στον οποίο οι αερομεταφορές ρυθμίζονται και ελέγχονται από τις αρμόδιες ελληνικές υπηρεσίες. Με άλλα λόγια η πολιτική αεροπορίας αφείλει να πειθαρχεί στους κανόνες και τις ρυθμίσεις αυτού του FIR ώστε να εξαιραίζονται η ασφάλεια, η ομολότητα και η αποτελεσματικότητα της εναέριας κυκλοφορίας.

Με το δυο αυτά περιοχικά σχέδια, που αποτελούν πολυμερείς

διεθνείς συμβάσεις, υπό την εποπτεία του ICAO, είχε ρυθμιστεί η κατανομή του εναέριου χώρου της Ευρώπης, περιλαμβανόμενου και του ελληνοτουρκικού χώρου.

Σχετικά με το FIR Αθηνών τα δύο πιο πάνω σχέδια είχαν ορίσει ότι τα ανατολικά του όρια θα συνέπλιπταν με τα χερσαία και βαλάσσια ελληνοτουρκικά σύνορα, ρυθμίζοντας έτσι συγχρόνως και τα δυτικά όρια του τουρκικού FIR.

Ειδικότερα: Το FIR Αθηνών καλύπτει τον εναέριο χώρο από το ίδιο πέλαγος προς τα δυτικά μέχρι τις τουρκικές ακτές προς τα ανατολικά. Τα ανατολικά όρια, ειδικότερα, προσδιορίζονται από τη νοτιή γραμμή που ξεκινάει από τον Έβρο, περνάει ανάμεσα στα ανατολικά νησιά του Αιγαίου και στις τουρκικές ακτές, συνεχίζει ανάμεσα στη Δωδεκανήσο και στις νοτιοδυτικές ακτές της Μεσογείας και καταλήγει στο σημείο που ορίζεται από τις γεωγραφικές συντεταγμένες $36^{\circ}5' \text{Β}$ και $30^{\circ}0' \text{Α}$. Έτσι στο FIR Αθηνών περιλαμβάνεται ολόκληρος ο ελληνικός εθνικός χώρος και διάσπατα τμήματα του διεθνούς εναέριου χώρου.

Σύμφωνα με άλλες διατάξεις και ρυθμίσεις του ICAO και με βάση τη διεθνή πρακτική, όλα τα αεροσκάφη ακόμα και τα στρατιωτικά που πετούν δυτικά της Τουρκίας, έπρεπε να ακολουθούν τα σχέδια πτήσης και ν' αναφέρουν τη θέση τους μάλις διαταύρωνταν τα όρια του FIR ένα λεπτό περίπου μετά την απομάκρυνσή τους από τις τουρκικές

ακτές. Αυτό ισχύει για τα στρατιωτικά αεροσκάφη τόσο όταν εκτελούν δρομολόγια και υπερίπτανται των διεθνών αερούλα δρόμων όσο και κατά τη διάρκεια άλλων πτήσεων-όπως οι αναγνωριστικές-καὶ κατά τη διάρκεια των ασκήσεων. Στο σημείο αυτό επίθεντο υπό τον έλεγχο του FIR Αθηνών, που ήταν υπεύθυνο και για την παροχή μετεωρολογικών και άλλων πληροφοριών. Η τοποθέτηση του FIR Αθηνών δυτικότερα, θα υποχρέωνται τα ελληνικά αεροσκάφη να τίθενται υπό τουρκικό έλεγχο ενώ θα υπερίπταντο των ελληνικών νησιών.

Αξίζει να προστεθεί ότι, εκτός από το ICAO, και το NATO αναγνώριζε επί 22 χρόνια στην Ελλάδα ζώνη ευθύνης και επιχειρησιακού ελέγχου σε όλο τον εναέριο χώρο του Αιγαίου, δυτικά των βαλασσιών συνόρων Ελλάδας-Τουρκίας.

ΤΟ ΝΕΟ ΠΡΑΞΙΚΟΙΝΗΜΑ

Εδώντακα, τον Αύγουστο του 1974, η Τουρκία κατάργησε πραξικοπηματικά με την περίστημη NOTAM 714/6.8.74 τις παροπόνω συμβάσεις και επέκτεινε αυθαιρέτα τα όρια του δικού της FIR προς τα δυτικά μέσα στο χώρο ευθύνης του FIR Αθηνών. Τα ποιοτήπειρα μάλιστα στα όρια που έχει εκτείνει τις βλέψεις της στο Αιγαίο. Δηλαδή σ' ένα χώρο που περιλαμβάνει τα νησιά Σαμοθράκη, Λήμνο, Λέσβο, Αγιο Ευστράτιο, Φαρά, Αντίφαρα Χίο, Ικαρία και όλα τα Δωδεκάνησα.

Με άλλα λόγια η Τουρκία αξίωνε από τα αεροπλάνα που πετούσαν στο Αιγαίο να γνωστοποιούν τη θέση τους στους τουρκικούς

σταθμούς ελέγχου και να πλένουν απ' αυτούς υδργίες πτήσης. (Βλέπε χάρτες X3 και X4).

Επρόκειτο για μια πρωτοφανή ενέργεια, που δημιουργούσε σύγχυση στην αεροπλάνα και εγκυμονούσε μεγάλους κινδύνους για τα αεροπλάνα. Ως πιλότοι δεν ήταν πια που νεανωφερθούν και πολές αδηγίες να ακολουθήσουν για να φτάσουν με ασφάλεια στον προορισμό τους. Ο διεθνής νόμος τους υποχρέωνται να πειθαρχίσουν στο FIR Αθηνών. Άλλα δεν μπορούσαν να αγνοήσουν και την αξίωση της Τουρκίας να αναφέρονται στο δικό της FIR.

Η Ελλάδα όπως είχε υποχρέωση, κήρυξε το Αιγαίον επικίνδυνη περιοχή με τις NOTAM 1066 και 1152 της 14.8.74. Δεν ανελάμβανε πια την ευθύνη συντονισμού και ρύθμισης της αεροπορίας στην περιοχή αφού λόγω της παρεμβολής της Τουρκίας δεν μπορούσε να εγγυηθεί την ασφάλεια των πτήσεων. Έτσι, οι διεθνείς εταιρείες έποικεν να χρησιμοποιούν το Αιγαίο. Και τα αεροπλάνα που πήγαιναν προς την Τουρκία ή έφευγαν από αυτήν ήταν αναγκασμένα να κένουν ένα μεγάλο κύκλο και να ακολουθούν τους αεροδιαδρόμους της Βουλγαρίας.

Ο κίνδυνος γινόταν ακόμα μεγαλύτερος από το γεγονός ότι την περίοδο εκείνη απομείωθηκεν ιδιαίτερα πολλές παραβιάσεις του ελληνικού εναέριου χώρου από τουρκικά πολεμικά αεροσκάφη και απογειώνονταν ελληνικά αεροπλάνα για να αναχαιτίσουν.

Ο ICAO ανέλαβε μεσολαβητικές προσπάθειες και έκανε διεθνή-

τα προς τις δυο πλευρές για να τεμαχιστούν η αναστάτωση που είχε δημιουργήθει στις αεροπορικές συγκοινωνίες χωρίς όμως αποτέλεσμα. Τελικά, η Λγκυρα, πάλι ξαφνικά και μονομερώς αποκράστηκε να πάρει την NOTAM 714 μόλις στις 22 Φεβρουαρίου του 1980. Και πρόβαλε την ενέργεια της αυτή σαν απόδειξη καλής θελήσεως. Απλώς δεν κέρδισε τίποτα με την αναστάτωση που προκάλεσε ενώ ζημίωσε τον τουρισμό της και γενικά τις αεροπορικές της συγκοινωνίες. Αυτός ήταν ο λόγος που την υποχρέωσε να σεβαστεί σ' αυτή την περίπτωση τη διεθνή νομιμότητα, ενώ σε πολλές άλλες περιπτώσεις δεν της δείχνει κανένα αεβασμό.

Η ΑΙΓΑΙΑΙΤΙΔΑ ΖΩΗΣ

Η Τουρκία ενώ προβάλλει ανύπορκτα δικαιώματά της στο Αιγαίο αποκλείει σ' εμάς να ασκήσουμε νόμιμα δικαιώματά μας. Μας απειλεί ακόμα και με πόλεμο αν ταλιμόσουμε να επεκτείνουμε την αιγιαλίτιδα ζώνη μας στα 12 μίλια:

"Έχει συχνά λεχθεί στην Ελλάδα ότι αν επιχειρήσει να επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα στα 12 μίλια, η Τουρκία θα θεωρήσει την πράξη της αυτή σαν αιτία πολέμου. Η Ελλάδα δεν θα διακινδυνεύσει ένα τέτοιο πρόγραμμα".

(Μήνυμα του Τούρκου υπουργού Εξωτερικών Τσαγλαγιανγκίλ προς τον Έλληνα πρωθυπουργό κ. Καραμανλή 24.10.79)

"Δεν μας αρέσει να χρησιμοποιούμε τη λέξη πόλεμος. Αυτό το θέμα (επέκταση των χωρικών

υδάτων της Ελλάδας) έχει ζωτική σημασία για την Τουρκία. Καταλαβαίνει τι θέλουμε να πούμε όποιος θέλει να καταλάβει. Δεν δεχόμαστε σε καμιά περίπτωση τα 12 ναυτικά μίλια στο Αιγαίο. Σε τέτοιες θάλασσες υπάρχει έδαφος και υπάρχουν και τοόποι για αμοιβαία συμφωνία. Ήρθενται για ένα θέμα μεγάλου ενδιαφέροντος για την Τουρκία. Είμαστε κατηγορηματικά απορριστισμένοι να μην επιτρέψουμε τετελεσμένα γεγονότα".

(Δήλωση του Τούρκου πρωθυπουργού B. Ουλουσού, Ιανουάριος 1982)

Η Ελλάδα όπως και η Τουρκία, όλλαστε, έχει το δικαίωμα να επεκτείνει την αιγιαλίτιδα ζώνη της στα 12 μίλια. Το δικαιώμα της αυτό απορρέει από διεθνείς κανόνες για το δίκαιο της θάλασσας και καθιερώνεται ρητά πλέον και με τη σύμβαση του Μοντέγκο Μπαΐν της Τζαμάικας του λεκεμβρίου 1982.

Η Τουρκία χωρίς να έχει υπογράψει καμιά από τις συμβάσεις αυτές για να έχει "ελεύθερα τα χέρια" της επιχελήθηκε, εντούτοις από τις δυνατότητες που της παρέχουν και επέκτεινε τα χωρικά της ύδατα στη Ναύρη θάλασσα και στις νότιες ακτές της στα 12 μίλια. Ξεπερνώντας έτσι πρώτη τα 6 μίλια που είχαν οι χώρες της Μεσογείου πράγμα που ανάγκαιο και όλες χώρες - όπως η Συρία και η Κύπρος - να κάνουν το ίδιο. Λαπέψυγε όμως να επεκτείνει την αιγιαλίτιδα ζώνη της και στο Αιγαίο για να μην προκαλέσει, προχρανώς ανάλογη ελληνική ενέργεια.

Και δεν περιορίστηκε, βέβαια, σ' αυτό αλλά άρχισε και να μας απειλεί με πόλεμο αν ασκούσαμε τα δικαιώματα που η ίδια ήδη άσκησε. Έτσι μας έδωσε μιαν ακόμη ευκαιρία να διαπιστώσουμε πως αντιλαμβάνεται την εφαρμογή του διεθνούς νόμου.

Η ΟΧΥΡΩΣΗ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ

Η Τουρκία κατηγορεί τη χώρα μας ότι οχύρωσε τα νησιά που βρίσκονται κοντά στα παρόλια μας, κατά παράβαση των διεθνών συνθηκών, που διαμόρφωσαν το καθεστώς του Αιγαίου. Το περίεργο όμως θα ήταν να μην τα είχε οχυρώσει.

Είναι γεγονός, βέβαια, ότι οι συνθήκες της Λαζάνης και των Παρισίων πρόβλεπον τη μερική ή ολική αποστρατιωτικοποίηση μερικών ακριτικών μας νησιών. Επέτρεπαν όμως δυνάμεις για την τοπική άμυνα των νησιών. Και τις σεβαστήκαμε 50 αλόκηρα χρόνια, νιατί απλούστατα δεν είχαν εκδηλώθει από την πλευρά της Τουρκίας τάσεις επεκτατικές, ούτε ενέργειες που να συνιστούν απειλή κατά του ελληνικού χώρου. Αντίθετα ούτε το διεθνές δίκαιο ούτε καμιά συνθήκη προβλέπει οποιοδήποτε περιορισμό του δικαιώματος άμυνας, που κατοχυρώνεται και από τον καταστατικό χάρτη του ΟΗΕ.

Από το 1974 όμως το σκηνικό άνθαξε ριζικά. Η Τουρκία πρόβαλε διεκδικήσεις σε βάρος των νησιών. Και δεν περιορίστηκε μόνο σε λόγια. Προχώρησε και σε έργα. Συγκρότησε στα παρόλια της προς το Αιγαίο, απέναντι από τα νησιά τη Δ. Στρατιά (τη Στρατιά του Αιγαίου) δύναμης

120.000 ανδρών και την ενίσχυσε με ισχυρό αποβατικό στόλο 120 σκαφών. Επετέθη εναντίον της Κύπρου και κατέλαβε το 40% του εδάφους της. Και προχώρησε σε αναρίθμητες παραβιάσεις του ελληνικού θαλάσσιου και εναέριου χώρου και σε άλλες προκλήσεις, όπως η επέκταση του FIR Κωνσταντινούπολης σε βάρος του FIR Αθηνών και οι έξοδοι σεισμογραφικών σκαφών της που δεν περιορίστηκαν σε τουρκική διεθνή ύδατα αλλά εισχώρησαν και σε ελληνικές θαλάσσιες περιοχές.

Η Τουρκία τα αποσιωπά ότι αυτά και περιορίζεται στο γράμμα των συνθηκών της Λαζάνης και των Παρισίων, για να δημιουργήσει διεθνής την εντύπωση ότι δεν είναι εκείνη αλλά η Ελλάδα που αθετεί τις διεθνείς υποχρεώσεις της. Για να σηματίσει όμως κανείς αντικειμενική αντίληψη της κατάστασης πρέπει να λάβει υπόψη του τα ακόλουθα:

1. Η Ελλάδα με καμιά διεθνή συνθήκη και με καμιά συμφωνία δεν παρατήθηκε από το δικαιώμα της προστασίας του εθνικού της χώρου. Και τα αμυντικά μέτρα που ποιήσει είναι ανάλογα της απειλής που αντιμετωπίζει. Στην περίπτωση των νησιών έκαινε χρήση του άρθρου 51 του καταστατικού χάρτη των Ηνωμένων Βασιλιάς που προβλέπει το δικαιώμα της αυτοδιάνυσης.

2. Δεν υπάρχει καμιά εγγύηση για την ασφάλεια των νησιών εκτός από τα μέτρα που αναγκαστήκαν να πάρουμε. Η Τουρκία, επετέθη εναντίον της Κύπρου όταν τη βρήκε ανατακτικά αρ-

πλισμένη. Αντί να σεβαστεί την αδυναμία του νησιού να προβάλει αποτελεσματική άμυνα, τη θεώρησε σαν ευκαιρία για να τις επιτεθεί.

3. Όλες οι αποφάσεις του ΟΗΕ που καλούσαν την Τουρκία να αποσύρει τα στρατεύματά της από την Κύπρο έμειναν ανεκτέλεστες. Η Άγκυρα τις περιφρόνησε. Έπειτα από αυτό μια αποστρατιωτικοποίηση των νησιών, θα τα καθιστούσε ανάλητα και θα τα παρέδιδε στο έλεος μιας τουρκικής επιδρομής. Ας μη λησμονύμε ότι στις απέναντι τουρκικές ακτές ενεδρεύουν ισχυρές στρατιωτικές δυνάμεις.

4. Αντίθετα από το χαρακτήρα της Τουρκικής Στρατιάς του Αιγαίου, που είναι μια δύναμη επιθετική, τα ακριτικά μας νησιά έχουν οχήματα καθαρά αμυντική. Δεν υπάρχουν σ' αυτά αποβατικές δυνάμεις. Ο εξοπλισμός τους αποβλέπει αποκλειστικά στην εξουδετέρωση μιας ενδεχόμενης επίθεσης από τα τουρκικά παράλια.

5. Ήταν εντελώς άλλη η κατάσταση που επικρατούσε στο Αιγαίο όταν υπογράφτηκαν οι συνθήκες της Λαζάνης και των Παρισίων, απ' αυτήν που επικρατεί σήμερα. Οι συνθήκες εκείνες υπηρετούσαν πραγματικά τότε την ειρήνη προβλέποντας τη μερική ή ολική αποστρατιωτικοποίηση των ελληνικών νησιών. Φρόντισε όμις η Τουρκία να αντέψει τους όρους στους οποίους βασίστηκαν οι δυο συνθήκες. Κι έτσι η αποστρατιωτικοποίηση των νησιών δεν εξυπρε-

τεί πια την υπόθεση της ειρήνης. Δεν είναι σύμφωνη με το πνεύμα των συνθηκών της Λαζάνης και των Παρισίων. Αν τα νησιά αφορπλιστούν δεν θα έχουμε ειρήνη αλλά πόλεμο. Κανένας δεν μπορεί να προβλέψει αυτή τη στιγμή ποιες μπορεί να είναι οι διεθνείς συνέπειες ενός τέτολου ενδεχόμενου. Μόνο η ιασοροπία των δυνάμεων στο Αιγαίο και η δυνατότητα των νησιών να αντιτάξουν αποτελεσματική άμυνα, μπορούν να προστατεύσουν την ασφάλεια και την ειρήνη της περιοχής.

6. Η ίδια η Τουρκία με τη συνθήκη του Μοντράι (1936) που τερμάτισε το καθεστώς της αποστρατιωτικοποίησης των Στενών, δέχτηκε επίσης τον τερματισμό του καθεστώτος της αποστρατιωτικοποίησης της Λήμνου και της Σαμοθράκης.

Την 31.7.1936 κατά τη διάρκεια της συζήτησης στη Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση, για την κύρωση της Συνθήκης του Μοντράι, ο Ρουσδή Αράς, Υπουργός των Εξωτερικών στην Κυβερνηση του Ισμέτ Ινονού, έκανε την λιστορική δήλωση: "Οι διατάξεις που αφορούν τα νησιά Λήμνο και Σαμοθράκη που ανήκουν στη γελτονία και φέλη Ελλάδα και που είχαν αφορπλισθεί με τη Συνθήκη της Λαζάνης του 1923, καταργούνται, επίσης με τη Συνθήκη του Μοντράι και χαιρόμαστε ιδιαίτερα γι' αυτό..."

7. Ειδικά για τα Δωδεκάνησα θα μπορούσαν να λεχθούν και τα εξής:

α) Στη Συνθήκη Ειρήνης των Παρισίων του 1947, η Τουρκία δεν

ήταν συμβαλλόμενο μέρος, ούτε υπήρχε καμιά διάταξη που να της έδινε οποιοδήποτε δικαίωμα. Άρα γι' αυτήν η Συνθήκη ήταν *res alios acta* και συνεπώς δε νομιμοποιείται να εγείρει οποιαδήποτε αξέωση σχετικά με το καθεστώς της Δωδεκανήσου, και β) Περιοχές που με την ίδια Συνθήκη τέθηκαν υπό καθεστώς αποστρατιωτικοποίησης αποδεσμεύτηκαν ύστερα από μονομερείς ενέργειες των ενδιαιρέσμενων Κρατών τα οποία ήταν συμβαλλόμενα στη Συνθήκη (π.χ. Pantelaria). Το προηγούμενο αυτό νομιμοποεί την Ελλάδα να ενεργήσει ανάλογα (άρθρο 60. Σύμβαση Βιένης, 1969).

ΕΙΡΗΝΗ ΜΕ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Η Ελλάδα επιθυμεί την ειρήνη στο Αιγαίο. Το απόδειξη στη διάρκεια 60 ετών. Άλλα δεν είναι διατεθειμένη να την εξασφαλίσει θυσιάζοντας την ελευθερία της. Δέχεται να συζητήσει οποιοδήποτε ζήτημα με την Τουρκία, αλλά όχι τα κυριαρχία της δικαιώματα.

Για κάθε θέμα που αφρούσητε

ταυτοποιείται να εφαρμοστεί ο διεθνής νόμος και η διεθνής πρακτική, όπως λ.χ. στην περίπτωση της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου, της οποίας είναι ανακαίνια η ορολογία. Και αν η Τουρκία δεχόταν το ίδιο, δε θα υπήρχε κρίση του Αιγαίου. Ο μικρός η Τουρκία σε κανένα ζήτημα δε θέλει να εφαρμοστεί ο διεθνής νόμος. Και σε κανένα ζήτημα δεν ακολουθεί τη διεθνή πρακτική.

Στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν διαιρορές ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία. Υπάρχουν βλέννεις της Τουρκίας σε Βάρος της Ελλάδας.

Οι διαιρορές μπορούν να συζητηθούν και να λυθούν. Άλλα οι εδαιρικές βλέψεις δεν μπορούν να γίνουν αντικείμενο διαιροργματεύσεων. Καμιά χώρα δε διαματείριται τα κυριαρχία της δικαιώματα.

Η Τουρκία δημιουργήσει την κρίση του Αιγαίου. Στο χέρι της συνεπώς, είναι να την τερματίσει. Και θα την τερματίσει σε σεβαστεί το διεθνή νόμο.

Τα "ΤΙΡΕΒ. ΧΡΟΝ." είναι το μοναδικό περιοδικό στο Νομό μας που στοχεύει να βοηθήσει στο πνευματικό και πολιτιστικό ανέβασμα του λαού της πόλης μας αλλά κι αλόκληρου του Νομού μας.

Γι' αυτό ζητάμε:

- Να το κρίνετε σωστά
- Να μας γνωρίζετε υπεύθυνα για οποιαδήποτε αδυναμία διαπιστώνετε.
- Να διαμορφώσουμε μαζί ένα σύγχρονο Περιοδικό ώστε να γίνει αυτό που όλοι μας επιδιώκουμε.

Όφεις από το προνομισκό καθεστώς της ΠΑΡΓΑΣ, ΠΡΕΒΕΖΑΣ και ΒΟΝΙΤΣΑΣ

του κ. ΣΠΥΡΟΥ ΑΣΔΡΑΧΑ

2ο

Η παρουσία του έκτη σώπου τής Επτανήσου Πολιτείας ανάμεσα σε δύο υπογράφουν τη συνθήκη της 25 Δεκεμβρίου 1800 υπαγορεύθηκε από δύο τουλάχιστο λόγους: ο νόμος όφειλεται στο γεγονός ότι, μιά και η πράξη αυτή έπρεπε να βασίζεται στα επιταγματικά πρότυπα τα σχετικά με την άπονομή της δικαιοσύνης και όχι αποδεικτικά στην άντιστοιχη θενετική πρακτική όπως η τελευταία είχε καθιερωθεί στην Επαρχία των ιονικών νησιών, ήταν φυσική η έγκριση της πράξης αναφορικά με την ορθότητα των διατάξεων της από την πλευρά της Επτανήσου Πολιτείας: ο δεύτερος λόγος όφειλεται στο γεγονός ότι με την πράξη αυτή ρυθμίζονταν και επτανησιακά συμφέροντα και μόλις στα από την άποψη της ρύθμισης των συμφερόντων αυτών η πράξη ξεπινεί το χαρακτήρα της συνθήκης. Τυπικά και σύμφωνα με τα αναφέρομενα στο προϊόν της συνθήκης, το περιεχόμενό της ρυθμίζεται από το φορέα της σουλτανικής εξουσίας και τον απεπταλμένο της Επτανήσου Πολιτείας και βρίσκει την έγκριση των προέδρων των τριών πόλεων: «Οθεν μετά απαιτουμένην σκέψιν εσχηματίσθη η παρούσα, την οποίαν εγνώρισαν ανάλογον των ύπερτάτων υψηλών θελήσεων τη συναίνεσι των προεστώτων έκαστου τόπου, προσκαλεσμένοι [οι

προεστώτες] έπι τούτου ἀπό τὸν ἔκλαμπρότατον μπέην ὄφεντην». Ετοι μια αφήνεται να φανεί ότι οι πρόεδροι (οι «προεστώτες έκαστου τόπου», όπως τους ονομάζει το κείμενο) δεν πήραν άμεσα μέρος στην κατάστρωση της πράξης, αλλά έδωσαν εκ των υστέρων την έγκρισης ωστόσο, στην πραγματικότητα μόνο αυτοί και ο Γονέμης θά μπορούσαν να δικατηπώσουν τις διατάξεις της πράξης ή να εισηγηθούν το περιεχόμενό τους στον οδωμανδί διοικητή της περιοχής: η διατύπωση, σύμφωνα με την οποία ο δικός τους ρόλος αφορούσε αποκλειστικά στην παραδοχή των διατάξεων της πράξης, είναι περισσότερο μια τυπική φράση, υπαγορευμένη από το γεγονός ότι έπρεπε να παρουσιαστεί ο φορέας της σουλτανικής εξουσίας ως ο αποκλειστικός αρρόδιος να διενεργεί, στο πνεύμα «υπερτάτων υψηλών θελήσεων», νομοθετικές ρυθμίσεις, παρά μια αυστηρή κυριολεξία.

Στο τέλος του προοιμίου της συνθήκης, όπως τούτο σύγεται στο έντι από τα δύο αντίγραφα του Αρχειοφυλακείου της Λευκάδας, υπέργει μιά τυπική φράση σχολιάσιμη: οι πρόεδροι δίνουν τη συναίνεση τους για το περιεχόμενο των διατάξεων της συνθήκης, αναγνωρίζουν δηλαδή ότι είναι σύμφωνο με την έννοια των προνομίων τους, «φυλαξόμενον διώς τού κάθε τόπου τό κάθε ζήτημα, όπου γνωρίζει εύλογον δικέ το πλέον καλόν του καὶ εύτυχίαν του». Η έννοια της φράσης είναι ότι οι πρόεδροι συναίνονται με την προϋπόθεση ότι καθεμέρια από τις τρεις πόλεις διατηρεῖ το δικαίωμα για την εφαρμογή οικειότητες ρύθμισης που θα συντελούνται στο «καλό» και στην «ευτυχία» καθεμίας απ' αυτές. Η συνθήκη, δύσι μπορούμε να ξέρουμε, αφορούσε στο σύστημα απονομής της δικαιοσύνης από τα τοπικά δικαστήρια και, μέσα στο σύστημα αυτό, στη ρύθμιση των δικαιοπρακτικών σχέσεων, καθώς αναλυτικότερα θά δούμε, ανάμεσα στους υπηκόους της Επτανήσου Πολιτείας και στους κατοίκους των προνομιακών πόλεων, εφόσον οι πρώτοι είχαν συμφέροντα μέσα στην περιοχή των πόλεων αυτών. Έτσι κάθε επιφύλαξη από την πλευρά των προέδρων αναφορικά με τη ρύθμιση των δικαιοπρακτικών σχέσεων ανάμεσα στους επτανησίους και στους κατοίκους των προνομιακών πόλεων θα έκανε τη συνθήκη επεριβαρή και κατά τα τεκμήριο απαράδεκτη για την Επτανήσου Πολιτεία. Μια όμως εκδοχή, δχι δυώς και περισσότερο πιθανή, θα ήταν η ακόλουθη: οι πρόεδροι, μη έχοντας την άπολυτη ευθύνη για το περιεχόμενο της συνθήκης και δητας υπόλογοι απέναντι στα συμβούλια των πόλεων τους, κρατούν μια επιφύλαξη σχετικά με τις δυνατότητες κατοπινών θελτιώσεων των διατάξεων της συνθήκης από την πλευρά των δυνικήσεων καθεμίας πόλης, δηλαδή με την τελευταία φράση του προοιμίου αποσκοπούν τόσο στην έξασφάλιση της δυνατότητας μας κατά κάποιο τρόπο έμμεσης υπαγωγής των διατάξεων της συνθήκης

που τους.

Το τέταρτο άρθρο το μοναδικό που γνωρίζουμε από τη συνθήκη, αφορά αποκλειστικά στην κατ' έφεση έκδικαση αστικών υποθέσεων είτε ανάμεσα σε κατοίκους των προνομιακών πόλεων είτε ανάμεσα στους τελευταίους και σε επτανήσιους υπηκόους. Η παραδοσιακή επικοινωνία ανάμεσα στα πρώην εξαρτήματα και στα ιονικά νησιά δημιουργούσε την ανάγκη νομοθετικών ρυθμίσεων, ιδιαίτερα μάλιστα σε ζητήματα αστικού και εμπορικού δικαίου, ζητήματα που ήταν φυσικό να παρουσιάζονται όχι μόνο γιατί υπήρχε εμπορική διακίνηση ανάμεσα στις δυο περιοχές, αλλά και γιατί οι επτανήσιοι κατείχαν ακίνητα στην περιοχή των προνομιακών σουλτανικών κτήσεων. Η συνθήκη της Κωνσταντινούπολης, παιρνοντας υπ' άψη αυτή την πραγματικότητα, διελάμβανε ότι «επειδή αύτές οι περιφέρειες ανήκουν κατά πλήρη κυριότητα στην Οθωμανική Αυτοκρατορία κ' επειδή πολλοί από τους υπηκόους των ενωμένων Επτανήσων έχουν κτήματα στις παραπάνω περιφέρειες, η Υψηλή Πύλη υπόσχεται να καθιορίσει από τώρα την τάξη αυτού τού αξιωματικού (του διοικητή των σουλτανικών κτήσεων), τη φύση και την έκταση των αρμοδιοτήτων του, καθώς και τον τόπο της διαμονής του» (άρθρο 7). Βέβαια, το άρθρο της συνθήκης δεν προδικάζει την αντίστοιχη πράξη της 25 Δεκεμβρίου 1800, προβλέπει δμώς ένα από τα αντικείμενά της, τα επτανησιακά συμφέροντα μέσα στις σουλτανικές κτήσεις σε συνάρτηση με τα οποία θα καθοριζόταν, ως ένα βαθμό, και η έκταση των αρμοδιοτήτων του φορέα της σουλτανικής εξουσίας α' αύτές. Το 4ο άρθρο της συνθήκης της 25 Δεκεμβρίου 1800 διαλαμβάνει ότι αποφάσιεις εκδομένες από δικαστήρια της «πρώτης απαιτήσεως» για διαφορές ανώτερες των 50 γρασίων, είτε ανάμεσα σε επτανήσιους υπηκόους και κατοίκους των σουλτανικών κτήσεων είτε αποκλειστικά ανάμεσα στους τελευταίους, μπορούν να εφεοιδηθούν σε εφετείο («κριτήριον της απελατζόνος ήτοι επικλήσεως») μιας από τις τρεις πόλεις, όχι δμώς και σε όποιο εδρεύει στην ίδια πόλη όπου έδρεύει και το δικαστήριο του οποίου εφεοιδηθείται η απόφαση: όπι εφόσον ο πρωτοκλήτως εκδικαζόμενες υποθέσεις ανάμεσα σε επτανήσιους υπηκόους και κατοίκους των τριών πόλεων αφορούν σε ακίνητα, η έκδικαση τους γίνεται στο δικαστήριο της πόλης όπου βρίσκονται τα ακίνητα και ότι οι εφέσεις γίνονται στο εφετείο μιας από τις άλλες δυο πόλεις.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

στην έγκριση των γενικών συμβουλίων δύο και στη δυνατότητα κάποιας δικής τους αποδέομενος από όποια ευθύνη τους παρέχει η έγκριση τής συνθήκης, μιας αποδέομενης με συνέπειες και τίρος την πλευρά των δικύων τους σχέσεων με τα γενικά συμβούλια των πόλεων. Η τελευταία έκδοχή προϋποθέτει αρμοδιότητες από το μέρος των συμβουλίων και των εκτελεστικών τους, οργάνων, των προεδριών, ικανές να αναιρούν τις αντίστοιχες τούφορέα της σουλτανικής εξουσίας και μάλιστα σε θέματα υπαγόμενα στην αρμοδιότητα του υπουργούντος για τις εξωτερικές σχέσεις των προνομιακών πόλεων, δηλαδή του οθωμανού διοικητή ωστόσο, δεν υπάρχουν ενδείξεις για την πιθανότητα ύπαρξης από την πλευρά των συμβουλίων και των εκτελεστικών τους οργάνων αρμοδιοτήτων τέτοιας έκτασης, ούτε αλλοιώς μπορεί να αναγνθεί η επικυρωτική ικανότητα των συμβουλίων αναφορικά με τις πηγές ακριβώς της προνομιακά ρυθμισμένης πολιτικής τους ύπαρξης. Η αναφορά στό δικαίωμα για την πρόταση αιτήματων επαικοδομητικών για το σύστημα δικαιοπραξίας καθεμιάς από τις πόλεις, θα πρέπει να υποτεθεί σε συνάρτηση με διεξις ρυθμίσεις σχετικές με το σύστημα αυτό μπορούσαν να νοηθούν μέσα στό πνεύμα των προνομίων: ρυθμίσεις που ένδεχόμενα θα πρότειναν τα δργανα της κοινοτικής εξουσίας και θα τύχαιναν την έγκριση της οθωμανικής άρχης: από την άποψη αυτή, η συνθήκη της 25 Δεκεμβρίου 1800 διαμορφώνοντας τον τρόπο της δικαιοπραξίας των κατοίκων των προνομιακών σουλτανικών κτήσεων της ηπειρωτικής και στερεοελλαδίτικης παραλίας δεν ήταν σύγχρονα και περιοριστική διανομής θεωρίας που θα προκύψουν είτε με τη συμπλήρωση πιθανών παραλείψεων είτε με την καλύτερη προσαρμογή του δικαιοπρακτικού αυτοτήματος των πόλεων στο πρότυπό τους, στο αντίστοιχο δηλαδή σύστημα της Επτανήσου Πολιτείας, δύο κινάν το πρώτο φοίνεται ότι είχε απλούστερη διαδικασία. Μιάν ένδειξη, ενισχυτική της υπόδειξης σχετικά με το νόημα της τελευταίας φράσης του προσιμίου, φαίνεται πως παρέχει ο χειρισμός από την πλευρά των προεδριών της Πάργας της ένστασης, που πιο πριν αναφέρθηκε, σχετικά με την απόφραση του δικαιωμάτου της «πρώτης απαιτήσεως» της Πρέβεζας: ζητώντας τη γνωμοδότηση της επτανησιακής Γερουσίας αναφορικά με τη νομιμότητα της τελεσίδικης απόφρασης εκείνου του δικαστηρίου, δημιουργούσαν το ένδεχόμενο μάς θέμα που, προφανώς, δεν είχε ρυθμιστεί ρητά από το κείμενο της πράξης της 25 Δεκεμβρίου 1800: ένεργούσαν έτοι μέσα στό πνεύμα της επιδικής φράσης, μέσα στα δρια τού εξασφαλισμένου από τη συνθήκη δικαιωμάτος για θεωρίας και, εδώ, προσαρμογές της αστικής νομοθεσίας προς το πρότυπό της, εκφράζοντας έτοι μέσα στο θέμα που το θεώρησαν «έύλογον δια το πλέον καλόν και ευτυχίαν» του τό-

Διαδώστε
Τα ΠΡΕΒ. ΧΡΟΝΙΑ γιατί στηρίζονται
αποκλειστικά στους συνδρομητές και φίλους
τους.

Η αγάπη των συνδρομητών και φίλων του Περιοδικού "Π.Χ.", η
εμπιστοσύνη σ' αυτό, η με οποιοδήποτε τρόπο ενίσχασή του απ'
όλους το κουράγιο στη Συντ. Επιτροπή να συνεχίσει μ' ενθου-
σιασμό και πίστη στην αποστολή του.
Βοηθείστε την προσπάθειά μας.

Απ' τη Σ.Ε.

EX LIBRIS
ΝΙΚΟΥ Δ. ΚΑΡΑΜΠΕΛΑ
No: 331
Date: 24.1986

ΕΝΩΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝ)ΜΩΝ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Συνεταιριστική Οργάνωση στην υπηρεσία

του γεωργοκτηνοτρόφου

Για δυγκέντρωση-

Για επεξεργασία

Για προμήθεια

Διακίνηση

- βαμβακιού
- καλαμποκιού
- κριθαριού
- σιταριού
- βρωσίμων ελιών
- λαδιού
- φασολιών

- σύσπορου βαμβακιού
- ξήρανση καλαμποκιού
- συσκευασία βρώσιμων ελιών
- συσκευασία ξηρών φασολιών

- Γεωργικών εφοδίων
- Γεωργικών μηχανημάτων
- φαρμάκων
- ζωοτροφών
- ειδών οικιακής χρήσης
- τροφίμων

**Διαθέτει δύγχρονες εγκαταστάσεις - εργοστάδια -
SILO - αποθήκες - ελαιοδεξαμενές και καταστήματα.**

Εξυπηρετεί από τις κεντρικές υπηρεσίες στην Πρέβεζα και τα αποκεντρωμένα παραρτήματα στο Καναλάκι, στο Λούρο και Θεσπρωτικό.

Συμφέρει γιατί είναι οργάνωση όλων των αγροτών

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: Λ. ΕΙΡΗΝΗΣ 13

ΤΗΛ. 22227 - 28693 - 28457

ΠΡΕΒΕΖΑ